-E 27

A BUDAPESTI ÁG. HITV. EVANG.

FŐGIMNÁZIUM

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1905/1906-IKI ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZZÉTESZI

GÓBI IMRE,

IGAZGATÓ.

NEMZETI KÖZPONTTÓL VÉT. A NEMZETI ADÓHIVATAL

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVNYOMDÁJA

1906.

REV 85

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI
KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

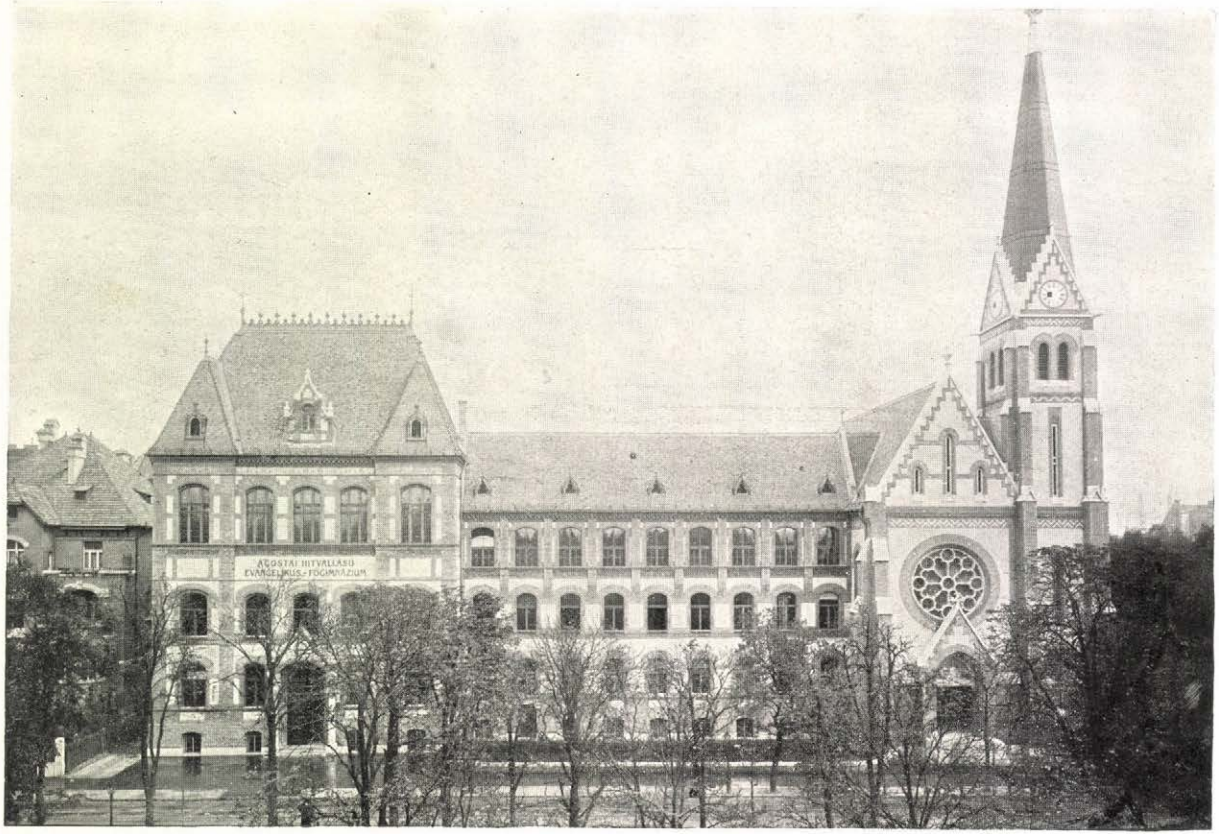

ÁGOST. HITV. EVANGÉLIKUS FŐGIMNÁZIUM.

A BUDAPESTI ÁG. HITV. EVANG.

FŐGIMNÁZIUM

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1905/1906-IKI ISKOLAI ÉVRŐL.

KÖZZÉTESZI

GÓBI IMRE,

IGAZGATÓ.

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVNYOMDÁJA

1906.

REV 98

REV 2010

GYULAI ÁGOSTON PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

I.

A ZÁRÓKŐ LETÉTELÉNEK ÜNNEPE.

Főgimnáziumunknak a városligeti fasorban épült új otthonába ugyan már az 1904—1905-iki iskolai év elején beköltöztünk, azonban a felszerelés munkája eltartott még néhány hónapig. A iskolafenntartó egyházi hatóság az épület zárókövének letételét 1905. évi október havának 7-ikére, a főgimnáziummal kapcsolatos új templom felszentelését és az újonnan választott lelkész beiktatását október 8-ára tüzte ki.

A zárókő letétele egyszerű, de lelkes ünnepséggel a kitüzött napon végbe is ment; a márványkő a díszterem nyugati falába van beleillesztve, rajta ez a felírás: ZÁRÓKŐ. 1903, IX. 9. 1905. X. 7.

Ennek az ünnepnek emlékezetét óhajtjuk e lapokon megörökíteni, a krónika egyszerűségével és hűségével, úgy hogy nem a krónikás beszél, hanem a tényeket és a szereplő egyéneket beszélteti, emlékül azoknak, akik a munkából és az ünnep örömából részöket kivették, tanulságul azoknak, akik a munkában nyomunkba lépnek.

*

Nagy és díszes közönség gyült össze 1905 október 7-ének délelőtti 10 órájára a főgimnázium dísztermébe, a zárókőletétel ünnepére. Ott voltak: báró Prónay Dezső egyetemes felügyelő az egyetemes egyház képviseletében, Zsilinszky Mihály v. b. t. t. és Bachát Dániel püspök a bányai ev. egyházkerület részéről, Fabiny Gyula esperességi felügyelő és Scholtz Gusztáv esperes, Szilassy Aladár és Szabó Aladár az ev. ref. testvéregyház képviselői; Boncz Ödön min. tanácsos és dr. Erődi Béla tanker. kir. főigazgató a kormány részéről; Havas Rezső fővárosi bizottsági

tag; Pecz Samu műegyetemi tanár, műépítész, az épület tervezője; az iskolafenntartó egyház részéről dr. Zsigmondy Jenő közös egyházi felügyelő, dr. Wágner Géza és Scholtz Gyula a magyar, Daur György a német egyház felügyelője; dr. Liedemann Frigyes főjegyző, dr. Mágócsy-Dietz Sándor első iskolai felügyelő, dr. Haberern Pál iskolai másodfelügyelő, Horváth Sándor, Schranz János, Kaczián János lelkészek, dr. Bókay Árpád, dr. Bókay János, dr. Elischer Gyula, Münnich Aurél, dr. Papp József, dr. Szelényi Aladár, Glück Frigyes stb. képviselőtestületi tagok; Falvay Antal, a deáktéri ev. nép- és polgári iskola igazgatója s Góbi Imre igazgatóval a főgimnázium tanári testülete. A tanuló ifjúság a díszterem karzatát foglalta el.

Az ünnep Luther énekével (Erős várunk . . .) kezdődött, melynek elhangzása után dr. *Mágócsy-Dietz Sándor* első iskolai felügyelő, az építő-bizottság elnöke, a következő beszédet mondotta:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A budapesti deáktéri ág. h. ev. testvéregyház régi hagyományaihoz híven mindig nagy áldozatkészséggel ápolta, gondozta iskoláit. Ebbeli érzületéből kifolyólag mind az egyház jól felfogott érdekében, mind a haza iránt való kötelesség teljesítésében mindig arra törekedett, hogy iskolái a modern pædagógia, valamint az állam követelményeinek is teljesen megfeleljenek. Ennek a törekvésének a megnyilatkozása, a tanúbizonysága ez az új főgimnáziumi épület, melynek csarnokai önöket, t. vendégeinket és a t. egyháztagokat örömmel üdvözlik és szívesen köszöntik.

A budapesti deáktéri ág. h. ev. testvéregyház már az 1872. év óta tart fenn teljes főgimnáziumot, mely szerény kezdeti fejlődésétől mostani virágzásáig a deáktéri templom közvetlen szomszédságában, a Sütő- és Károly-utcák közt 1863—4-ben emelt épületben volt elhelyezve. Maga a régi épület annak idején a szerényebb igényeknek és a kisebb számú tanuló ifjúságnak megfelelt. Iskolánk virágzása mind nagyobbszámú tanuló ifjúságot vonzva kebelébe, a nemzetnek haladásával karöltve járó oktatási igények is nagyobbodtak, úgy hogy már néhány esztendő óta főgimnáziumunk nem volt akként elhelyezve, ahogy azt egyházunk tagjai szerették volna.

Protestáns egyházunk azonban szűkös viszonyai közt is

ki tudja elégíteni a haladás követelményeit, ha erős akarattal párosult áldozatkészségére szükség van. Ez a szükségesség állott elő akkor, amidőn a főgimnáziumunk oktatása fejlesztésének céljából állami támogatásban részesültünk. A szükséges hiányokon ideig-óráig segített egyházunk úgy, ahogy a régi épület keretei engedték, de végre is a hiányokon segítendő egyházi közgyűlésünk nemes ügybuzgósággal elhatározta az 1900. évben egy új főgimnáziumi épület emelését kapcsolatban egy új templommal és pedig olyan helyen és olyan módon, hogy az ne csak a mai igényeknek, hanem a jövő fejlődő haladás követelményeinek is megfeleljen.

Ennek a szempontnak mérlegelése bírta rá egyházunk irányadóit, hogy iskolánk helyéül ezt a helyet válasszák, mely a házak kőtömegétől le nem nyügözve, a szabad természet közelében a tanuló ifjúság lelkületére is nemesítőbben hat.

Megszerezve a szükséges telket, az állam hálásan fogadott hathatós pártfogásával és egyházunk tagjainak, iskolánk volt tanítványainak és barátainak a támogatásával az építkezéshez szükséges anyagi eszközöket megnyerve, 1903. év elején elhatározta az építkezés megindítását.

Magát az építkezés keresztülvitelét tapasztalt, tekintélyes és a köz érdekében szívesen munkálkodó férfiakra bízta, kik közül csak Kéler Napoleon, Zsigmondy Géza prezsbitereket, Francsek Imre, Cziegler Győző építészeket említem meg.

Szerénységemnek jutott a feladat, hogy az építő-bizottság munkálatait vezessem és határozatait Szigethy Lajos tanár úr, mint a bizottság jegyzőjének közreműködésével egyházunk választmányával közöljem. Az építés vezetésére sikerült Pecz Samu műegyetemi tanárt, egyházunk lelkes hívét megnyerni, ki a szellemi munkán kívül az anyagi áldozatoktól sem riadva vissza, igaz protestáns lelkesedéssel és önzetlenséggel fáradozott azon, hogy az iskola épülete a lehető legjobban sikerüljön. Az építkezést 1903. év szeptember havában kezdettük meg és a különböző akadályok ellenére, sikerült úgy munkálkodnunk, hogy az épület 1904. évi szeptember 26-án használható lett és főgimnáziumunk az épületbe beköltözhetett. A lefolyt iskolaévben teljesítettük még a szükséges pótlásokat, úgy hogy az épület a most (1905/6) kezdődő tanévre egészen készen áll.

Ezzel az építő-bizottság munkálkodása is véget ért; ezért

is az építő-bizottság megbizásából az egyházunk nagyérdemű elöljáróinak és tagjainak, továbbá a t. ünneplő közönségünk tanúskodása mellett és jelenlétében az építkezés befejezéseként és a fáradságos, de áldásos munka koronájaként, a munka bevégzését jelentő zárókövet az iskolaépület falába illeszthetem!

Kérem az egyházunk t. tagjait, tanárainkat, szíveskedjenek a munkában való részesedésünk jeléül a zárókőbe helyezett okmányt, melynek másolatát a t. ünneplő közönség közt kiosztottuk, aláírni, de kérem egyúttal a megjelent t. elöljáróinkat, vendégeinket, méltóztassanak az ünnepélyen való részvételük tanúskodásának jeléül ugyancsak aláírni a jövő számára elzárandó okmányt.

Tisztelt ünneplő közönség! Most, hogy az építkezés utolsó tényét is elvégeztük, kérem a budapesti ág. h. ev. testvéregyházunk nagyérdemű felügyelőjét, szíveskedjék az iskolaépületet az építő-bizottságtól, illetőleg tőlem átvenni és az egyház gondjaiba fogadni!

Mi, az építő-bizottság, kérjük az egyházat, hogy amily őszinte szeretettel fáradoztunk a mű megalkotásán és amily gonddal iparkodtunk mennél tökéletesebbé tenni, úgy az egyház is vegye épp oly szerető gondjaiba az épületet, óvja meg minden hanyatlástól, hadd legyen a jövőben a szép és mindenki elismerését kiérdemelt mű továbbra is az igaz protestáns tanításnak erős vára! És érdemelje ki továbbra is egyházunk tagjainak, iskolánk barátainak, hazánk minden igaz fiának elismerését.

Abban a meggyőződésben, hogy a jövő igazolni fogja reményeinket, ismételve kérem a tisztelt felügyelő urat, méltóztassék az új főgimnáziumi épületet a budapesti ág. h. ev. testvéregyház tulajdonába tőlem átvenni és szerető gondjaiba fogadni!

A beszéd közben tartott szünet alatt a jelenlévő előkelőségek aláírták a zárókőbe való elhelyezésre szánt okmányt, melynek szövegét dr. *Szigethy Lajos* tanár, az építő-bizottság jegyzője, írta, s mely kinyomatva szétosztatott a közönség és a tanuló ifjúság közt, mire két munkás a zárókövet a falban készen tartott nyilásba illesztette. A más, alkalomszerű nyomtatvánnyal együtt a zárókőbe helyezett oklevél szövege a következő:

— «A budapesti deáktéri ágostai hitvallású evangelikus testvéregyházak főgimnáziuma aránylag rövid idő alatt fejlődött — bibliai hasonlattal élve — kis mustármagból terebélyes élőfává. 1818 óta tanították az egyház elemi fiúiskolájának felsőbb osztályaiban fakultative a latin nyelvet; 1823-ban állították fel a külön humanitási osztályt, mely kezdetben csak nyolc tanulót számlált. Ebből fejlődött ki csakhamar a hat évfolyamból, de csak három osztályból álló gimnázium, mely jó sokáig megfért az egyházközségek deáktéri főépületében, egy fedél alatt a lelkészlakásokkal és elemi iskolával.

Azonban a mindinkább fejlődő és évről-évre több tanulót számláló gimnázium, melynek nyolcosztályúvá való kiegészítése is tervbe vétetett, nem fért meg többé addigi helyiségeiben. 1861-ben tehát megvették az egyházi főépület tőszomszédságában fekvő «katonai sütőházat»: ennek 185 négyszögölnyi telkén épült fel 1863—1864-ben az a díszes és akkor a maga nemében elsőrangúnak elismert épület, mely ezután negyven esztendeig adott otthont az 1872-ben nyolcosztályúvá fejlesztett főgimnáziumnak.

Új otthonában a főgimnázium örvendetes fejlődésnek indult, tanítványainak száma félezerre szaporodott, 1894 óta államsegélyben részesült, párhuzamos osztályokkal gyarapodott, melyeknek száma végre háromra emelkedett. Így előállt az a helyzet, hogy az intézet számára szűk lett a kezdetben annyira megfelelőnek elismert épület. Elodázhatatlan lett tehát átalakítása, vagy helyette új épület emelése. Az átalakítás célhoz vezetőnek nem találtatott, mert oly kicsiny — 185 négyszögölnyi — telken a kor kivánalmainak megfelelő főgimnázium semmikép sem találhatott helyet.

A fenntartó hatóság tehát elhatározta, hogy új főgimnáziumi épület számára telket vásárol, a régi épületet pedig elemi és polgári iskolája részére alakíttatja át. A közös egyházi választmány 1900 december 17-én határozta el, hogy a város középpontjához közel fekvő helyen telket keres a főgimnázium részére. Érkeztek is be ajánlatok, de ezeknek tárgyalása közben teljes határozottsággal kitünt, hogy a város belsejében megfelelő nagyságú telek nem kapható, s még a kellőnél jóval kisebb telek is többszörte többe kerülne, mint amennyit a fenntartó egyházközségek gimnáziumi telekért fizethetnek.

Ekkor Góbi Imre főgimnáziumi igazgató az illetékes körök figyelmét a Városligeti Fasorra hivta fel, mint ahol a telekárak még aránylag olcsók s ahol az iskola egésségi tekintetben is a legjobb helyen lenne. Ezáltal Góbi Imre az egész ügyet helyes irányba terelte s így az egyházak őszinte köszönetét érdemelte ki. A közös egyházi választmány 1901 február 26-iki üléséből ment fel az indítvány a közös egyházközségi közgyűléshez, és ez 1901 junius 17-én emelte az indítványt határozattá, hogy a Városligeti Fasorban kiszemelt telkek egyike vásároltassék meg gimnáziumi telekül. Időközben megszereztetett a székesfőváros tanácsának nyilatkozata aziránt, hogy elvi kifogást nem támaszt a gimnáziumnak a fentjelzett utcában való építése ellen.

A közös egyházi választmány a telekkérdéssel egyidejüleg az ügy pénzügyi oldalával is behatóan foglalkozott, s a fentjelzett egyházi közgyűlés elfogadta a gazdasági bizottság által készített s az egyházi választmány által elébe terjesztett tervezetet, mely szerint a gimnázium telkére, épületére és berendezésére szükséges összegek a következő forrásokból meríttessenek: 1. 300,000 K. építési államsegély, melynek elnyerhetése céljából a kellő lépések megteendők; 2. 60,000 K a gimnáziumi alapból; 3. 100,000 K, mint a megindítandó gyűjtés remélhető eredménye; 4. a még hiányzó összeg az egyházközségek nyugdíjalapjából kölcsön vétessék: ennek törlesztésére a Glosius-Artner Karolina-alap jövedelme köttessék le, mint amely az alapító-levél értelmében 1905-től kezdve ismét a budapesti ágostai hitvallású evangélikus főgimnázium javára fog folyósíttatni.

Az 1901 november 25-iki egyházi közgyűlés örömmel vette tudomásul, hogy a kormány az 1902-iki állami költségvetésbe a budapesti ágostai hitvallású evangélikus főgimnázium részére építkezési államsegélyül 300,000 koronát vett fel. Az 1902 április 2-iki közös egyházi választmány pedig azt vette szintén örvendetes tudomásul, hogy a belügyminiszter az építendő főgimnázium javára gyűjtést engedélyezett. Az engedély alapján a gyűjtés meg is indíttatott. Eredménye az 1904-iki egyházi értesítőben közöltetett.

Az előkészítő lépések megtörténte után a végrehajtás következett. Az 1902 junius 23-iki közös egyházi választmányi ülésből dr. Mágócsy-Dietz Sándor iskolai első felügyelő elnöklete alatt bizottság küldetett ki, hogy ez a Városligeti Fasorban lehetőleg

nagy és az iskola későbbi fejlődésének is tért adó telket vegyen meg. A bizottság utólagos jóváhagyás fenntartásával 200,000 koronáért megvásárolta a Városligeti Fasorban fekvő Mandl J. Ignác-féle 1309 négyszögölnyi telket. Nemsokára 100,000 koronáért megvásároltatott a templomalapból a közvetlen szomszédságban fekvő, 617 négyszögölnyi Förster János-féle telek. Ez utóbbi azért, mert a testvéregyházak közös közgyűlése dr. Bókay Árpád prezsbiter indítványára elhatározta, hogy az új főgimnázium mellett, vele szoros kapcsolatban templomot épít, hogy így a vallásos élet új középpont teremtése által annál bensőbb és erőteljesebb legyen és a főgimnázium egyházi jellege határozottan kidomboríttassék. A templom telkének és építésének költségeire az 1903-iki egyházi közgyűlés a templomépítési alapból 260,000 korona erejéig hitelt nyitott, miután a Deák-téren építendő templom javára összegyűlt alap adományozói — megkérdeztetvén — belenyugodtak, hogy ez alap tőkésített kamatjövedelmének egy része a Városligeti Fasorban építendő templomra fordíttassék.

A telekkérdés kedvező megoldása után az egyházi választmány az építkezés intézésére dr. Mágócsy-Dietz Sándor elnöklete alatt építési bizottságot alakított s felhatalmazta az elnököt, hogy azt új tagokkal kiegészíthesse.

A bizottság 1903 január 5-én alakult meg. Tagjai, a később felkért tagokat is beleértve, a következők voltak: dr. Bexheft Ármin, Czigler Győző, Daur György, Falvay Antal, Francsek Imre, Fuszek Tivadar, Gerstenberger Emil, Góbi Imre, dr. Haberern Pál, Heuffel Adolf, Horváth Sándor, Meinig Arthur, Pecz Samu, Rátz László, Schranz János, Schulek János, Stefani Lajos, dr. Wagner Géza, dr. Zsigmondy Jenő, Zsigmondy Géza és dr. Szigethy Lajos jegyző.

Az építés ügyét dr. Mágócsy-Dietz Sándor építő-bizottsági elnök fáradhatatlan buzgósággal, nagy energiával mindenre gondoló előrelátással intézte és ezáltal kiérdemelte az építtető egyházak háláját.

Elnöke példájára, a bizottság is nagy lelkiismeretességgel megfelelt kötelességének: a kiküldött albizottságok igen sok ülését nem számítva, eddig 31 ülést tartott, melyek az ügyek mélyreható megbeszélése folytán — általában hosszabb időre terjedtek. Az építő-bizottság munkájából a legbőségesebb részt Kéler Na-

poleon prezsbiter és bizottsági tag vette ki. Soha nem lankadó kitartással, nagy szakértelemmel, az egyház érdekeit mindenütt hathatósan védve, fáradozott az építés ügyében. Az építtető egyházak e helyen is hálás köszönetet mondanak neki.

A bizottság sorából még ki kell emelni Czigler Győző műegyetemi tanárt, mint aki római katholikus létére készségesen elfogadta a bizottságba szakértőül való meghivását: a gyűléseken, míg csak halállal végződő betegsége ebben meg nem akadályozta, pontosan megjelent, s szakértésével, művészi ízlésével az ügynek jó szolgálatokat tett. Áldott legyen emlékezete.

Az építő-bizottság a gimnázium és templom tervvázlatára és átlagos költségelőirányzatára zártkörű pályázatot hirdetett s az ebben való résztvevésre 35 hitsorsos építészt szólított fel. Az 1903 március 31-én lejáró pályázatban kilencen vettek részt: köztük Pecz Samu műegyetemi tanár «versenyen kívül». Az első díjat (1000 koronát) Schodits Lajos, a másodikat (750 koronát) Meinig Arthur, a harmadikat (500 koronát) Schubert és Hübschl nyerték el. Barcza Elek tervvázlata és Gerey Ernőé 300—300 koronáért megvásároltattak. A végleges terv s költségvetés készítésével és az építés vezetésével Pecz Samu bizatott meg.

A vezető műépítész az 1903 szeptember 2-iki bizottsági ülésen terjesztette be költségvetési előirányzatát és munkaprogrammját. Eszerint a telekrendezés költségeit s az építészi tiszteletdíjat nem számítva, a templom építési költsége 124.437 K 69 fillérre, az iskoláé 353,376 korona 83 fillérre irányoztatott elő. A munkálatok megkezdésére szeptember 15-ike tüzetett ki, hogy azután az iskola 1904 augusztus 1-re, a templom 1904 november 1-re adassék át rendeltetésének.

A vezető műépítész indítványára, az általa kiírt árlejtések eredményeképen az egyes munkák végrehajtásával a következő vállalkozók bizattak meg:

1. *Schubert* és *Hikisch* utódai (*Kovács* és *Zeuner* építőmesterek) a föld-, kőműves- és elhelyező munkákkal.

2. *Kauser J. és társa* kőfaragó-mesterek a gránit- és karsztkövek szállításával.

3. *Holdampf S. utódai (Áprily testvérek, Pachl* és *Wilsch* kőfaragó-mesterek) a mészkövek szállításával.

4. *Vasgerendákat árusító részvénytársaság* a vasszerkezetek szállításával.

5. *Czippauer János és fia* ácsmesterek az ácsmunkával.

6. *Kirschenbaum Gusztáv* a cserepező munkával.

7. *Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság* a bádogos munkával.

8. *Malomsoky József* asztalosmester az épület-asztalos munkával.

9. *Berkes Kálmán és Göbler József* lakatosmesterek a lakatos munkával.

10. *Tomi Lajos* a mázoló munkával.

11. *Glatz András* az üveges munkával.

12. *Melocco Péter* a cementmunkával.

13. *Biehn János* a facement- és aszfaltmunkával.

14. *Justus Sándor és fia* a függönyök készítésével.

15. *Hirschl és társa* villamos munkával.

16. *Róth Miksa* az üvegfestő munkával.

17. *Mechlovits Sándor* a feliratok és ajtószámok szállításával.

18. *Tóth Imre és társa* a víz-, gáz- és csatornavezeték berendezésével.

19. *Langer Ignác* a szobrász munkával.

20. *Freund Henrik és fiai,* illetve *dr. Zielinszky Szilárd* a Hennebique-szerkezetű vasbeton-födémek készítésével.

21. *Gregersen G. és fiai* a parkett-padlók szállításával.

22. *Heim H.* kályhagyáros a Meidinger-vaskályhák szállításával.

23. *Legnolith-társaság* a legnolith-padló készítésével.

24. *Magyar keramitgyár* a keramit-padló készítésével.

25. *Steinhäusl és Kölber* a szobafestő munkával.

26. *Knuth Károly* mérnök a középponti fütés berendezésével.

27. *Zsolnay-féle porcellángyári részvénytársaság* a fayenceburkolatok készítésével.

28. *Koperniczky Pál* a tornaeszközök szállításával.

29. *Kovács Zsigmond* asztalosmester az iskolabutorok készítésével.

30. *Calderoni és Társa* a kisérleti asztalok szállításával.

31. *Müller János* berlini cég és *Kovács Zsigmond* a Rettig-féle padok szállításával.

32. *Dr. Block és Társa* az orvosi műszerek szállításával.

33. *Budapesti légszeszgyárak* a gázóra és gázkályha felállításával.

34. *Zellerin M.-féle gyári részvénytársaság* a világító-testek szállításával.

35. *Bernhardt* brassói vállalkozó az iskolapadok egy részének szállításával.

36. *Kollerich Pál és Fiai* a sodronykerítés készítésével.

37. *Pecz Ármin* műkertész az előkertet és az udvar egy részét (1000 koronának megfelelő értékben) ingyen parkozta.

38. *Seltenhoffer Frigyes* soproni cég a harangokat szállította.

39. *Csepreghy János és Fia* asztalosmesterek a templom butorberendezését készítették.

40. *Angster József és Fia* pécsi orgonakészítők az orgonát szállították.

41. *Elsinger M. J. és Fiai* a linoleum-burkolatot szállították a templom részére.

42. *Sowinszky József* a toronyórát szállította.

43. *Kauser J. és Társa* kőfaragó-mesterek az oltárt, szószéket és keresztelő-medencét szállitották.

44. *Jancsurák Gusztáv* rézműves a keresztelő-medence fedőjét ajándékul készítette.

Az építés kezdetben tervszerűleg haladt előre, és az iskola-épület bokrétaünnepe 1903 december 5-én megtartatott. A munka további menetében azonban az ismétlődő sztrájkok, illetve munkazárlatok miatt több ízben szünet állt be, úgy hogy az iskolát 1904 augusztus 1-je helyett csak szeptember 26-án lehetett rendeltetésének átadni. A templom elkészülését pedig még az is késleltette, hogy a művészi természetű munkákat szorosan megszabott közeli időpontra elkészíteni nem mindig lehetséges. Így maradt el a templom átadása 1904 novemberéről 1905 október 8-ra. Hogy a két épület a sok akadály ellenére is csak aránylag csekély késedelemmel készülhetett el, az mindenekelőtt a művezető-építész odaadó, időt, fáradságot nem kimélő munkásságának köszönhető.

Az építkezés nem maradt meg az előre kitűzött korlátok között, mert az egyházi választmány az építő-bizottság javaslatára több oly munkát rendelt meg utólag, mely az épületek használhatóságát, célszerűségét és esztetikai értékét hathatósan emelte. Ilyen az előirányzatban nem szereplő munkák voltak például: az iskola és templom központi fűtése, az iskola legtöbb termének legnolith-padlózása, a villamvilágítás bevezetése, a templom hom-

lokzatán díszes mozaik kép alkalmazása, Benczur Gyulánál oltárkép megrendelése, az udvar csatornázása, az iskolatermeknek Rettig-féle padokkal való felszerelése, a mellékudvarban nagy szénkamra építése, a folyosók és előcsarnok oldalfalainak 1·5 méter magasságig olajfestékkel való bemázolása, alól egy porcellánlemezsorral való beburkolása, a templomban és díszteremben díszes, illetve festett ablakok készítése, a tanári helyiségeknek díszesebb és tartósabb butorokkal való berendezése. Az utolsó tételben felemlített munkálat Kéler Napoleon építő-bizottsági tag 3500 koronányi ajándékából hajtatott végre.

Ilyen módon került az iskola végeredményében 408,000 koronába, ennek új butor-berendezése 56,000 koronába. Igy tehát az iskolánál némi megtakarítás éretett el, habár az előirányzatnál részint több, részint jobb kivitelű munkák is hajtattak végre.

A templom építési és berendezési költsége ez idő szerint pontosan meg nem állapítható, minthogy a munkálatok csak e napokban fejeztettek be.

Az iskola-épület már egy év óta rendeltetésének szolgál, az egyes munkálatok úgynevezett kollaudálása befejezéséhez közeledik. Így hát az építtető egyházközségek a kész eredményt a maga egészében áttekintvén, a legmelegebb elismerés hangján mondhatnak köszönetet mindazoknak, akik áldozatukkal, eszük, kezük munkájával ez épületek létrehozásában közreműködtek. Az elismerés a legnagyobb mértékben a művezető műépítészt illeti meg, aki szakértelmével, művészi ihletettségével ez épületeket megteremtette. Egyháza iránt való szeretete lelkesítette három hosszú év annyi fáradalma közt, ennek adta jelét azzal is, hogy a tervezésért s művezetésért részére szabály szerint járó tiszteletdíjat önként tetemesen leszállította.

A budapesti deáktéri ágostai hitvallású evangélikus testvéregyházak új temploma és főgimnáziumi épülete ezennel ünnepélyesen is átadatik rendeltetésének. Adja az Ég, hogy bennük évek megszámlálhatatlan során át folytatódjék a lelki építés munkája Isten dicsőségére, a haza és az egyház javára.» —

Dr. *Zsigmondy Jenő* közös egyházi felügyelő az épületet az építő-bizottság elnökétől a következő beszéddel vette át:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A nagy mű be van fejezve! Ékesen szóló tanúbizonysága e templom és iskola annak, hogy szilárd akarattal, céltudatos

munkával, körültekintő gondossággal és szorgos takarékossággal, aránylag korlátolt eszközökkel is nagy sikereket lehet elérni.

A mai ünnepélyes alkalomból helyén valónak vélem, hogy a testvéregyházak dicsőségére szolgáló ez új iskola felállításának indító okairól néhány szót szóljak és megemlékezzem azokról, kik e nagy mű létesítése körül kiváló érdemeket szereztek maguknak.

Egyházaink vezetőférfiaiban már régebben élt annak bántó tudata, hogy iskoláink elhelyezése a modern kor igényeinek nem felel meg többé, és e bántó tudat önkényt ébresztette azt a kivánságot, hogy e baj orvoslására utakat és módokat keressenek.

Felmerültek különféle eszmék és tervek, amelyek a deáktéri iskolaépületek átépítésével foglalkoztak; ámde csakhamar tisztába kellett jönnünk azzal, hogy ily módon a bajon alaposan és jól segíteni nem lehet.

1900. évi február 19-ike volt az az emlékezetes nap, amikor Góbi Imre igazgató úr a közös egyházi választmány útján azt az indítványt tette, hogy a gimnázium kitelepíttessék és egy új gimnázium építtessék.

Az indítvány, mint sötét éjtszakában hirtelen fellobbanó villám hatott, amely fényesen megvilágítja a tévelygő vándornak a helyes utat, amelyen haladnia kell.

Az eszme amily meglepő volt, ép oly kivihetetlennek látszott, mert egyházaink nem rendelkeztek oly anyagi eszközök felett, amelyekből egy ily nagyszabású építkezéssel és a telekszerzéssel járó nagy költségek fedezhetők lettek volna.

Nem csuda, hogy ily körülmények között az indítvány elfogadhatósága felett nagyon megoszlottak a vélemények, és csakis néhány lelkes választmányi tag hathatós felszólalása folytán határozta el mégis az egyházi választmány az új gimnázium építését, bízva egyházhíveink és az intézeteink iránt érdeklődő körök nemesszívű áldozatkészségében, amelynek segítségével reménylette a szinte leküzdhetlennek látszó akadályt elhárítani.

Az egyházhívekbe vetett bizalom, az áldozatkészségre való hivatkozás nem volt hiú ábránd; a jelenlegi nemzedék is igazolta, hogy képes nagy és szép eszméért lelkesedni, és hogy belőle sem halt ki az önzetlen áldozatkészség, melynek oly sok

szép és dicső példáját találhatjuk megörökítve a protestantizmus évkönyveiben.

Több mint 100,000 koronára rúg az az összeg, amely adományokból rövid idő alatt és aránylag csekély számú adakozó részéről befolyt. Elismerésre és dicséretre méltó, hogy e gyűjtésben olyanok is részt vettek, akik nem a mi felekezetünkhöz tartoznak és hogy több ezer koronára rúg az az összeg, amelyet idegen vallásuak adtak, kik főgimnáziumunkban nevelkedtek és kegyes adományukkal az intézet iránti hálájukat leróni kivánták.

Hála és köszönet mindazoknak, kik jószívű adományaikkal ez intézet létesítését elősegítették; hála és köszönet különösen a magas kormánynak, amely a törvényhozásnál kieszközölte a tetemes állami építési segélyt. Hálát és köszönetet mondunk azoknak is, kik az adományok gyűjtésének terhes és fáradságos munkájában közreműködtek!

Hálás kegyelettel kell itt egy fennkölt gondolkozású, nemes szívű, igazi evangeliumi érzületű nőnek emlékét felelevenítenem, ki iskolánk legnagyobb jótevője volt, és kinek a múlt század közepén tett nagy alapítványa már a volt Deák-téri főgimnázium, most pedig az új főgimnázium épitését is lehetővé tette.

E nemes lelkű nő néhai Glosius Artner Karolina asszony volt, kinek emlékét a hálás utókor az intézet falába illesztett márványtáblával örökítette meg.

Az általa tett alapítvány tette egyedül lehetővé, hogy új főgimnáziumunk oly rövid idő alatt létesíthető volt.

Legyen áldott e nemesszívű nő emléke!

Ha már sok gondot okozott az építkezéshez szükséges pénz beszerzése, nem kevesebb gondot okozott az új főgimnázium helyének megválasztása.

Iskoláink eddigi igen kedvező központi fekvése az egyházi választmány tagjainak többségénél idegenszerűnek és az iskola jövőjét kockáztatónak tüntette fel azt az eszmét, hogy az iskola a város középpontjától oly távoleső helyen állíttassék fel.

És habár az egyházi választmány kénytelen-kelletlen, a rendelkezésünkre álló korlátolt anyagi eszközök nyomása alatt, mégis rászánta magát arra, hogy új intézetét e helyen állítja fel, aggályokkal és kétségekkel tekintettek a legtöbben a vál-

lalkozás jövője elé, különösen attól tartva, hogy tanulóink száma annyira fog csökkenni, hogy ez által egyházaink anyagi válságba fognak jutni.

Hogy ez aggályok és kételyek alaptalanok voltak, már is igazolták az elmúlt év tapasztalatai és a folyó iskolai év beiratási eredményei, amennyiben a tanulók száma már az elmúlt évben meghaladta a korábbi évek legmagasabb létszámát, a folyó évben pedig ismét tetemesen emelkedett.

Így tehát ma már megnyugvással állapíthatjuk meg, hogy az eszme, amelyet szintén Góbi Imre igazgató úr pendített meg először körünkben, nemcsak oktatási és egészségi szempontokból volt igen jó és helyes eszme, hanem anyagi szempontokból is igazat adott azoknak, akik már eleve kifejezést adtak ama meggyőződésüknek, hogy a távolság a tanulók létszámára semmiféle apasztó befolyással nem lesz.

Meg vagyok róla győződve, hogy ma e részben véleménykülömbségek nincsenek és azokat is, kik a hely megválasztását helytelenítették, örömmel és megnyugvással tölti el annak tudata, hogy kellemesen csalódtak.

Hogy ez alkotás sikerült alkotás, általánosan el van ismerve. Tagadhatatlan, hogy a sikernek oroszlánrésze azokat illeti meg, akik az építkezést vezették, és azt a zárókő letételével oly szerencsésen be is fejezték.

Első sorban Pecz Samu építész tanár úrnak kell a babért nyújtanom, e sikerült nagy mű geniális szerzőjének, aki a legaprólékosabb részletekre kiterjedő gondossággal, a legnagyobb körültekintéssel és páratlan lelkiismeretességgel vezette az építkezést. Pecz Samu tanár úr ez épülettel nemcsak maradandó emléket emelt magának, hanem hálás elismerésre kötelezte egyházunkat is, és örömemre szolgál, hogy neki egyházunk elismerését itt nyilvánosan kifejezhetem.

A mű sikerültében legnagyobb része és elévülhetlen érdeme van az igen tisztelt iskolai első felügyelő úr elnöklete alatt lankadatlan lelkesedéssel, teljes odaadással és fáradhatatlan ügybuzgósággal működött építési bizottságnak. E bizottság a tervezéstől kezdve az épület teljes befejezéseig minden egyes kérdéssel a legbehatóbban foglalkozott és igyekezete mindig oda irányult, hogy az iskola berendezésénél és felszerelésénél a mai kor vívmányait és a tapasztalatilag kipróbált lehető legjobbat

érvényesítse. E bizottság buzgalmának és az építésvezető tanár úrral karöltve kifejtett fáradozásainak köszönhető, hogy az építkezés folyama alatt, az eredeti tervben és költségvetésben nem foglalt javítások egész sora valósíttatott meg és pedig legnagyobbrészt az elért megtakarításokkal.

E bizottság minden egyes tagja teljes önzetlenséggel, a nemes ügy iránti érdeklődésből, időt, fáradságot nem kímélve, működött közre és minden egyes tagja büszkén vallhatja, hogy szóval és tettel hozzájárult az elért nagy eredményhez.

Hogy a bizottság működése ily eredményessé vált, az főleg a bizottság elnökének Dr. Mágócsy-Dietz Sándor iskolai első felügyelő úrnak eléggé nem méltatható érdeme. Az ő lelkesedése, az ő soha ki nem merülő ügybuzgalma, az ő minden részletekre kiterjedő érdeklődése, amelyekkel vezette a bizottság tárgyalásait és ellenőrizte az építkezés haladását, magával ragadta a bizottság összes tagjait is és mindannyiukra buzdítólag hatott.

Nem mulaszthatom el, hogy az intézet létesítése körül szerzett elévülhetetlen érdemeiért neki egyházunk nevében forró köszönetet ne mondjak.

Nem akarom egyenként és névleg felsorolni az építési bizottság összes tagjait, kik valamennyien egyházunk hálájára érdemesítették magukat és akiknek mindannyiuknak szíves fáradozásáért e helyről és egyházunk nevében köszönetet mondok. Az ő nevüket meg fogja örökíteni egyházunk története.

Mindamellett legyen szabad e jelesek sorából négy nevet kiemelnem. Az első Kéler Napoleon presbyter úr, ki egyik leglelkesebb szószólója volt az új gimnázium építésének, és aki nemcsak saját nagy adományaival, hanem a gyűjtés körül kifejtett szakavatott működésével és az építkezés folytonos ellenőrzésével örök hálára kötelezte egyházunkat.

Nem kevesebb érdemeket szerzett Zsigmondy Géza presbyter úr, aki az előbb nevezettel együtt működve, műszaki téren gyűjtött tapasztalatait és összeköttetéseit az iskola érdekében hasznosította.

Hálás kegyelettel kell megemlékeznem néhai Cziegler Győző műegyetemi tanár úrról, ki habár más felekezetű volt, kész örömest elfogadta az építési bizottságba történt meghívását és mint annak tagja sok jó eszmével és szakszerű tanács-

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

csal nagy szolgálatot tett ügyünknek. Legyen haló porában is áldott az ő emléke!

Végül sok és nagy munkát végzett a bizottság jegyzője: Szigethy Lajos tanár úr is, aki a bizottság tanácskozásainak hű krónikása volt.

A zárókőben elhelyezett okirat megemlékszik mindazokról, akik az iparos munkálatok elvállalásával közreműködtek az iskola felépítésén; köszönetet mondok azoknak, akik kereseti összegeikből adományként engedményeket tettek.

Egyébként az egyes munkák fogják mesterüket dicsérn és csupán arra szorítkozom e helyütt, hogy elismerésemnek adok kifejezést azért, hogy a gyakori sztrájkok okozta fennakadások ellenére sikerült a gimnáziumot még a múlt évben rendeltetésének átadni. Mint egyedül álló esetet különösen ki kell emelnem és meleg köszönetet kell mondanom Petz Ármin műkertész úr hitrokonunknak, ki az összes parkozási munkálatokat díjtalanúl végezte.

Utolsónak hagytam a volt közös egyházi választmányról való megemlékezést; mint közös intézményeink igazgatására és ez ügyben a közgyűlés által teljes hatalommal felruházott testület nagy gonddal és előrelátással készítette elő az ügyet, és az építkezés folyama alatt komoly bírálat tárgyává tette a jóváhagyása alá terjesztett javaslatokat, amelyeknek elintézésében mindig az egyház és iskola java lebegett szeme előtt.

Kétségtelen, hogy ezen közös egyházi választmány, amely ily alakulásában az utolsó is volt, e nagy mű befejezésével korszakos jelentőségű alkotást létesített és sikeres működésének fényes és maradandó emlékét hagyta az utókorra.

Elismerés, köszönet és hála a közelmultban visszalépett egyházi választmánynak és különösen a vezetésével megbízott nagyérdemű közfelügyelőnek, Fabiny Gyula úr ő méltóságának, aki bölcs mérséklettel, az ellentéteket kiegyenlítő tapintattal és páratlan tárgyilagossággal vezette e nagy és fontos ügynek tárgyalásait.

*

És most a budapesti deák-téri ág. hitv. ev. testvér-egyházak nevében átveszem az építési bizottság mélyen tisztelt elnökétől a tudomány, az erkölcs és a hazaszeretet ápolására,

az ifjúságnak valódi protestáns szellemben leendő nevelésére és evangeliumi egyházunk szolgálatára rendelt épületet.

Testvéregyházaink büszkeséggel a magukénak vallják ez intézetet, amely oly hajlékot nyert, hogy egész hazánkban ritkítja párját, és szent kötelességüknek fogják tartani azt úgy gondozni, hogy külső és belső berendezéseiben a haladó kor színvonalán maradva, hazai középiskoláinkkal a versenyt mindenkor és minden irányban kiállhassa.

Az egyházi választmány határozata szerint az iskolaépület felügyelete az iskolaigazgatóra bízatván, ez épületet ezennel átadom gimnáziumunk ez idő szerinti igen tisztelt igazgatójának, Góbi Imre úrnak.

Vegye ez épületet gondozása alá, óvja meg minden károsodástól és őrködjék szigoruan a fegyelem, rend és tisztaság felett, hogy gimnáziumunk a legjobban kezelt intézetek mintaképe legyen és maradjon.

De ne csak külsőleg legyen tetszetős és szép ez iskola, ne csak berendezésében és felszerelésében igyekezzünk a legmesszebb menő igényeknek megfelelni, hanem hassa át az oktatást és nevelést is mindenkor az igazi protestáns szellem, hogy a tanuló ifjúság tudományban, ismeretekben és felvilágosodottságban gyarapodva, erősödjék tiszta erkölcsben, rendületlen hazaszeretetben, a magyar haza, az ősi alkotmány és koronás királyunk iránti törhetetlen hűségben.

Adja az Ég, hogy úgy legyen!

A felügyelő beszédére *Góbi Imre* igazgató következőképpen felelt:

Mint a gimnáziumnak ezidőszerint igazgatója, készségesen és örömmel engedek az előttem szólott egyházi felügyelő úr felhivásának, átveszem a gimnáziumnak immár teljesen elkészült épületét azzal a komoly igyekezettel és igérettel, hogy hűségesen és lelkiismeretesen fogom gondozni. A gondozás természetesen ki kell hogy terjedjen nemcsak az épületre, hanem magára az iskolára, mely új otthonával innentúl elválaszthatatlanul egy lélek, egy test.

Ami az ilyen értelemben vett gondozást illeti, arra nézve kész programm nekem az, amit az igen tisztelt felügyelő úr beszédje végén nyilvánított, mondván: legyen gondom rá, hogy e falak között ne csak rend és tisztaság uralkodjék, hanem hogy

a vallásnak, a tiszta erkölcsnek, az igaz tudománynak lelke is lakozzék. Úgy hiszem azonban, hogy az igen tisztelt felügyelő úr ezzel a felhivással nem annyira új irányt akart kitűzni, mint inkább a régihez, a kipróbálthoz való ragaszkodást akarta lelkemre kötni. Mert azok a szempontok eddig is vezettek bennünket, azok az elvek eddig is alapja voltak iskolánk fejlődésének.

Minden társadalmi intézményben, s így az iskolában is, van helye a konzervációnak, van helye az újításnak. Minden korszak társadalma, melynek élete amúgy is különböző, élő, küzdő érdekek kompromisszuma, különböző, küzdő erőhatások eredője és kiegyenlítődése, iparkodik a maga képére átteremteni intézményeit s így iskoláját is, mely törekvés nem mindenkor egyformán sikerül, de mindenkor egyformán megvan; viszont az intézmények s így az iskola is, visszahatnak a társadalomra. A mi korunk társadalmát tudvalévőleg főként és nagyban gazdasági kérdések mozgatják, a munka értékelésének feladata állítja sorompóba. S hallani néha hangokat, melyek arra biztatják a középiskolát, hogy jobban simuljon hozzá a reális valósághoz, gyakorlati értékű ügyességekre neveljen, a kenyérkereset küzdelmére vértezze föl tanítványait. Ha valahol, ebben a kérdésben szükséges a körültekintő óvatosság, s ha van kérdés, melynek megoldásában ötletek és jelszavak után indulni nem szabad, ez a kérdés az. A végletekbe való csapongás itt kiszámíthatatlan károkat okozhatna.

Az ideális és a reális irányzat egyformán az emberi lélek és természet mélyében gyökerezik, történeti nyilvánulásában pedig egymást váltogatja, kiegészíti, ellensúlyozza. Azért, mert időnként az egyik nyomul előtérbe, nem szükséges, hogy teljesen elhallgattassa a másikat. Azt hiszem, valamint apáink viszszariadtak attól a gondolattól, hogy a gimnáziumot, a renaissance és a reformáció szülöttét, az utilitarius célok igájába fogják be, úgy visszariadnánk mi is, ha komoly kisérlet tétetnék rá. Azt hiszem, mentül nagyobb odakünn, a nagy világban a reális érdekek harcza, annál nagyobb szükség van olyan oltárokra, melyeken vallási, erkölcsi, emberiségi és hazafias eszményeknek áldoznak. Ha szükséges a testi erő, életrevalóság, a reális érdekek iránt való fogékonyság, szükséges a testi, lelki, erkölcsi mivolta szerint összhangzatosan fejlődött egyeniség, az

öntudatos jellem és a szépért, jóért, magasztosért lelkesedni tudó érzés is.

A mi iskolánk, mélyen tisztelt közönség, nem tartozik azon hazai evangelikus és általában protestáns iskolák közé, melyek életfejlődésükben immár századokra tekinthetnek vissza. A mi iskolánk a fiatalabbak közül való. Mindazáltal némi jelét már adta annak, hogy életrevaló, fejlődni képes, fejlesztésre érdemes. Van hagyománya, közszelleme, és Istennek hála, elég jó híre-neve. Ugyanaz az erő, mely megalkotta és idáig fenntartotta, ugyanaz az erő fogja fenntartani és fejleszteni továbbra is. Ha minden tényező ezután is megteszi a kötelességét, úgy mint eddig megtette, ha az a hit él és munkálkodik bennünk és utódainkban, melynek megtörhetetlen, leigázhatatlan ereje az imént az ifjúság ajkáról, Luther énekéből szólott lelkünkhöz, akkor ez az iskola állni fog és élni fog időtlen időkig itt, a templom szomszédságában, külsőleg is jelképezve, hogy itt kezet fogott a tudás és a hit, az emberszeretet és az istenfélelem, az egyházhűség és a hazához való hűség, akkor virágozni fog és virágzásának az egyház, a haza és közművelődésünk látandja gyümölcsét. Úgy legyen.

Ezután ifj. Zsigmondy Jenő VIII. oszt. tanuló lépett elő, s lelkesen, hatással szavalta el dr. *Serédi Lajos* tanárnak erre az alkalomra írt következő költeményét:

Fohász.

Kinek nevével kezdtük szent ügyünket
És áldó jobbját érzők szüntelen,
Hálás örömmel ihletett szivünknek
Első virága: — Istené legyen.
Kegyelmes trónja fényes zsámolyához . . .
Kibontva lengő, hószín szárnyait,
Míg oltárunkon tiszta lángja áldoz,
Röpítse lelkünk menny felé a Hit.

Hozzá . . . Ki egykor áldott őseinkbe
Viharba', vészbe' hév erőt adott,
A vesztőhelyt' is rózsákat növesztve
Rájuk deríté a várt szebb napot.

A pusztulásnak üszkeit kioltva
A gyászidőknek véghatárt szabott . . .
S virág borult a halni indult lombra,
Sudárba hajtván a kicsiny magot.

Hozzá . . . Az ősök megszentelt nyomába,
Ki hűn vezérlé ím az unokát,
Megóva harcba', béke napján áldva,
Hogy fényben, árnyban törhessen tovább.
Hitben, reményben sziklaként szilárdan
Folytassa művük' híven, zajtalan . . .
S építsen oltárt: Istennek, Hazának,
Reája hordva mind, mi kincse van.

Az oltár készen . . . Mindenik kövérül
Aranyba vésve drága név ragyog;
Kik áldozatba legnemesebb részül,
Együttes munkán lettek itt nagyok.
Kigyult a szent tűz. Égbe törve lángja
Távol határunk' fényben fürdeti . . .
Ahol megrezdül tündöklő sugára:
Megnyilnak Ég s Föld titkos rejteki.

S eljárnak hozzá késő nemzedékek . . .
Hevétől szívük fényes lángra gyúl,
Tüzén a rögtől megtisztul a lélek
S ég honszerelmük olthatatlanul.
Hevülni, tenni, élni s meg is halni
Azért mi Szép, Jó és Nemes lehet
Áldott sugárin együtt áradoz ki
Eggyé forrasztva ifjú lelküket.

Eggyé forradva testvér szeretettel
Munkálnak együtt szent Hazánk javán;
Mit itt tanultak, el sohsem feledve . . .
Hirdetvén mind, mi tiszta tudomány.
Építsék egyre, mit az ősök kezdtek,
Erő s tudásban mulják bár felül . . .
Áldozni-készség s csüggedetlen Tettbe
Csak Őket tudják biztos mesterül.

Lezárja bár ma e Kő alkotásunk'
S mely rajta munkált, elpihen a kéz;
Körötte híven rendületlen állunk,
Érette mindig küzdelemre kész'.
Istent, Hazát, Királyt dicsérve zendül
Benn ajkunk... míg itt egy hű szív dobog;
Miért megépült, mindörökre szentül
Szolgál majd így sok, boldog századot.

Kinek nevével kezdtük, — — ím' a vége:
A hálaszó is Tiéd Istenünk.
Engedd fohászunk trónusod elébe,
Szállj a szivünkbe és maradj velünk.
Áraszd áldásod e mi nagy művünkre,
Ihlessed benn' a tiszta lelkeket,
Karod szünetlen óvja... S védelmezve:
Örökké zengje dicső, szent neved.

Az ünnep Bachát Dániel püspök meleg érzéssel teljes imádságával ért véget, mire a közönség, a Hymnus eléneklése után távozott, s hisszük, hogy egy egyszerű, de szép ünnep benyomását és emlékét vitte magával. *G. I.*

II.

ÉVI JELENTÉS.

Az 1905—1906. iskolai esztendőt szeptember 6-án nyitottuk meg, s attól fogva a tanítás folytonosságát a tanári testület egy-egy tagjának hosszabb-rövidebb ideig tartó betegsége csupán átmenetelileg zavarta, de fel nem tartóztatta. Súlyosabb betegségi eset a tanári testületben kettő volt. Tichy Gyula helyettes rajztanár kartársunkat makacs izületi csúz támadta meg, minek folytán már november hó elején kénytelen volt a munkából kiállani s az év végéig sem nyerte vissza egészségét és munkaképességét. Novembertől január 8-áig Mikola Sándor, Ráth Arnold, Rátz László és Ulbrich Sándor kartársaink helyettesítették, január 9-étől az iskolai év végéig, teljes óraszámmal, Höchinger Miklós Árpád okleveles rajztanár úr, mint kisegítő óraadó. Góbi Imre igazgatót lábbaja, melyet operáltatnia kellett, március 5-étől április közepéig tartotta távol hivatalától, ez idő alatt az igazgatói teendőket Ulbrich Sándor, a tanítást dr. Serédi Lajos és dr. Szigethy Lajos látták el helyette.

Loisch János és dr. Kliment Jenő kollégáinkat, kik főgimnáziumunkban mint helyettesek két éven át közmegelégedésre működtek, az iskolafenntartó hatóság az iskolai év elején rendes tanárokká választotta, illetőleg az utóbbit a Nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az államsegély-szerződésben kikötött jogánál fogva rendes tanárnak kinevezte. Dr. Horváth Endrét, aki a lefolyt iskolai esztendőben a magyar és a német nyelvet mint óraadó tanította, egyházi hatóságunk helyettes tanári minőségben alkalmazta a jövő iskolai esztendőre.

Hálás köszönettel jegyezzük ide, hogy iskolafenntartó egyházunk a méltányosság szavára hallgatva, mint mindenkor tenni szokta, az 1905. és 1906. évre megszavazta, egyelőre ideiglene-

sen, részünkre is azt a fizetési pótlékot, melyet az állami középiskolák tanárai az ismeretes törvény alapján már néhány év óta élveznek.

Az a veszteség, mely bányai egyházkerületünket nagyérdemű püspökének, Bachát Dánielnek, váratlan elhunytával sujtotta, iskolánknak is nagy vesztesége. A megboldogult már esperes korának hosszú évsorában meleg érzésű barátja, jóakarója volt főgimnáziumunknak, új, díszes állásában még többet remélhettünk nem csökkenő jóindulatától. Vele együtt sírba szálltak a szép remények is. Áldott legyen emlékezete.

Az elmult iskolai esztendő eredménye tanulmányi és fegyelmi tekintetben általában véve kielégítőnek mondható. Súlyosabb természetű fegyelmi eset nem fordult elő. A tanulók létszáma a tavalyihoz képest tetemesen megnövekedett ugyan, az egyes osztályok népessége azonban, a fővárosi viszonyokat véve tekintetbe, szertelen nagynak nem mondható. A IV-ik párhuzamos osztály kétségkívül ez idén is éreztette és jövőre is fogja éreztetni hatását az V-ik, sőt fokozatosan a többi felsőbb osztály létszámára is.

A tanuló ifjusági körök és egyesületek munkásságáról alább külön jelentések számolnak be. Az ifjúsági istentisztelet kérdése, mely a régi épület elhagyása óta újonnan való szervezés tárgya, még nincs megoldva; evangelikus tanítványaink ebben az esztendőben tanári felügyelet alatt az új templomban tartott magyar istenitiszteletre jártak. A rendtartásban kötelezővé tett iskolai ünnepeken kívül megültük az új épület záróköve letételének ünnepét (lásd az előző cikket), s a bécsi béke háromszázados évfordulójának ünnepét a következő műsorral: 1. Gályarabok éneke, énekli a tanuló ifjúság, Bruckner Frigyes énektanár vezetése alatt; 2. alkalmi beszédet mondott dr. Szigethy Lajos tanár; 3. Bocskay emlékezete, írta Lampérth Géza, szav. Törs Tibor VII. o. tanuló; 4. Bocskay emlékezete írta és felolvasta Baján Arthur VIII. o. tanuló; 5. Hymnus, énekli a tanuló ifjúság, Bruckner Frigyes énektanár vezetése alatt. Részt vettünk a megelőzőleg a templomban (május 20-án) tartott ünnepi istenitiszteleten, valamint a fővárosi protestáns ifjúság által Bocskay szobrához rendezett felvonulásban is. Az evangelikus ifjuságot május 12-én vezettük az Úr asztalához.

Az ifjusági kirándulások ügyét fellendíteni volt célja

iskolafenntartó egyházunk elöljáróságának, midőn javaslatunkra szabályrendeletet alkotott a kirándulásokról, mely az állami minta szerint megállapítja a kisérő vagy vezető tanárok úti költségeinek megtérítését és a napidíjak összegét. Nagyobb kirándulásra ebben az esztendőben nem került a sor; a legtöbb osztályt osztályfőnöke vitte kisebb kirándulásokra; Mikola Sándor tanár a VIII. osztályt elvezette a Ganz-gyárba.

November 8-án az Urániába vezettük tanítványainkat, akik többször eljártak a Népszinház és a Nemzeti Szinház ifjusági előadásaira és az ifjusági filharmóniai hangversenyekre is. Takarékpénztárban kamatozó kirándulási alapunk ez idő szerint, a kamatok nélkül, 833 korona 74 fillérre rúg.

Iskolánk meglátogatására a nmélt. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr ebben az iskolai évben is mélt. dr. Erődi Béla udv. tanácsos, tanker. kir. főigazgató urat küldte ki, ki a látogatást február 5—10. napjain végezte, az értekezletet az utolsó napon, február 10-én tartotta, melyen a tanári testületen kívül dr. Zsigmondy Jenő közös egyházi felügyelő és dr. Mágócsy-Dietz Sándor első iskolai felügyelő urak is részt vettek.

Az osztályvizsgálatokat a VIII. osztályban május 14—22. napjain tartottuk, az írásbeli érettségi vizsgálatokat május 25—28-án, a szóbeli érettségi vizsgálatot az egyházi főhatóság junius 20—23. napjaira tűzte ki.

Az írásbeli érettségi vizsgálatokra az illetékes egyházi főhatóság a következő tételeket tűzte ki:

1. a magyar irodalomból: Arany János elbeszélő költészete;

2. a latin nyelvből: Sallustius, De conj. Catil. 46—47. cap. 1—4 (utolsó szó: habeantur);

3. mathematikából: a) *algebra:* Ábrázoljuk a következő függvényeket:

$$y = 2x^2 - 10x + 12,$$
$$y' = -x^2 + 5x + 4.$$

a) x-nek mely értékeinél pozitiv, 0, negativ az y és az y' függvény?

b) x-nek mely értékeinél egyenlő értékűek e függvények?

c) x-nek mely értékeinél pozitiv, 0 negativ e függvények szorzata?

b) *Geométria:* Egyenlőszárú trapéz párhuzamos oldalai $a=18$ cm, $b=10$ cm, nem párhuzamos oldala $c=5$ cm. Kiszámítandó annak a két testnek a köbtartalma, melyek akkor keletkeznek, ha a trapéz az egyik vagy a másik párhuzamos oldala körül forog.

A szóbeli érettségi vizsgálatra az egyházi főhatóság elnöknek nagytiszt. Scholtz Gusztáv esperes urat, a nmélt. vallás- és közokt. minisztérium kormányképviselőnek mélt. Molnár Viktor államtitkár urat küldte ki. A vizsgálat eredményét alább mutatjuk ki.

Egyházunk elöljárósága az 1905—1906. iskolai esztendőben 44 tanulót részesített az egész és 21-et a fél tandíjmentesség kedvezményében, ami pénzértékben 3270 korona. Azonkívül 9 szegényebb sorsú, az iskolától távol lakó tanuló kapott az iskola épületében ingyen ebédet, az alumneumi alap terhére, ami pénzértékben 800 koronának felel meg.

Az ösztöndíjak, jutalmak, pályadíjak és segélyek a következő tanulóknak osztattak ki:

I. *A Róth-Teleki Johanna grófné* alapította ösztöndíjat (70—70 koronát) Király P. Rezső, Krátky János és Vladár Endre VIII. oszt. tanulók kapták.

II. *Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár* ösztöndíját (200 kor.) az idén a nevezett takarékpénztár igazgatósága Hittrich József VI. oszt. tanulónak szavazta meg.

III. A nagymélt. vallás- és közokt. miniszter úr Markos Olivér VIII. oszt. tanulót az idén is 400 koronás *Bésán-féle ösztöndíjban* részesítette.

IV. Az iskolafenntartó egyházunk kezelésében, illetőleg birtokában levő ösztöndíjakat a nagytiszt. képviselőtestület a tanári kar ajánlatára a következő tanulóknak szavazta meg:

1. *A dr. Králik Lajos-féle* 90—90 koronát Lamotte Károly VIII. és Simon László VII. oszt. tanulóknak.

2. *Az 1874. évi maturánsok* ösztöndíját (90 kor.) Szórády István VI. oszt. tanulónak.

3. *A Németh István tábornok* alapította ösztöndíjat (84 kor.) Inczédy Gábor I*a*. oszt. tanulónak.

4. *A Zólyomi dr. Wágner Géza* alapította 80 kor. stipendiumot Zsigmondy Jenő VIII. oszt. tanulónak.

5. *A Glósius-féle* 42—42 koronát Hittrich József és Szórády Pál VI. oszt. tanulóknak.

6. *A Tuczentaller Sándor-féle* 40 koronát Sass Gábor V. oszt. tanulónak.

7. A néhai *Kornfeld György emlékére* alapított 30 kor. ösztöndíjat Markos Olivér VIII. oszt. tanulónak.

8. *A Bulyovszky Gyula-féle* 20—20 koronát a magyar nyelv tanulásában tanusított buzgóságuk jutalmául Wieland Frigyes VI., Endreffy János V., Fakla János IV., Ráth Zoltán IV. és Centner József III. oszt. tanulóknak.

9. *A dr. Székács József-féle* három aranyat Benke Balázs I. oszt. tanulónak.

10. *A Schranz Andor-féle* egy aranyat, mely az alapítólevél értelmében jeles előmenetelű és példás magaviseletű VIII. oszt. tanulónak adandó, Krátky János VIII. oszt. tanulónak.

11. *A Bergl Gyula* emlékére alapított 20 kor. ösztöndíjat Sass László VI. oszt. tanulónak.

12. *A dr. Schreyer Jakab* által alapított 20 kor. ösztöndíjat Such József IV. oszt. tanulónak.

13. *A dr. Karl János-féle* 10 frankos arany jutalmat a természetrajz szorgalmas tanulásáért Előd Egon V. oszt. tanulónak.

14. *A Steinacker Ödön-féle* 10 kor. jutalmat a német nyelv tanulásában kifejtett buzgalma jutalmául Fejér Árpád V. oszt. tanulónak.

15. *A dr. Ormai Lajos-féle* 10 koronás jutalmat Pálos Tibor VII. oszt. tanulónak, mint jó mathematikusnak.

16. *A Deutsch Oszkár-féle* 10 kor. jutalmat, mely VIII. osztálybeli, a latin nyelvben kiváló tanulónak szól, Baján Arthur VIII. oszt. tanulónak.

17. *A Lamm Dezső emlékére* alapított 10 koronás jutalom Sass Gábor V. o. tanulónak itéltetett oda s az alapítólevél értelmében jan. 19-én, Lamm Dezső halálának évfordulóján, adatott ki.

18. *A Tabitha* jótékony nőegylet által adományozott 20 koronát Ráth Géza III. oszt. tanulónak.

19. Az ifjúsági *Dal- és Zeneegyesület jubileumi* alapjának 20 koronás jutalomdíját Münnich Aurél VIII. oszt. tanuló kapta.

20. *A Döbrentey Gábor-féle* egy aranyat az Arany János-kör tanár-elnöke Markos Olivér VIII. oszt. tanulónak itélte oda a körben tanusított munkássága jutalmául.

21. *A Hampel Lajos-féle* alapítvány kamatját (12. kor.) az alapítólevél értelmében, december hó 23-ik napján, néhai Ham-

pel Lajos születése napján, karácsonyi ajándékul Kapoun Rezső V. oszt. tanulónak adtuk.

22. A dr. Tóth Kálmán vezetése alatt álló ifjusági *Segélyző-Egyesület* 400 koronát szavazott meg szegénysorsú, jó magaviseletű tanulók segélyezésére. Ebből az összegből kapott: Krátky János VIII. oszt. tanuló 150 kor., Simon László VII. oszt. tanuló 70 kor., Kilczer Gyula és Wallach Gyula IV. oszt. tanuló 50—50 koronát, Licsko Pál és Zimmermann Ferenc II. oszt. tanuló 40—40 koronát.

23. *Az ifj. bojári Vigyázó Sándor-féle* nagyobb (600 K) ösztöndíjat Krátky János tiszta jelesen érett, a kisebb (360 kor.) ösztöndíjat Lamotte Károly jelesen érett tanuló kapta meg.

24. Ugyancsak az érettségi vizsgálat után osztatott ki a *Weisz Arthur-féle* 20—20 kor. Baján Arthur, mint jó mathematikusnak és Vladár Endre, mint jó fizikusnak.

25. *A Tabitha* jótékony nőegylet által pályadíjul adományozott egy darab 10 koronás aranyra a vallástanár thémául Bocskay István életrajzát tűzte ki. Kilenc pályamű közül a díjat Kilczer Gyula IV*b*. oszt. tanuló nyerte el. Farkas László III*b*. oszt. tanuló dolgozata dicséretet nyert.

26. *Az 1883-ban érettségit tett ifjak* által alapított 30 kor. pályadíjra az 1905—1906. iskolai évre Bocskay István történeti jelentőségének beszéd alakjában való méltatása tüzetett ki. A pályázat eredménytelen maradt.

A kiosztott ösztöndíjak, jutalmak, pályadíjak és segélyek összege 3142 korona.

Iskolánkat jóakarói és barátai ebben az esztendőben is felkeresték adományaikkal, amiért hálás köszönetünket nyilvánítjuk. Könyvet ajándékozott báró Prónay Dezső egyetemes felügyelő úr (az általa kiadott Magyar Evang. Egyh. Tört. Emlékek egy merített papirra nyomott, számozott, sajátkezű ajánlattal ellátott példányát), dr. Zsigmondy Jenő közfelügyelő, dr. Mágócsy-Dietz Sándor első iskolai felügyelő, néhai Bachát Dániel püspök, a vallás- és közokt. minisztérium, a székes főváros, a Singer és Wolfner könyvkiadó cég. Schneider Richárd úr tojás-, fészek- és ásványgyűjteményével gyarapította a természetrajzi szertárt. Rombauer Emil c. főigazgató Hunfalvy Pálnak, iskolánk nagynevű volt felügyelőjének, díszes, nagyobb alakú, fény-nyomatú arcképét ajándékozta a tanári szoba számára.

Iskolánk nagylelkű pártfogója, Kéler Napoleon úr, az ujév alkalmával 1000 koronát küldött iskolai szükségletekre az igazgató kezéhez, s ugyancsak az ő közvetítésével ugyanarra a célra Keller Terézia úrhölgy 400 koronát. Ezt az 1400 korona kegyes adományt aránylagosan a szertárak szükségleteire fordítottuk. Strasser Sándorné Ő Nagysága 300 koronát bocsátott az igazgató rendelkezésére jótékony célokra. Az összeg felét, 150 koronát a tanári özvegy-árva alap kapta, másik fele az 1906—1907. iskolai évben szegény tanulóknak ingyen ebéddel való ellátására fog fordíttatni. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület a főgimnáziumunkban általa létesített második 3000 koronás alapítvány második részletéül 600 koronát fizetett be az egyházi pénztárba. A Tabitha jótékony nőegyesület hét szegénysorsú tanulót látott el téli ruhával. A főgimnáziumi Segélyző Egyesület, mint minden évben, az idén is jelentékeny adományokban részesült, melyek alább, az illető rovatban (11. Főgimnáziumi Segélyegylet) vannak részletesen kimutatva.

A tanári testület a zombori evang. templomra 10 koronát, az eperjesi vértanúk emléktáblájára 32 koronát adományozott. Az orsz. gyermekvédő liga emberbaráti céljára tanuló ifjuságunk saját körében gyűjtést rendezett, melynek eredménye 265 kor. 84 fillér. Ez összeghez járult az I*a*. oszt. 7·10, az I*b*. oszt. 16·40, a II*a*. oszt. 8·70, a II*b*. oszt. 90·56, a III*a*. oszt. 81·46, a III*b*. oszt. 23·54, a IV*a*. és IV*b*. oszt. 34·76, az V. oszt. 13·32 koronával, összesen 265 kor. és 84 fillér.

Az iskola egészségügyéről az iskolaorvos a következőket jelenti: A tanulók egészségi állapota a lefolyt évben kedvező volt. Haláleset nem fordult elő.

Súlyosabb sérülés vagy komolyabb természetű hirtelen rosszullét az iskolában nem fordult elő.

Ragadós fertőző betegségek közül bárányhimlőt (3 esetben), szamárhurutot (3), kanyarót (2) és vörhenyt (1 esetben) észleltünk.

Hatóságilag 9 fertőző beteg tanuló volt kitiltva, azonkívül a családban előfordult ragadós betegség miatt 19, összesen 28. Szigorúan ügyeltünk arra, hogy a ragadós betegségből felépült tanulók csakis a fertőzőképesség megszüntét igazoló hatósági orvosi bizonyítvánnyal bocsáttassanak újból az iskolába. Egyéb intézkedésre, osztályzárásra, a betegségek terjedésének meggát-

lása végett, nem volt szükség. A nt. egyházi képviselőtestület határozata alapján a mult évben meghonosított és bevált mulasztást bejelentő lapokat tartalmazó füzeteket ez idén is használtuk.

Ragadós szembetegség (különösen trachoma) ez idén sem fordult elő.

Az ujraoltásra kötelezett tanulók közül azokat, akik ujraoltásukról más úton nem gondoskodtak, számszerint 13-at, az iskolaorvos május 2-án az iskolában beoltotta.

A torna alól felmentettek száma 37 volt; 19-en rövidebb időre kaptak ideiglenes felmentést; 31-en pedig részleges felmentést az egész évre (pld. szertornázás alól, fejjel lefelé végzendő, vagy ugrással járó gyakorlatok alól stb.).

Az iskola épületében és berendezésében a mult évhez képest, egészségi szempontból lényegesebb változás nem állott be. Mindössze az udvar egy részén berendezett korcsolyázópálya, s a mértani rajzteremnek elektromos ívlámpákkal felszerelt indirekt világítása említendők meg itt is.

Az egészségtani vizsgálatok végzéséhez, valamint az egészségtan tanításához szükséges különböző eszközök beszerzését folytatjuk. (L. «Egészségtani szertár».) A VII. osztályban az egészségtannal kapcsolatosan tanított első segélynyujtásból tartott előadásokon s mentőgyakorlatokban a VIII. osztály néhány önként jelentkezett növendéke is részt vett. A husvéti szünet egyik napján az iskolaorvos az egyetemi közegészségtani intézetbe vezette el a VII. osztály növendékeit, ahol az intézet igazgatójának, nagys. Liebermann Leó egyet. tanárnak szíves engedelmével, az intézet egészségügyi berendezését mutatta be, valamint néhány fontosabb egészségtani kisérletet s a gyakorlati életben is könnyen elvégezhető vizsgáló eljárást. (Különösen élelmiszervizsgálatot.)

A házi tornaverseny győztesei: V. o. rúdmászás: Endreffy János; VI. o. füleslabdadobás távolra: Haffner 33·10 m, Fabricius 30·80, Pajor 29·40. — Osztálymérkőzés magasugrásban a VII. és VIII. o. között Győztes a VII. o. csapatja 7·60 cm eredménynyel: Eberhard, Reichenhaller, Jármay, Simon, Fischl; csapatjában első Reichenhaller 160 cm; a VIII. o. csapatja 7·50 cm: Petanovics, Király, Baján, Krátky, Markos; első Király 160 cm. — Összetett verseny: I. Simon VII. o. 18 erőpont, II. Benkő V. o. 13½, III. Blaskovics V. o. 13.

III.

TANÁRI TESTÜLET S AZ ELŐADOTT TANTÁRGYAK.

A tanár neve	Tantárgy és osztály	Heti óraszám	Jegyzet
Bereczky Sándor r. tanár	Vallástan: I—VIII.	18	
Galli Lajos r. tornatanitó	Testgyakorlat: az összes osztályokban, a IIa. osztályt kivéve.	22	Vezette a játékdélutánokat, felügyelt a I—VIII. osztályban a korcsolyázáson. Tanította a vívást.
Góbi Imre r. tanár	Történet: VI, VII.	6	A főgimnazium igazgatója.
Dr. Hittrich Ödön r. tanár	Latin nyelv: Ib, IIIa. Görög nyelv: V. Görögpótló irodalom: VI.	20	Az Ib. osztály főnöke. A class.-phil. és történet-földrajzi szertár őre.
Dr. Kliment Jenő r. tanár	Latin nyelv: V, VII. Görög nyelv: VII. Történelem: V. Torna: IIa.	21	A VII. osztály főnöke. Az ifjusági könyvtár őre.
Kovács János r. tanár	Magyar nyelv: I, IIIb, VII. Latin nyelv: IIIb.		A IIIb. osztály főnöke.
Dr. Kubacska András r. tanár	Természetrajz: Ia, Ib, IIa, IVa, IVb. Földrajz: Ia, IIa, Szépirás: IIa.	19	A IIa. osztály főnöke. A természetrajzi szertár őre.
Loisch János r. tanár	Magyar nyelv: IIIa, VI, VIII. Német nyelv: IIIa, VI, VIII.	20	A VI. osztály főnöke. Az «Arany János» önképző-kör tanárelnöke.
Mikola Sándor r. tanár	Algebra: IVa, IVb. Mennyiségtan VI, VIII. Fizika VII, VIII.	20	A IVa. osztály főnöke. A fizikai szertár őre.
Ráth Arnold r. tanár	Számtan: Ia, IIIb. Mértan: IIIb. Földrajz: IIIa, IIIb. Természetrajz: VI.	16	
Rátz László r. tanár	Mennyiségtan: V, VII. Számtan: Ib, IIIa. Mértan: Ib, IIIa.	18	A IIIa. osztály főnöke. A dal- és zene-egyesület elnöke. A tanári özvegy- és árva-egyesület pénztárosa.
Dr. Serédi Lajos r. tanár	Latin nyelv: VI, Ia. Görög nyelv: VI. Görögpótló irodalom: V. Bevezető filozófia: VIII.	22	A Ia. osztály főnöke. A tanári kar és az iskola-bizottság jegyzője.
Dr. Szigethy Lajos r. tanár	Magyar nyelv: IVb. Történet: IIIa, IIIb, IVa, IVb, VIII.	19	A IVb. osztály főnöke.
Tichy Gyula h. tanár	Görög pótló rajz: V, VI. Mértan: Ia, IIa, IVa és b. Számtan: IIa.	18	Januáriustól fogva betegség miatt nem tanított. A szabadkézi rajzszertár őre.
Dr. Tolnai Vilmos r. tanár	Magyar nyelv: Ib, V. Német nyelv: IIIb, V, VII.	18	Az V. osztály főnöke. A modern irodalmi szertár- és éremgyüjtemény őre.
Dr. Tóth Kálmán r. tanár	Latin nyelv: IVa, IVb, VIII. Görög nyelv: VIII.	20	Az VIII. osztály főnöke. A főgimn. könyvtárosa.
Ulbrich Sándor r. tanár	Földrajz: Ib, IIb. Számtan: IIb. Természetrajz: IIb, V. Szépirás: Ib. Mértani rajz: IIb.	19	A IIb. osztály főnöke. Az ifjusági segély-egyesület könyvtárának kezelője.
Wéber Rudolf r. tanár	Latin nyelv: IIa, IIb. Német nyelv: IVb.	15	

Az egészségtant a VII. osztályban heti egy órában dr. Bexheft Ármin iskolaorvos és egészségtan-tanár tanította.

Dr. Horváth Endre mint óraadó működött s a II*a*. osztályban a magyar nyelvet, a II*b*. osztályban a magyar nyelvet és a szépírást, a IV*a*. osztályban a magyar és a német nyelvet tanította, összesen heti 18 órában.

A beteg Tichy Gyula h. rajztanárt januártól az év végéig Höchinger Miklós Árpád okleveles rajztanár helyettesítette, s az I*a*. osztályban a mértant, a II*a*.-ban a számtant és a mértant, a IV*a*. és IV*b*.-ben a mértant, az V. és a VI. osztályban a görögpótló rajzot tanította, összesen heti 18 órában.

Az éneket az I—III. osztályban Bruckner Frigyes egyh. orgonista és énektanár, a gyorsírást Mikola Sándor r. tanár tanította.

A nem protestáns tanulók vallástanárai: főt. Ács Ambrus róm. kath., főt. Dimitrijevics Vladimir gör. kel. szerb, főt. Melles Emil gör. kath. plébános, dr. Fényes Mór izr. hitoktató urak voltak.

IV.

A TANÁROK IRODALMI MŰKÖDÉSE

AZ 1905—1906. ISK. ÉVBEN.

*Bereczky Sándor*tól megjelent: «*Keresztyén Hittan és Erkölcstan*» a középiskolák alsó osztályai számára, Kókai Lajosnál IV. kiadásban.

Dr. *Horváth Endré*től megjelent: «*A bakonyalji nyelvjárás*» a *Simonyi Zsigmond* szerkesztette *Nyelvészeti Füzetek* közt (Athenæum).

Dr. Tolnai Vilmos írt értekezéseket, ismertetéseket, bírálatokat és apróbb cikkeket a *Magyar Nyelvőrbe* (Burgundia, Kandia, Tabán, Velence, Bécs; Mesterházy Péter jegyzőkönyve); a *Magyar Nyelvbe* (Veres Gyurka, magyartalanságok, szólásmagyarázatok); az *Egyetemes Philologiai Közlönybe* (Tompa Mihály és a Polgári Lexikon; Szinnyei Ferenc: Arany Toldi Szerelmének forrásai) az *Irodalomtörténeti Közleményekbe* (Arany Losonczy Istvánjának forrásai); az *Állatorvosi Lapokba* (Régi lóorvosságok); a *Hivatalos Közlönybe* (Tankönyvbírálat). — Zichy Jenő harmadik ázsiai utazásának nyelvészeti kötetében a Reguly-Pápay-féle osztják énekek és a kisérő szöveg német fordítása.

Rátz László szerkesztette a Középiskolai Mathematikai Lapokat.

V.

A TANANYAG ÉS A TANKÖNYVEK AZ EGYES OSZTÁLYOKBAN.

I. a) és b) osztály.

Vallás, h. 2 óra. Ó-szövetségi történetek: A legrégibb emberekről. Izrael népének ősapáiról. A bírákról és királyokról. Izrael népe a fogság után. Keresztyén ünnepek. Énekek és imádságok. Tankönyv: Bereczky S. Biblia ismertetése.

Latin nyelv, h. 6 óra. Olvasmány: Róma alapítása. Ulixes kalandjai. Mesék. Nyelvtan: Névszók és ige ragozása. Számnevek, névmások. Kéthetenként irásbeli dolgozat. K. k.: Hittrich Ö. Latin nyelvtan és olvasókönyv.

Magyar nyelv, h. 5 óra. Olvasmányok: mesék, a magyar nép életéből, a hún és magyar nemzeti mondákból, valamint a trójai háború köréből vett elbeszélések. Értelmes olvasásuk, az olvasottak tárgyi magyarázata, szabad elmondása és nyelvtani elemzése. Népies és könnyebb költemények könyv nélkül. Nyelvtanból: alaktan mondattani alapon. Kéthetenként írásbeli dolgozat. K. k. Góbi I.: Magyar Olvasók. I.; Góbi I.: Magyar Nyelvtan. I.

Természetrajz, h. 2 óra. A növények termőhelyei. Fontosabb gyümölcsformák. A közönségesebb fenyők. Az ember. Házi állatok. Az ember lakása közelében, a mezőn és az erdőn élő emlős állatok. A tavaszi flóra közönségesebb növényein az organografiai alapfogalmak begyakorlása. Házi szárnyasok. Herbáriumkészítés. T. k. dr. Perényi József: A növények és állatok természetrajza I.

Földrajz, h. 3 óra. A földrajzi alapfogalmak begyakorlása után Magyarország részletes földrajza: Budapest leírása; a Nagy-alföld, a Kis-alföld, a dunántúli dombvidék, az éjszaknyugati, éjszakkeleti és délkeleti felföld, Horvát-Szlavonország hegy- és vízrajza, éghajlata, termények, lakosai, nagyobb helységei a megyék szerint. Fiume és környéke. Térképvázlatok. K. k. Lasz Samu: Földrajz I. Kogutowicz Manó: Középiskolai földrajzi atlasz I.

Számtan, h. 4 óra. Az alapműveletek egész számokkal, tizedes és közönséges törtekkel. A számok oszthatósága. Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többes. K. k. Beke Manó: Számtan.

Mértani rajz, h. 3 óra. Planimetriai alaktan. K. k. Szuppán—Szirtes: Planimetriai alaktan.

Ének, h. 1 óra.

Szépírás, h. 1 óra. Magyar írás.

Testgyakorlat, h. 2 óra. Szabadgyakorlatok. Alapállás, sorakozás, igazodás, fordulatok. Járás helyben, utánlépés arcz és oldalsorban. Meghatározott számú lépés végzése. Menetelés, lépésváltás. Fejvetés. Lábujjállás. Guggoló lépő, keresztezett, terpesz, támadó és védő állások. Fekvő támaszok. Törzshajlítás előre, hátra; törzsfordítás oldalt. Karlökés és lendítés váltogatott és páros karral, magas, közép és mély tartásba, oldalt és előre. A tagszabadgyakorlatok könnyebb összetétele, gyakorlásuk lassú, rendes és gyors ütemben, a mozgást tekintve ellentétesén is 2—4 ütemig. Kézi szer: fabot, vasbot súlyzó. Társasgyakorlatok fabottal. Verseny és kitartó futás 5—8 perczig. Birkózás a botért és iskolai birkózás. Rendgyakorlatok: Visszakozás. Párok képzése arcz és oldalsorban, kettős párok képzése. Fejlődés 3-as 4-es 5-es sorokba. Kanyarodás 4-es és 5-ös sorokba a közép körül. Kör alakítása. Hármas sorok képzése. Szertornázás mint osztálytorna. Játékok: Fogócska. Vadászat. Szökdelő kör. Körfutás. Péter hol vagy? Féltek az osztráktól? Fehér és fekete. Fogoly. Tolvajüző. Fali méta. Futó duplex. Játékóra: Szerda délután $^1/_2$3—4-ig.

II. a) és b) osztály.

Vallás, h. 2 óra. Új-szövetségi történetek: Jézus élete, tanítása és csodatettei. Az apostolokról és irataikról. Pál hittérítő útjai. Egyházi énekek és imádságok. Tankönyv Bereczky Sándor: Biblia ismertetése.

Latin nyelv, h. 6 óra. Olvasmány: Romulus, Numa Pompilius és Tullus Hostilius története. Nyelvtan: Az első osztálybeli anyag ismétlése s kibővítése. Szenvedő, álszenvedő s rendhagyó igék kettős nom. és acc.; abl. abs. part. conj.; acc. c. inf. s több abl. Hetenként egy írásbeli dolgozat latinból magyarra. K. k.: Dr. Hittrich Ö.: Latin nyelvtan I. és olvasókönyv II.

Magyar nyelv, h. 5 óra. Ismétlés. A határozók bővebben. Szóösszetétel, szóképzés. Az összetett, többszörösen összetett mondat. Olvasmányok a görög, római s a Károly Róbert korától a mohácsi vészig terjedő magyar történetből. Fáy meséi. Költemények. Kéthetenként írásbeli dolgozat. K. k.: Góbi I.: Magyar olvasókönyv II. és Magyar nyelvtan II.

Természetrajz, h. 2 óra. Egyes ősszel virágzó növények. Az emlősök táplálkozása, légzése és vérkeringése. A gerincesek osztályai; az osztályok rendjei; egyes képviselői részletesebben. Ízeltlábuak, puhatestüek és férgek általánosan, egyes képviselőikről részletesebben. Lombos fák. Növény- és rovargyűjtés. K. k. dr. Perényi József: Természetrajz II.

Földrajz, h. 3 óra. Európa általános leirása; Európa egyes országai. Ázsia és Afrika földrajza. Térképvázlatok. K. k. dr. Simonyi Jenő: Földrajz II. és Kogutowicz M.: Középiskolai földrajzi Atlasz II.

Számtan, h. 4 óra. Rövidített és korlátolt pontosságú műveletek. Arányosság. Következtetések. Arányok és aránypárok. Alkalmazásuk gyakorlati példákon, így a százalékszámításnál is. K. k. Beke: Számtan.

Mértani rajz, h. 3 óra. Stereometriai alaktan. Szuppán és Szirtes ugyanilyen nevű tankönyve szerint.

Ének, h. 1 óra.

Szépirás, h. 1 óra. Magyar és német betűk.

Testgyakorlat, h. 2 óra. Szabadgy.: az I. osztályban tanultak. Birkózás meghatározott fogással, egyszerű leterítéssel. Verseny- és kitartó futás 6—8 percig. Rendgy.: az I. osztályban tanultak. Kettős kör alakítása. Szakaszalakítás. Kettős rendek képzése helyben. Osztálytornázás az összes szereken. Játékok az I. osztályban tanultak. Üsd a 3-ikat. Füles labda. Játékóra: Péntek délután $^1/_2$3—4-ig.

III. a) és b) osztály.

Vallás, h. 2 óra. A keresztyén egyház elterjedésének, megrontásának, a német és svájci hitjavításnak, a reformáció elterjedésének és a magyar protestáns egyházaknak története, különös tekintettel a történeti főalakok ismertetésére. Egyházi énekek. Tankönyv: A keresztyén egyház rövid története Bereczky S.-tól.

Latin nyelv, h. 6 óra. Nyelvtan: esetek használata. Olvasmány: Cornelius Neposból, Miltiades, Themistocles, Aristides, Alcibiades életrajza; Phædrusból 16 mese. Könyvnélkül meséket tanúltak. Kéthetenkint iskoladolgozat. K. k. Székely. Latin olvasókönyv. Hittrich, Latin nyelvtan II. Mondattan.

Magyar nyelv, h. 4 óra. Rendszeres magyar nyelvtan. Olvasmányok a magyar történetből és az ókori történetből. Költemények. K. k. Szinnyei. Rendszeres magyar nyelvtan. 8-dik kiadás. Góbi: Magyar olvasókönyv III. r.

Német nyelv, h. 4 óra. Nyelvtan: Névragozás; igeragozás; segéd igék; névmások; melléknév fokozása; számnevek; præpositiók. Olvas-

mány: elbeszélések, mondák; elemezésük. Költemények fordítása és emlékelése. Irásbeli dolgozatok. K. k. Timár Pál: Német Nyelv- és Olvasókönyv I. k. Weber: Deutsche Dichtungen.

Történet, h. 3 óra. Magyarország története a mohácsi veszedelemig. K. k. Szigethy Lajos: Magyarok története I. rész.

Földrajz, h. 2 óra. Amerika és Ausztrália. A mathematikai és fizikai földrajz elemei. K. k. Ráth A.

Számtan, h. 3 óra. Kamatszámítás. Kamatos-kamat. Értékpapirok. Arányos osztás. Középérték. Arany- és ezüstérték. K. k. Beke Manó: Számtan.

Mértani rajz, h. 2 óra. Konstruktiv planimetria: az egyenes vonalú idomok. K. k. Szuppán-Szirtes: Konstruktiv planimetria.

Ének, h. 1 óra.

Testgyakorlat, h. 2 óra. Szabadgy.: Tagszabadgyakorlatok tetszetős összetétele. Ellentétes összetételű gyakorlatok. Birkózás a fogásért. Kitartó futás 7—10 percig. Rendgy.: nyitott sorok képzése. Szakadozás. Kettős rendek képzése menetközben. Szertorna: mint előző osztályokban. Játékok: Hosszú méta, négyes hordó, hosszú bak, füles labda mint verseny. Játékóra: Hétfő délután ½3—4-ig.

IV. a) és b) osztály.

Vallás, h. 2 óra. Keresztyén hittan és erkölcstan. A hittanból: A vallásról, a vallások többféleségéről, a Szentírásról, a hitvallási iratokról. Az Atyáról, Fiúról és Szentlélekről szóló tan. Az erkölcstanból: Isten, magunk és felebarátaink iránt való kötelességek. Énekek. Tankönyv: Bereczky S.: Hittan és Erkölcstana.

Latin nyelv, h. 6 óra. Olvasmány: Cæsar, De bello Gallico. l. I. kihagyásokkal. Ovidius élete. Metamorphoses-ből: válogatott részek. A hexameter. Nyelvtan: Az összetett mondat. K. k. Cæsar ed. Hittrich, Mondattan írta Hittrich. Ovidius ed. Csengeri. Cserny-Dávid, Latin stilusgyakorlatok I. rész.

Magyar nyelv, h. 4 óra. Arany János Toldijának olvasása, magyarázata; néhány ének könyv nélkül való betanítása; olvasmányok, versek, ügyiratok; az olvasmányok alapján a stílus tulajdonságai, képek, alakzatok, verstan. Kéthetenként iskolai dolgozat. K. k. Lehr: Arany Toldija. Góbi: Stilisztika és verstan.

Német nyelv, h. 3 óra. IV. *a).* Nyelvtan: a tavalyi anyag ismétlése, declinatio, coniugatio, elüljárók. Szórend. Olvasmány: mesék, költemények fordítása; egyes költemények könyv nélkül. Kéthetenként írásbeli dolgozat. — IV. *b).* Olvasmány «Aschenputtel» elemezve és könyv nélkül tanulva: úgyszintén következő költemények: Die Zwerge

auf dem Baum; Der Erlkönig; Der Fischer; Hochzeitlied; Der Sänger; Frühlingsglaube. Nyelvtanból: Szórend a mellékmondatban; az erőshajlású igék begyakorlása. Hetenként egy irásbeli házi dolgozat. K. k. Timár: Német nyelv és olvasókönyv, Harrach: ném. olv. könyv és Weber: Deutsche Dichtungen.

Történet, h. 3 óra. Magyarország története a mohácsi veszedelemtől a kiegyezésig. K. k. dr. Szigethy Lajos: Magyarok története II. rész.

Algebra, h. 3 óra. Az előírt algebrai műveletek. Elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel. Több ismeretlenű egyenletrendszerek. A coordináta fogalom. Gyakorlati és tudományos grafikonok készítése. Az egyenes és a parabola egyenlete, K. k. König-Beke: Algebra.

Mértani rajz, h. 2 óra. A kúpszeletek: K. k. Szuppán-Szirtes: Planimetria.

Természetrajz, h. 3 óra. Egynéhány őszi növény leirása után az organografia részletes tárgyalása, kiváló tekintettel az egyes szervek biologiai jelentőségére. A növények anatómiája; a sejteknek, a sejtet alkotó részeknek és a szöveteknek mikroszkóppal való megtekintése. Chemiai alapismeretek kisérletekkel. A növények életjelenségei. A növények rendszertana. Linné rendszerének váza. Egy természetes rendszer alapján a virágtalan növények főbb csoportjainak, a virágos nyitva-termőknek és a zárva-termők nevezetesebb családjainak ismertetése a leírt növények alapján. Növénygyűjtés és növénymeghatározás. T. k. Paszlavszky J.: A növénytan kézikönyve.

Testgyakorlat, h. 2 óra. Szabadgy.: Tagszabadgyakorlatok összetétele 4—6 ütemig. Birkózás fekvésben a földön. Kitartó futás 8—12 percig. Társas gyakorlatok körben. Rendgy.: ellenvonulás 4-es sorokba. Kettős rendoszlopban menetelés, fordulatok. Szertornázás tekintettel a csapatvezetők képzésére. Játékok: bakugrás körben, körróta, kiütő füles labda. Játékóra: Hétfő délután 4—6-ig.

V. osztály.

Vallás, h. 2 óra. Az ó- és új-szövetségi könyvek bevezető ismertetése, az egyes könyvek rövid tartalma, részletek olvastatásával. Tankönyv: Batizfalvy-Bereczky: Bibliaismertetés.

Latin nyelv, h. 6 óra. Ovidiusból: A költő önéletrajza (Trist. IV, 10). Újév napja, Ianus, Evander és Carmenta Latiumba érkezése, Hercules és Cacus, Lupercal Róma alapítása, Remus halála, A rómaiak és szabinusok kibékülése, Romulus megdicsőülése, Gabii elfoglalása, Ardea ostroma, A fogadás, A Fabiusok veszte. Ovidius élete, művei és hatása; Cicero-ból: Pro Archia poeta és a De imperio Cn. Pompei-

ból szemelvények a megfelelő bevezetéssel és tárgyi magyarázatokkal. Nyelvtanból alkalmi ismétlések. Kéthetenként irásbeli dolgozat. K. k. Csengeri: Ovidius szemelvények. Zsámboki: De imperio Cn. Pompei. Kapossy: Pro Archia, Köpesdy-Cserép: Stilusgyakorlatok.

Görög nyelv, h. 5 óra. A görög nyelv alaktana a μι végű igékig, fordítási gyakorlatokkal görögről magyarra és magyarról görögre. Kéthetenként iskolai dolgozat. Könyvnélkül gnómák és közmondások. K. k. Maywald: Görög nyelvtan és olvasókönyv I. rész.

Görög pótló irodalmi olvasmányok, h. 3 óra. Homeros Iliasa és Odysseiája bő szemelvényekben. K. k. Kempf: Homeros Iliasa, Odysseiája. Homeros élete, kora, hatása. A Homeros-kérdés. Homeros leirásai, előadásmódja. Szemelvények Herodotosból. Homerosi régiségek. A görög szabadságharczok kora. Tinódi L. Sebestyén. Gyöngyössy Istv. Arany J. epikus műveiből. A magyar eposz irod. rövid története. A magyar memoire-irodalom főművelői: Bethlen, Szalárdi, Cserei, Apor. Badics: Olvasókönyv I. r. időszakonként 1 dolgozat.

Görögpótló rajz: Ecsetgyakorlatok; egyszerű mértani testek rajzolása, majd magyaros motivumok s azokkal térkitöltési gyakorlatok. Végre egyszerű használati tárgyak rajzolása.

Magyar nyelv, h. 3 óra. Retorika. Szerkesztéstan. A prózai műfajok és történetük olvasmányok alapján. Népies és műballadák. K. k. Góbi: Retorika. Gregus-Beöthy: Magyar balladák.

Német nyelv, h. 3 óra. A nyelvtan rendszeres ismétlése. Költői és prózai olvasmányok. Goethe és Schiller balladái, elemzésük. K. k. Harrach-Gyulai: Német olvasókönyv. III. k.

Történet, h. 3 óra. Az ó-kor története Kr. u. 476-ig. K. k. Szigethy: Egyetemes történet I. r.

Mennyiségtan, h. 3 óra. a) *Algebra:* Többismeretlenű egyenletrendszerek, másodfokú egyenletek, négyzetgyökvonás. b) *Geometria:* Planimetria. K. k. König-Beke: Algebra. Ábel-Lévay-Polikeit: Mértan.

Állattan, h. 3 óra. Az állatok jellemző chemiai, alak- és élettani tulajdonságai, összehasonlítva a növények ezen tulajdonságaival. Sejt- és szövettan. Szervek és szervrendszerek. A szervek életműködése összehasonlítva az állatkörökön át, különös tekintettel az ember szerveire és életműködésükre. Rendszertan. K. k. Paszlavszky: Állattan.

Testgyakorlat, h. 2 óra. Szabadgyakorlatok: a tagszabadgyakorlatok nehezebb összetétele, gyakorlásuk 8 ütemig. Birkózás szabadon választott fogással. Kitartó futás 10—13 percig. Rendgyakorlatok: nyitott sorok képzése a fejlődés középre, menetközben 4-es és 5-ös sorokba. Szertorna: mint csapattornázás. Játékok: Kifutó, füleslabda.

VI. osztály.

Vallás, h. 2 óra. A keresztyén egyház története az egyház megalapításától az újabb időkig, különös tekintettel a reformációra és elterjedésére. Tankönyv: A keresztyén egyház története Bereczkytől.

Latin nyelv, h. 5 óra. Olvasmány: Vergilius Aeneise I—VI. I. II. és VI. végig. Vergilius kora, élete, művei, hatása a későbbi eposz költőkre. Livius XXI. és XXII. kvéből: Hannibal, a II. pún háború előzményei; Saguntum ostroma, hadüzenet Carthagónak; Hannibal útja a Pyrenæken, az Alpeseken át. A Ticinus, Trebia, Placentia, Trasumenus és Cannæ melletti csaták. Scipio és Fabius (összesen 57 caput). Livius, műve és fontossága. A római históriairás kezdetei. Stilus gyakorlatok magyarról latinra. Vergilius Aeneisének tartalmából és Livius XXI—XXII. kvének tartalmából összesen 19 fejezet. Dolgozat lat.-ból magyarra és viszont összesen 15. K. k. Bartal-Malmosi: T. Livii Ab urbe condita XXI—XXII. Cserép: Szemelvények Verg. Aeneiséből. Dávid-Cserny: Stilusgyakorlatok II. rész. Régiségtan: Római magánrégiségek Cserép könyvéből.

Görög nyelv, h. 5 óra. Olvasmány: Szemelvények Xenophon Anabasis-ából Maywald Olvk. II. részéből; a Memorabiliákból: Sokrates az istenekről, Nem a kincsben van az élet boldogsága, Herakles a váló úton. Sokrates magatartása a vád után. Költői olvasm.: Kallinos, Tyrtaios, Solon, — Theognis, — Mimnermos, Simonides; Alkaios, Sappho, Anakreon és epigonjai. Görög hadi régiségek. Nyelvtan: μι igék, az V. osztály anyagának részletes ismétlése; a tanult syntacticus sajátságok rendszerezése. Dolgozat kéthetenként (össz. 15.) K. k. Maywald J. Görög nyelvtan, Görög olvasókönyv II. r.

Görögpótló irodalmi olvasmányok, h. 3 óra. Szemelvények a görög irók műveiből; az elegia, epigramma, melos és karének fejlődése és főképviselői. Sophokles Elektrája. A dráma fejlődése, szerkezete. A görög szinház és szini előadás. Szemelvények a magyar ó-klasszikai iskolához tartozó irók műveiből, különösen Baróti, Rájnis, Révai, Virág, Berzsenyi, Vörösmarty költeményeiből. A tanulók az olvasott művekből több részletet könyv nélkül is megtanultak. Két házi dolgozat. K. k. Sophokles Elektra, Csiky-Losonczy. Badics, Magyar irodalmi olvasókönyv. II. rész.

Magyar nyelv, h. 3 óra. Poétika, a költői műfajok ismertetése. Nagyobb olvasmányok: Zrinyiász, Buda halála, A két szomszédvár, Julius Cæsar, Antigone, A kérők. Havonként egy dolgozat. K. k. Góbi Imre: Poetika.

Német nyelv, h. 3 óra. Goethe: Hermann und Dorothea és Schiller: Wilhelm Tell fordítása, egyes részek könyv nélkül. A nyelv-

tan ismétlése. Havonként egy dolgozat. K. k. Weber Rudolf: Hermann und Dorothea és Heinrich Gusztáv: Wilhelm Tell.

Történet, h. 3 óra. A középkor története. Az újkor első időszaka. K. k. Dr. Szigethy Lajos: Egyetemes történet II. rész.

Mennyiségtan, h. 4 óra. A hatványfogalom kibővítése. Számtani és mértani sorok. Binomiális tétel. Számrendszerek. A logarithmus. Kamatos kamat és járadékszámítás. Geometria és trigonometria. A kör és részeinek kerülete és területe. K. k. König-Beke: Algebra és Ábel-Lévay-Polikeit: Mértan.

Természetrajz, h. 3. óra. Ásványtan és chemia. K. k. Dr. Hankó V. és Dr. Melczer G.

Testgyakorlat, h. 2 óra. Szabadgyakorlatok: mint az V. oszt.-ban. Rendgyakorlatok: szakaszban kanyarodás, kettős rendek képzése menetközben. Szertorna: mint csapattornázás. Játékok: mint az V. oszt.-ban. Játékóra az V. oszt. csoportjával együtt: szerda délután 4—6-ig.

Görögpótló rajz, h. 2 óra. Összetettebb lapminták, majd egyszerű geometrikus testek vázolása. Később ecsetgyakorlatok, majd virág és lepkerajzolás és festés. Végre virág decorativ-festése előrajzolás nélkül.

VII. osztály.

Vallás, h. 2 óra. A magyar protestáns egyház története, kiváló tekintettel a vallásügyek országgyűlési tárgyalásaira és a vallásügyi törvényekre és rendeletekre. Tankönyv: A magyar protestáns egyház története Bereczky S.-tól.

Latin nyelv, h. 5 óra. Vergiliusból: Aeneis VI. ének, IX-ből Nisus és Euryalus és a XII. ének Cserép szemelvénye szerint. Sallustiusból: De bello Jugurthino néhány fejezet kihagyásával. Ciceroból: In Catilinam oratio I. Megfelelő bevezetések, tárgyi és szerkezeti magyarázatok. Boissier Vergilius c. értekezését olvastuk Vergilius Aeneisének vallásos szempontból való méltatásához. Dolgozatok latinból magyarra és viszont. K. k. Cserép Aeneis szemelvénye, Hittrich: Sallustius De bello Jugurthino, Köpesdy, Ciceronis in Catilinam orationes.

Görög nyelv, h. 4 óra. Homeros Odyssea I. 1—95, V. 1—494, VI. 1—330, VII. 133—347, Herodotos: De fontibus Nili, De Græcorum deorum et oraculorum origine Aegyptia, De crocodilo, Cheops, pyramidum maximæ ædificator, De scythorum religione et moribus, De pugna Marathonia et apud Thermopylas et Salaminia. Homeros és Herodotos nyelvjárásának főbb sajátságai az attikaival összevetve. K. k. Kempf, Homeros Odysseia; Dávid, Herodotos. Megfelelő bevezetések és magyarázatok. Irásbeli görögből magyarra.

Magyar nyelv, h. 3 óra. A magyar nyelv rendszere és fejlődése. A régi magyar irodalom Kisfaludy Károlyig. Házi olvasmányok. K. k. Góbi: Irodalomtört. Szinnyei: A magyar nyelv. Riedl. A magyar irod. főirányai.

Német nyelv, h. 3 óra. A német nyelv és rokonai. A régi német költészet szemelvényekben. Niebelunglied, Parzival, Walther von der Vogelweide. Luther nyelve. Wieland Oberonja. Lessing élete és művei részletesen. Goethe: Dichtung und Wahrheit. K. k. Hirn-Paulay: Német irodalmi olvasókönyv.

Történet, h. 3 óra. Az újkor története 1648-tól. Politikai földrajz. K. k. Szigethy Lajos: Egyetemes történet III. rész.

Mennyiségtan, h. 3 óra. a) *Algebra:* A másodfokú egyenlet elmélete. Másodfokúakra visszavezethető egyenletek. A tiszta harmadfokú egyenlet. A számtani és mértani haladvány. Szakaszos tizedes törtek. Kamatos kamat. b) *Geometria:* Térmértan: bevezető tételek. Függvények ábrázolása. A másodfokú függvény legnagyobb és legkisebb értéke. Az elemző mértan elemei: az egyenes, kör, ellipsis, hyperbola és parabola egyenletei. K. k. König-Beke: Algebra. Ábel: Térmértan.

Természettan, h. 4 óra. A kozmografia elemei. Mechanika Hangtan. K. k. Szíjjártó: Fizika.

Egészségtan, h. 1 óra. Az egészség és betegség befolyása az egyén és a nemzet jólétére. Az egészségünkre ható fontosabb tényezők ismertetése. A talaj, építkezés és lakás. A városok ellátása ivóvízzel. Csatornázás. A levegő, szellőzés és fütés. Természetes és mesterséges világítás. Az észszerű testápolás alapelvei. Testgyakorlás és edzés. Betegségek. Kuruzslás. Betegápolás. Kórházak. A fertőző betegségek és terjedésük módja. Járványok s az ellenük való védekezés. Életmentés és első segélynyújtás balesetek és hirtelen beálló életveszély alkalmával. Alkoholismus. K. k. Fodor-Gerlóczy: Egészségtan.

Testgyakorlat, h. 2 óra. Szabadgyakorlatok: tagszabadgyakorlatok mindennemű összetétele a formaérzék nevelésének szem előtt tartásával. Kéziszer: fabot, vasbot, súlyzó és buzogány. Birkózás minden megengedhető fogással, szabályos leterítéssel. Kitartó futás 12—15 percig. Társasgyakorlatok gúlaalakításig. Rendgyakorlatok: szögvonulás 4-es 5-ös sorokba. Kettős rendoszlopban fejlődések. Szertorna: minta csapattornázás. Játékok: csalogató, füleslabda mint verseny.

VIII. osztály.

Vallás, h. 2 óra. A vallásról általában. A kijelentésről. A Szentírásról. Isten tulajdonságairól és műveiről. Jézus élete és műve. A szent-

háromságról. Az üdvösség elsajátításáról. A kötelességekről. Az utolsó dolgokról. Tankönyv: Zsilinszky M.: Hit- és Erkölcstana.

Latin nyelv, h. 5 óra. Horatius, Carminum l. I. 1., 22., II. 3., 10., 14. III. 1., 2., 3., 30., IV. 3. Epod. 1., 7., Sat. l. I. 4., 6. II. 6. Epistol. l. I. 1., 7. II. 3. Tacitus Annaleseiből válogatott részek. Hetenként egy irásbeli dolgozat. Nyelvtani ismétlések. Irodalomtört. Összefoglalás. K. k. Horatius, ed. Wirth, Tacitus, ed. Schmidt. Cserny-Dávid, Latin stilusgyakorlatok. III. r.

Görög nyelv, h. 4 óra. Homeros Ilias I. és VI. ének. Plato Apologiája 1—25. c. Nyelvtani ismétlések. K. k.: Homeros. Ilias ad Kempf. Plato, Apologiája és Critója, kiadta Horváth Zs. Irásbeli dolgozatok az Utasítások szerint.

Magyar nyelv, h. 3 óra. A magyar irodalom története Kisfaludy Károlytól; a kiválóbb művek olvasása és magyarázata. Havonként egy dolgozat. K. k. Góbi Imre: Irodalomtörténet. II.

Német nyelv, h. 3 óra. Goethe, Schiller és az ujabb német irodalom. Olvasmányok: kisebb költemények, részletek a Faustból, Torquato Tasso, Wallensteins Lager, Wallensteins Tod. Havonként egy dolgozat. K. k. Endrei és Lenkei: Német nyelvkönyv. IV.

Történet, h. 3 óra. Magyarország oknyomozó története tekintettel az egyetemes történettel való oki s okozati kapcsolatra és a földrajzi vonatkozásokra. A magyar birodalom politikai földrajza s alkotmánya, a közös ügyek. K. k. Dr. Szigethy Lajos: Magyarország oknyomozó története.

Mennyiségtan, h. 2 óra. Kamatos kamat és járadékszámítás. Összefoglalás, ismétlés a függvényfogalom alapján. A diff. quotiens megismertetése. K. k. König-Beke: Algebra. Rátz: Mathematikai Gyakorlókönyv.

Természettan, h. 4 óra. Fénytan. Hőtan. Elektromosság és mágnesség. K. k. Ráth: Természettan.

Filozófiai proped. h. 3 óra. Az idegélet; a lelki élet. Tapasztalati tünemények alapján megállapítható törvényszerűségeik. A gondolkodás elemei, alakjai, törvényei. Módszeres ismeretszerzés alakjai és főszabályai. Rendszerezés. A lélektan és logika rövid összefoglaló törlénete. K. k. Böhm K.: Tapasztalati lélektan és logika II. kiad.

Testgyakorlat, h. 2 óra. Lásd a VII. osztály tananyagát. Játékóra a VII. osztály csoportjával: Péntek délután 4—6-ig.

VI.

FELADVÁNYOK ÍRÁSBELI DOLGOZATOKRA.

I. Magyar nyelvből.

V. osztály. 1. Életrajzom. 2. Fogalmak meghatározása és felosztása. 3. Mátyás kútja a budai királyi várban. 4. A Béke és Háború szobra a budai királyi vár belső udvarában. 5. Budapest lánchidai. 6. Budapest leírásának vázlata. 7. Toldi negyedik énekének vázlata. 8. Arany János V. Lászlója. 9. Arany János Walesi bárdjai. 10. Arany János: Szondy két apródja. 11. A várnai ütközet okai (Salamon Ferenc után). 12. Zrínyi Miklós beszéde vitézeihez a kirohanás előtt.

VI. osztály. 1. «Nézd ama kemény nyaku és kevély scythák, Jó magyaroktól mely igen elfajzottak.» Zrínyiász. II. Buda halála mithológiájáról. 3. Laokoon, prózai fordítás az Aeneis II. énekéből. 4. Tihamér A két szomszédvárban. 5. Regényhősök. 6. Buda a pesti oldalról. 7. Tompa: Sírboltban. VIII. Julius Cæsar halála. Antonius beszéde. 9. Az új Szépművészeti Múzeum oromszobrai.

VII. osztály. 1. Honnan veszi hasonlatait Arany «Buda halálában?» 2. A magyar nyelv szókészletének forrásai. 3. Salamon (A Képes Krónika szerint). 4. Mátyás mint renaissance fejedelem. 5. A XVI. század lírája (isk.). 6. «Zrínyi «Török Afiuma» és Kossuth jul. 11-iki beszéde. 7. Rákóczy a kuruckölteszetben és Mikes leveleiben. 8. Gvadányi és Gaál Peleskei nótáriusa. Arany «Irói arcképeiből». 9. Az 1772. körül keletkezett iskolák jellemzése.

VIII. osztály. 1. Típusok Kisfaludy Károly vígjátékaiból. 2. A főcselekmény Vörösmarty Zalán futásában. Az epizódok Vörösmarty Zalán futásában 3. Bánk bán nemzeti jelentősége. A IV. felvonás helye Bánk bán szerkezetében. Jellem és tragikum viszonya Bánk bánban. 4. Képleírás. 5. Petőfi tájképei. 6. Arany nagyobb kompozicióiról. 7. «Mit képes tenni az arasznyi lét?» Madách. 8. Pályámról.

II. Német nyelvből.

V. osztály. 1. Die Loreley. 2. Über Goethes Sänger. 3. Sätze zur Übung der Wortfolge. 4. Die Erscheinung Arions. 5. Der Fischer. 6. Der Mönch von Heisterbach. 7. Der Grundgedanke in Schillers Gedichte «Der Ring des Polykrates. 8. Schillers «Kraniche des Ibykus». 9. Die Sonne bringt es an den Tag.

VI. osztály. 1. Der Zug der Vertriebenen (Hermann und Dorothea I). 2. Arany hátrahagyott irataiból: az eposzról. 3. Im kühlen Sälchen (Situationsbild aus Goethes H. u. D.). 4. Petőfi leveleiből. 5. Goethes Leben. Schillers Leben. 6. Eötvös Gondolataiból. 7. Die drei Hausräte. Die Freunde in der Not. 8. Aus Schillers Wilhelm Tell, I. 9. Der Apfelschuss.

VII. osztály. 1. Über die deutsche Sprache. 2. Über Karl den Grossen. 3. Über das Niebelungenlied. 4. Die Elemente des Niebelungenliedes. 5. Die Artussage. 6. Die Bedeutung Klopstocks, Wielands und Herders in der deutschen Litteraturgeschichte. 7. Lessings Bestreben nach Wahrheit. 8. Über Lessings «Minna von Barnhelm.» 9. Lessings Laokoon. 10. Wolfram von Eschenbach.

VIII. osztály. 1. Goethe Tassojának tragikuma. 2. Die Exposition in Goethes Torquato Tasso. 3. Vörösmarty Bánk bánról. 4. Der Dorfnotär von Eötvös. 5. Aus Schillers Geschichte des dreissigjährigen Krieges: Wallenstein erscheint auf dem Kriegsschauplatze. Gustav Adolfs Tod. 6. Das Goethe-Schiller Denkmal von Rietschel. 7. «In deiner Brust sind deines Schicksals Sterne». Wallenstein. 8. Jób könyvéből.

A FŐGIMNÁZIUMI TANULÓK SZÁMA.

Osztályok szerint													Összesen	Hitvallás szerint						Összesen	Ösztöndíjas	Tandíjfizető		Tandíjmentes		Összes szám
Osztály	I. a.	I. b.	II. a.	II. b.	III. a.	III. b.	IV. a.	IV. b.	V.	VI.	VII.	VIII.		ág. h. ev.	ev. ref.	unitár.	róm. k.	gör. kat.	gör. kel.	izr.			fél	egész	fél	egész	
Rendes tanuló	66	64	60	60	44	45	42	41	62	60	35	36	615	244	54	1	49	2	2	273	625	28	21	560	21	44	625
Magán tanuló	1	3	—	—	3	—	—	—	1	—	1	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen	67	67	60	60	47	45	42	41	63	60	36	37	625														

A főgimnáziumi tanulók névsora.*

I. a. OSZTÁLY.

1. Auer Ödön, 1895. Budapest, izr.
2. Balog Imre, 1895. Budapest, izr.
3. Binder Pál, 1895. Budapest, ág. h. ev.
4. Birnbaum Lajos, 1896. Puszta-Pettau (Bács) izr.
5. K. Biró Jenő, 1895. Budapest, ev. ref.
6. Bohuska Artur, 1896. Budapest, ev. ref.
7. Bors László, 1895. Budapest, ág. h. ev. tm.
8. Brózik Gyula, 1895. Budapest, ág. h. ev.
9. Bunge Rezső, 1895. Liptó-Ujvár, ág. h. ev.
10. Büchler Andor, 1895. Budapest, izr.
11. ifj. Dráskóczy László, 1895. Feled (Göm.) ág. h. ev.
12. Eiser Tivadar, 1895. Budapest, izr.
13. Farkas Aurél, 1895. N.-Kanizsa, ág. h. ev.
14. Fisch Gyula, 1895. Budapest, ág. h. ev.
15. Frankl Rezső, 1895. Besztercebánya, izr.
16. Friedmann Henry, 1895. New-York, izr
17. Frühwirth Vilmos, 1894. Budapest, ág. h. ev. ftm.
18. Gábor Tibor, 1895. Budapest, izr.
19. Gerő László Zoltán, 1895. Budapest, izr.
20. Gerő Mihály, 1895. Budapest, izr.
21. Hajós Antal, 1895. Budapest, izr.
22. Halász Ferenc, 1895. Kecskemét, izr.
23. Herczel Pál, 1895. Budapest, izr.
24. Hofmann Jenő, 1895. Budapest, izr.
25. Horváth György, 1895. Bpest, ág. h. ev.
26. Incédi Gábor, 1894. Budapest, ág. h. ev. tm. ö. d.
27. Katona Zsiga, 1895. S.-Ujhely, ev. ref.
28. Kiss Ernő, 1895. Budapest, ág. h. ev. tm.
29. Lukács Antal, 1896. Budapest, izr.
30. Malonyay János, 1894. Páris, r. k.
31. Márkus Ervin, 1895. Budapest, izr.
32. Marschalko Béla, 1895. Rákos-Keresztúr, ág. h. ev. tm.
33. Mozgay István, 1895. Mitrovica, ev. ref.
34. Nagy Sándor, 1895. Budapest, ág. h. ev. tm.
35. Olchváry László, 1895. Budapest, ev. ref.
36. Oravecz Pál, 1895. Budapest, ág. h. ev.
37. Planer Zoltán, 1895. Budapest, r. k.
38. Reith Henrik, 1895. Hidegkút, ág. h ev.
39. Révai Aladár, 1893. Nyitra, ev. ref. ism.
40. Rohoska István, 1895. Kiskőrös, ág. h ev.
41. Roth Tibor, 1895. Budapest, izr.
42. Rothauser István, 1895. Siófok, izr.

* Rövidítések: ág. h. ev. = ágostai hitvallású evangelikus; ev. ref. = evangelikus reformált; r. k. = római katholikus; g. k. = görög katholikus; izr. = izraelita; t. m. = tandíjmentes; ftm = az egyik félévben tandíjmentes; ö. d. = ösztöndíjas; ism. = ismétlő.

43. Rozgonyi István, 1895. Budapest, izr.
44. Saxlehner Tibor, 1895. Bpest, ág. h. ev.
45. Schmidt Nándor, 1895. Bpest, ág. h. ev.
46. Br. Schossberger Vilmos, 1895. Bpest, izr.
47. Seiden József, 1895. Budapest, izr
48. Szalai Miklós, 1895. Budapest, izr.
49. Székely Jenő, 1895. Budapest, izr.
50. Szilasi Vilmos, 1894. Budapeat, ev. ref.
51. Szirányi János, 1894. Vadkert, ág. h. tm.
52. Szlovák Lajos, 1894. Bpest, ág. h. ev. tm.
53. Sztanek Jenő, 1894. Mármarossziget, ág. h. ev.
54. Thaly Ferenc, 1895. Budapest, ev. ref.
55. Tornyos Zoárd, 1895. Bpest, ág. h. ev.
56. H. Tóth László, 1895. Rákos-Palota, ev.
57. Ujhelyi Ernő, 1896. Budapest, ev. ref. tm.
58. Varga György, 1895. Budapest, izr.
59. Veres György, 1895. Budapest, izr.
60. Vicián Antal, 1895. Budapest, ev. ref.
61. Weingruber László, 1895. Bpest, izr.
62. Wolfinger Frigyes, 1895. Bicske, izr
63. Zoglauer Vilmos, 1895. Weitzenried (Krassó), r. kath.

Évközben kimaradt:

64. Berde Béla, 1894. Szucsák (Kolozs m.) unit.
65. Gróf Nyáry Gyula, 1895. Budapest, r. k.
66. Pfeifer István, 1895. Budapest, izr.

Magántanuló:

67. Kraus Miroszlav, 1894. Vinohrady (Csehország), r. kath.

I. b. OSZTÁLY.

1. Balla Szigfrid, 1895. Budapest, izr.
2. Balog Ernő, 1895. Cece (Fehér m.), izr.
3. Balogh László, 1895. Budapest, ev. ref.
4. Barakonyi Ferenc, 1895. Bpest, ev. ref.
5. Benedikt Pál, 1895. Budapest, izr.
6. Benke Balázs, 1895. Bpest, ev. ref. ö. d.
7. Bereczky Vilmos, 1895. Bpest, ág. h. ev. t. m.
8. Blancz Pál, 1895. Berettyóujfalu, (Bihar m.), izr. ism.
9. Bloch Imre, 1895. Budapest, izr.
10. Bloch Sándor, 1895. Budapest, izr.
11. Bodó Rikárd, 1895. Brassó, izr.
12. Bokor Pál, 1895. Budapest, izr.
13. Budinszky László, 1895. Budapest, ág. h. ev. ftm.
14. Dirner István, 1894. Budapest, ág. h. ev.
15. Eisele Tibor, 1895. Budapest, r. kath.
16. Fischer Ferenc, 1895. Debrecen, ág. h. ev.
17. Freiwirth László, 1895. Budapest, ev. ref.
18. Grellneth Ede, 1893. Szepesbéla, r. kath. ism.
19. Grossmann Valter, 1896. Budapest, izr.
20. Haitsch Géza, 1894. Aszód, ág. h. ev. tm.
21. Harsányi Gábor, 1885. Budapest, r. k.
22. Heckenast Gusztáv, 1895. Budapest, ág. h. ev.
23. Hofbauer György, 1895. Bpest, ág. h. ev.
24. Holczmann Gyula, 1896. Ráckeve, izr.
25. Hölzel Pál, 1895. Budapest, izr.
26. Jármay Pál, 1895. Budapest, ág. h. ev.
27. Keller József, 1895. Budapest, ág. h. ev.
28. Kis Jenő, 1894. Keményegerszeg (Vas m.), ág. h. ev.
29. Kramer Adolf, 1895. Divény, (Nógrád m.) izr.
30. Krepuska János, 1896. Budapest, ág. h. ev.
31. Kutscher Imre, 1895. Budapest, ág. h. ev.
32. Liebmann István, 1895. Budapest, izr.
33. Lövi Géza, 1895. Nagytétény, izr.
34. Madarász Ottó, 1885. Budapest, r. k.
35. Maurer István, 1895. Budapest, ág. h. ev.
36. Marschalkó Kálmán, 1895. Budapest, ág. h. ev.
37. Mika Sándor, 1895. Budapest, r. k.
38. Novelly Pál, 1895. Budapest, ág. h. ev.
39. Obstgarten Gyula, 1895. Bpest, ág. h. ev.
40. Parlagi Béla, 1895. Budapest, izr.
41. Paunz Imre, 1895. Budapest, izr.
42. Perényi László, 1895. Budapest, ág. h. ev. ftm.
43. Perl György, 1895. Budapest, izr.
44. Petrovics Miklós, 1895. Bpest, ág. h. ev.
45. Pozsonyi Andor, 1894. Budapest, izr.
46. Prinner István, 1895. Budapest, ág. h. ev.
47. Rabinovszky Pál, 1895. Budapest, izr.
48. Reitzer Ernő, 1896. Budapest, izr.
49. Rupchich Tibor, 1895. Orsova, r. k.
50. Schlesinger Andor, 1896. Budapest, izr.

51. Schmidl Bódog, 1895. Budapest, ág. h. ev.
52. Scholtz Andor, 1895. Budapest, ág. h. ev. tm.
53. Schuber László, 1895. Rozsnyó, ág. h. ev.
54. Steirer Dezső, 1895. Budapest, izr.
55. Stettner László, 1895. Budapest, r. k.
56. Strasser Pál, 1895. Budapest, izr.
57. Szeitz László, 1895. Budapest, r. k.
58. Székely Ernő, 1895. Budapest, izr.
59. Surány Gusztáv, 1894. Bpest, ág. h. ev.
60. Vanczák János, 1895. Bpest, ág. h. ev.
61. Várady Aladár, 1895. Budapest, ev. ref.
62. Zala Pál, 1895. Budapest, izr.
63. Zirner Ákos, 1895. Budapest, izr.

Magántanulók:

64. Ellbogen Henrik, 1895. Budapest, izr.
67. Glücksthal Andor, 1895. Budapest, izr.
66. Kraus Miroszlav, 1894. Vinochrady (Csehorsz.) r. k.
65. Schwarz György, 1895. Budapest, r. k.

Évközben kimaradt:

68. Pályi Lajos, 1895. Budapest, izr.

II. a. OSZTÁLY.

1. Balog Lajos, 1894. Budapest, izr.
3. Barcza Ernő, 1895. Budapest, izr.
3. Biró Ferenc, 1894. Torda, ev. ref.
4. Bokor György Endre, 1894. Bpest, izr.
5. Bruckner Aladár, 1893, Petrozsény, ág. h. ev. ism.
6. Burger Jenő, 1894. Budapest, izr.
7. Décsey Lajos, 1895. Budapest, ev. ref.
8. Farkas György, 1895. Budapest, ev. ref.
9. Feld Andor, 1895. Budapest, izr.
10. Feldmann Károly, 1895. Budapest, izr.
11. Földes Lajos, 1894. Budapest, izr.
12. Gattein István, 1894. Budapest, izr.
13. Gertler Károly, 1894. Budapest, izr.
14. Gomperz Andor, 1894. Budapest, izr.
15. Grósz Tibor, 1894. Budapest, izr.
16. Gyuris Ödön, 1894. Bpest, ág. h. ev. tm.
17. Hankovszky Sándor, 1894. Budapest, ág. h. ev. ftm.
18. Hatos Tivadar, 1893. Arad, ág. h. ev.
19. Haeffner Emil, 1892. Budapest, ág. h. ev. ism. ftm.
20. Haeffner Jenő, 1894. Bpest, ág. h. ev. ftm
21. Hirschler László, 1894. Wien, izr.
22. Kis Ferenc, 1893. Bpest, ág. h. ev. tm.
23. Kohn Ede, 1894. Budapest, izr.
24. Kolbenheyer Ottó Endre, 1893. Budapest, ág. h. ev. ism.
25. Kramer Jenő, 1894. Budapest, izr.
26. Krausz Endre, 1894. Tata, izr.
27. Kuzmik Pál, 1894. Budapest, ág. h. ev.
28. Kürti László, 1894. Budapest, izr.
29. Lenkey Márton Zsigmond, 1894. Budapest, ág. h. ev.
30. Loksa Imre, 1894. Budapest, ág. h. ev.
31. Löbl Mór Ernő, 1894. Cservenka, izr.
32. Mayerhofer György, 1894. Csurgó, izr.
33. Meitner Lipót, 1894. Budapest, izr.
34. Mezei Dezső, 1894. Budapest, izr.
35. Muhr Árpád, 1894. Budapest, ág. h. ev.
36. Páris Emil, 1894. Mármaros-Sziget, ág. h. ev.
37. Podach Frigyes Erich, 1894. Budapest, ág. h. ev.
38. Rakonitz Dezső, 1894. Budapest, izr.
39. Róth Pál, 1894. Budapest, izr.
40. Schirger Henrik, 1893. Serajevo, ág. h. ev.
41. Schuler István, 1894. Budapest, r. k.
42. Sommer Alfréd, 1894. Budapest, izr.
43. Sommer Samu, 1894. Budapest, izr.
44. Steinschneider Arthur, 1894. Bpest, izr.
45. Stern Nándor, 1894. Budapest, izr.
46. Steuer Ferenc, 1894. Budapest, izr.
47. Sztojánovits Emil, 1894. Budapest, g. kel. szerb.
48. Szabó Gyula, 1894. Budapest, ev. ref.
49. Szilágyi Lajos, 1894. Budapest, r. k.
50. Szluka István, 1894. Bpest, ág. h. ev. tm.
51. Szokoll Aurél, 1894. Bpest, ág. h. ev. tm.
52. Térey Pál, 1893. Strassburg, ág. h. ev.
53. Vásárhelyi Pál, 1894. Gyula-Varsánd, izr.
54. Weiler Lajos, 1894. Bpest, ág. h. ev. tm.
55. Wiegmann Alfréd Frigyes, 1894. Budapest, ág. h. ev.
56. Zimmermann Ferenc, 1893. Budapest, ág. h. ev. tm. ö. d.

Évközben kimaradtak:

57. Bruchsteiner István, 1894. Budapest, izr.
58. Mátyás Lajos, 1892, Bpest, ág. h. ev.

59. Neumann István, 1894. Budapest, izr.
60. Szij László, 1893. Nagy-Dém, ág. h. ev.

II. b. OSZTÁLY.

1. Abelsberg Béla, 1894. Budapest, izr.
2. Baumann István, 1894. Bpest, ág. h. ev.
3. Berkovits Oszkár, 1894. Budapest, izr.
4. Biró Károly, 1894. Nemes-Szalók, ág. h.
5. Blum Imre, 1894. Budapest, izr.
6. Bondy Fülöp, 1894. Budapest, izr.
7. Clementisz Kálmán, 1894. Nagy-Szombat, ág. h. ev. f. t. m.
8. Czoniczer Gábor, 1895. Budapest, izr.
9. Daniel Ervin, 1894. Berlin, izr.
10. Dillinger Alfréd, 1893. Sopron, ág. h. tm.
11. Djeska Gyula, 1892. Budapest, ág. h. ism.
12. Domony Miksa, 1894. Budapest, izr.
13. Eissen Ervin, 1894. Budapest, r. k.
14. Elfer István, 1894. Budapest, izr.
15. Elischer Ottó, 1894, Wien, ág. h. ev.
16. Fodor Ferenc, 1894. Budapest, ág. h.
17. Fellner Alfréd, 1894. Budapest, ev. ref.
18. Freddel Edgár, 1894. Budapest, ág. h.
19. Gardé Sándor, 1895. Budapest, izr.
20. Gárdony Ferenc, 1894. Bpest, ev. ref.
21. Gomperz Ervin, 1895. Budapest, izr.
22. Götzinger István, 1892. Budapest, ág. h. ev. ism.
23. Grátz Imre, 1894. Budapest, ág. h. ev.
24. Gutnauer Alfréd, 1893. Bpest, ág. h. ev. ism.
25. Gyárfás Albert, 1893. Budapest, izr.
26. Haas Ernő, 1894. Budapest, izr.
27. Herrmann Erich, 1894. Bpest, ág. h. ev.
28. Hirschhorn Lajos, 1894. Budapest, izr.
29. Hirschler Gusztáv, 1892. Budapest, ág. h. ev. tm.
30. Kasper István, 1893. Bpest, ág. h. ev. ism.
31. Klein István, 1892. Kékkő, Budapest, izr.
32. Kovács György, 1894. Budapest, izr.
33. Kovács József, 1895. N.-Becskerek, izr.
34. König Árpád, 1893. Budapest, ág. h. ev.
35. Kuszák László, 1894. Bpest, ág. h. ev. tm.
36. Lurie Róbert, 1894. Budapest, r. k.
37. Metz István, 1894. Budapest, ev. ref.
38. Murai György, 1894. Szeged, izr.
39. Neogrády Sándor, 1894. Budapest, r. k.
40. Pajor Ernő, 1894. Budapest, ág. h. ev.
41. Petanovics László, 1894. Bpest, r. k.
42. Pantler Andor, 1894. Budapest, izr.
43. Ribári Alajos, 1895. Budapest, izr.
44. Rosinger Vilmos, 1894. Szolnok, izr.
45. Salzer Pál, 1894. Budapest, ág. h. ev.
46. Salzer Tibor, 1894. Budapest, izr.
47. Sándor Béla, 1894. Dicső-Szt-Márton, r. k.
48. Schrecker Rezső, 1894. Budapest, izr.
49. Seffer Sándor, 1894. Budapest, izr.
50. Soltész Imre, 1894. Nagy-Maros, izr.
51. Sonnenberg István, 1894. Siófok, izr.
52. Sváb János, 1894. Budapest, izr.
53. Tausch Károly, 1891. Bupest, ág. h. ev.
54. Török Ferencz, 1893. Budapest, ág. h. ev. ftm.
55. Ujhelyi Gusztáv, 1895. Budapest, ev. ref.
56. Vas István, 1894. Puszta-Erzsébetház, izr.
57. Valent Lajos, 1894. Banjaluka, ág. h. ev.
58. Vida Alfréd, 1895. Budapest, izr.
59. Weisz Pál, 1894. Budapest, izr.

Évközben kimaradt:

60. Koppa József, 1895. Budapest, ág. h. ev. tm.

III. a. OSZTÁLY.

1. Asbóth Károly, 1893. Bpest, ág. h. ev.
2. Csia Károly, 1893. Debrecen, ev. ref.
3. Crettier Lajos, 1891. Budapest, r. k.
4. Elischer Gyula, 1893. Kassa, ág. h. ev.
5. Ernyei Emil, 1892. Pozsony, ev. ref.
6. Fellner Pál, 1893. Budapest, ev. ref.
7. Fest Lajos, 1892. Budapest, ág. h. ev.
8. Gráf Lajos, 1893. Budapest, ág. h. ev.
9. Grünwald György, 1892. Bikács, ág. h. ev.
10. Heller Rezső, 1893. Budapest, izr.
11. Kappeter István, 1893. Budapest, r. k.
12. Keviczky Bertalan, 1892. Nógrád, ág. h. ev. ftm.
13. Klein Ferenc Gábor, 1894. Budapest, izr.
14. Klinger György, 1893. Budapest, izr.
15. Klinger István, 1893. Budapest, izr.
16. Klinger Pál, 1893. Budapest, izr.
17. Kóhlert Richárd, 1893. Budapest, r. k.
18. Kovács Sebestyén Zoltán, 1893. Temesvár, ev. ref.
19. Krámer Oszkár, 1893. Budapest, izr.

20. Löry Endre, 1893. Budapest, izr.
21. Lövinger József, 1893. Budapest, izr.
22. Márföldy Aladár, 1893. Bpest, ág. h. ev.
23. Markos Béla, 1893. Budapest, g. k.
24. Messinger Ottó. 1893. Kassel, izr.
25. Meitner Lipót, 1894. Budapest, izr.
26. Müller Béla, 1893. Ujpest, ág. h. ev.
27. Obstgarten Alfréd, 1892. Malacka ág. h. ev.
28. Páris Frigyes, 1892. Mármarossziget, ág. h. ev.
29. Pomozy Lajos, 1892. Budapest, ev. ref. f. t. m.
30. Quittner Marcel, 1893. Budapest, izr.
31. Ráth Géza, 1893. Bpest, ág. h. ev. t. m.
32. Rosenfeld Ernő, 1893. Budapest, izr.
33. Römer Jenő, 1893. Ettyek, izr.
34. Schuster János, 1893. Bpest, ág. h. ev.
35. Schwarz Frigyes, 1893. Budapest, izr.
36. Schwarz Imre, 1892. Sarkad, izr.
37. Seiner Imre, 1893. Budapest, izr.
38. Strasser Jenő, 1893. Polgárd, izr.
39. Surány J. Lajos, 1892. Bpest, ág. h. ev.
40. Szlabey Ernő, 1893. Bpest, ág. h. ev.
41. Tolnai Richárd, 1893. Ujpest, izr.
42. Ungar György, 1893. Budapest, izr.

Évközben kimaradtak:

43. Erben Andor, 1894. Budapest, izr.
44. Eschwege Lajos, 1894. Hamburg, izr.

Magántanulók:

45. Surányi Károly, 1893. Budapest, izr.
46. Lederer István, 1894. Budapest, izr.
47. Strasser Ervin, 1894. Budapest, r. k.

III. b. OSZTÁLY.

1. Balkányi Pál, 1894. Budapest, izr.
2. Beierl József, 1893. Budapest, ág. h. ev.
3. Bernáth János, 1892. Hajnikora (Zólyom), ág. h. ev.
4. Blumenthal Vilmos, 1893. Hatvan, izr.
5. Breuer Endre 1893. Budapest, r. k.
6. Büchler Pál, 1893. Budapest, izr.
7. Czentner József, 1893. Budapest, ág. h. ev. tm. ö. d.
8. Csuka Béla, 1893. Budapest, ev. ref.
9. Dach Miklós, 1893. Budapest, izr.
10. Farkas László L. 1893. Budapest, ev. ref.
11. Fleischl József, 1893. Budapest, izr.
12. Gönczy Béla, 1893. Péczel, ev. ref.
13. Grünhut László, 1893. Győr, izr.
14. Hegyi Kálmán, 1893. Bpest, ág. h. ev.
15. Hilló András, 1893. Budapest, ág. h. ev.
16. Horn Ferenc, 1891. Budapest, ág. h. ev.
17. Horváth Ernő, 1893. Bpest, ág. h. ev.
18. Jalsoviczky Géza, 1893. A.-Dabas, ág. h. ev.
19. Klein Miklós, 1893 Budapest, izr.
20. Klier István, 1892. Budapest, r. k.
21. Klingler Frigyes, 1893. Bpest, ág. h. ev.
22. Klopfer Dezső, 1893. Budapest, izr.
23. Koltai Gyula, 1894. Budapest, ev. ref. t. m.
24. Kullmann László, 1893. Budapest, ág. h. ev.
25. Kuncz Zoltán, 1892. Budapest, ág. h. ev.
26. Kürtössy László, 1892. Nagypatak (Nógrád), ág. h. ev. t. m.
27. Lánczy Leó, 1893. Budapest, ev. ref.
28. Ledermann Simon, 1893. Budapest, izr.
29. Medveczky Ferenc, 1893. Budapest, r. k.
30. Mindszenty Arpád, 1893. Eszék, ág. h. ev. ftm.
31. Muhr Kálmán, 1893. Budapest, ág. h.
32. Nógrádi Imre, 1893. Budapest, r. k.
33. Popper Andor, 1893. Budapest, izr.
34. Quittner Lóránd, 1893. Budapest, izr.
35. Rozsnyai Róbert, 1893. Budapest, izr.
36. Roykó Béla, 1893. Bpest, ág. h. ev. t. m.
37. Sass Lóránt, 1893. Bpest, ág. h. ev. t. m.
38. Schwarz Jenő, 1893. Budapest, izr.
39. Singer Zsigmond, 1893. Nagytétény, izr.
40. Szécsi Armin, 1893. Budapest, izr.
41. Szokoll József, 1892. Budapest, ág. h. ev.
42. Tauch József, 1893. Budapest, ág. h. ev.
43. Valasek Pál, 1893. Bpest, ág. h. ev. ftm.
44. Várady Attila, 1893. Budapest, ev. ref.
45. Weinberger Jenő, 1892. Kassa, izr.

IV. a. OSZTÁLY.

1. Balog Ernő, 1892. Budapest, izr.
2. Barinkai János, 1892. Budapest, izr.
3. Bauer Leó, 1890. Budapest, izr.
4. Belházy Pál, 1891. Budapest, r. k.
5. Breuer Ottó, 1891. Bpest, ág. h. ev. ism.
6. Elfer Imre, 1893. Budapest, izr.

7. Ernyei Ernő, 1891, Pozsony, ev. ref.
8. Fakla János, 1891. Sátoraljaújhely, ág. h. ev. t. m. ö. d.
9. Fröhlich Lóránt, 1891, Budapest, ev. ref.
10. Hirschfeld Imre, 1892. Budapest, izr.
11. Kasper Róbert, 1890. Bpest, ág. h. ev. ism.
12. Klein Ferenc, 1892. Budapest, izr.
13. Krauth Jenő, 1892. Budapest, izr.
14. Kund Ede, 1891. Duna-Keszi, ág. h. ev.
15. László Imre, 1892, Csongrád-Mindszent. ev. ref.
16. Licskó Pál, 1890. Bpest, ág. h. ev. t. m. ö. d.
17. Lübke János, 1892. Budapest, ág. h. ev.
18. Menner Sándor, 1893. Bpest, ág. h. ev.
19. Micsik Lajos, 1891. Bpest, ág. h. ev.
20. Muhr József, 1892. Bpest, ág. h. ev.
21. Müller Jenő, 1892. Budapest, r. k.
22. Oesterreicher Pál, 1892. Budapest, izr.
23. Probstner Anatol, 1892. Lőcse, ág. h. ev.
24. Reidner Leodegár, 1890. Bpest, ág. h. ev.
25. Ribári Frigyes, 1892. Budapest, izr.
26. Róth Iván, 1892. Budapest, izr.
27. Rozsnyai Béla, 1891. Budapest, izr.
28. Schanzer Pál, 1892. Budapest, izr.
29. Schnitta Samu, 1893. Bpest, ág. h. ev.
30. Schodits Adolf, 1890. Ujpest, ág. h. ev.
31. Schweitzer Rezső, 1892. Békéscsaba, izr.
32. Such József, 1892. B.-Csaba, ág. h. t. m. ö. d.
33. Stern László, 1892. Pata, izr.
34. Stern Leo, 1892. Budapest, izr.
35. Stern Sándor, 1892. Wien, izr.
36. Szilágyi Tibor, 1893. Budapest, izr.
37. Szirányi István, 1891. Bpest, ág. h. ev.
38. Szűcs Andor, 1892. Puszta-Meritő-Csór, izr.
39. Vajna István, 1891. Marosújvár, ev. ref.
40. Vámossy Lóránt, 1892. Budapest, ev. ref.
41. Vécsei László, 1893. Budapest, izr.
42. Viest Dusán, 1892. Nagyőce, ág. h. ev. f. t. m.

IV. b. OSZTÁLY.

1. Bálint Béla, 1891. Budapest, r. k.
2. Baumgarten Andor, 1892. Budapest, izr.
3. Bókay János, 1892. Budapest, ág. h. ev.
4. Bokor Lajos, 1893. Budapest, izr.
5. Demián Oszkár, 1892. Bpest, ág. h. ev.
6. Dengyel György, 1892. Bpest, ág. h. ev. tm.
7. Doctor Raul, 1893. Budapest, izr.
8. Fuchs Vilmos, 1890. Pécel, ág. h. ev.
9. Glück Frigyes Kár., 1893. Bpest, ág. h. ev.
10. Hecht Ervin, 1892. Budapest, izr.
11. Horváth Lajos, 1892. Debrecen, ág. h.
12. Houchard Béla, 1892. Budapest, ev. ref.
13. Keszits Károly, 1892. Budapest, r. k.
14. Kilczer Gyula, 1892. Ujpest, ág. h. ev. t. m. ö. d.
15. Klein István, 1892. Budapest, izr.
16. Kremsier Jenő, 1892. Budapest, izr.
17. Krepuska Gyula, 1893. Bpest, ág. h. ev.
18. Lazarus Leó, 1891. Budapest, izr. ism.
19. Mandel Aladár, 1892. Budapest, izr.
20. Pajor Aladár, 1892. Budapest, ág. h. ev.
21. Plesch Sándor, 1892. Leipzig-Gohlis, ág. h. ev.
22. Rakovszky Pál, 1892. Budapest, r. k.
23. Ráth Zoltán, 1892. Budapest, ág. h. ev. t. m. ö. d.
24. Regius Nándor, 1891. Bpest, ág. h. ev.
25. Reinitz Lajos, 1892. Budapest, izr.
26. Sándor János, 1891. Mezőnagycsány, r. k.
27. Saxlehner András, 1892. Bpest, ág. h. ev.
28. Schmidt Gusztáv, 1892. Bpest, ág. h. ev. f. t. m.
29. Schmikl Rezső, 1891. Budapest, ág. h. ev.
30. Schwartz Andor, 1892. Sarkad, izr.
31. Szokoll András, 1891. Bpest, ág. h. ev. ism.
32. Szontágh György, 1892. Budapest, ág. h.
33. Tauber Ottó, 1893. Budapest, izr.
34. Tauszig Róbert, 1892. Budapest, izr.
35. Traeger László, 1892. Nyitra, ág. h. ev.
36. Wallach Gyula, 1890. Jánosháza (Vasmegye), ág. h. ev. t. m. ö. d.
37. Weisz Róbert, 1892. Gödöllő, izr.
38. Wellisch György, 1892. Budapest, izr.
39. Woboril Károly, 1891. Budapest, ág. h. ev.
40. Wolf Ernő, 1892. Budapest, izr.

Évközben kimaradt:

41. Tóth László, 1892. Felcsuth, ág. h. ev.

V. OSZTÁLY.

1. Amar Licco, 1891. Budapest, izr.
2. Bamberger László, 1892. Tápiószele, izr.
3. Bátor Elemér, 1891. Puszta-Vacs, ág. h. ev.

4. Beer Ferenc, 1891. Budapest, izr.
5. Benkő Károly, 1890. Segesvár, ev. ref.
6. Berényi István, 1891. Budapest, izr.
7. Bergl László, 1890. Vadkert, izr.
8. Blaskovics Ödön, 1891. Mezőhegyes ág. h. ev. tm.
9. Brachfeld József, 1892. Budapest, izr.
10. legifj. Cséry Lajos, 1892. Bpest, ág. h. ev.
11. Dach Géza, 1892. Budapest, izr.
12. Daday Ernő, 1891. Budapest, ev. ref.
13. Dirner György 1891. Budapest, ág. h. ev.
14. Elek Béla, 1892. Nagy-Surány, izr.
15. Előd Egon, 1891. Budapest, r. k. ö. d.
16. Endreffy János, 1891. Felső-Szeli, Pozsony. ág. h. ev., t. m., ö. d.
17. Feistel Ede, 1891. Budapest, ág. h. ev.
18. Fejér Árpád, 1891. Budapest, ág. h. ev.
19. Földes Emil, 1891. Budapest, izr.
20. Franciscy József, 1891. Bpest, ág. h. ev.
21. Freund Pál, 1891. Budapest, izr.
22. Fuchs Károly, 1891. Bpest, ág. h. ev. t. m.
23. Gara Pál, 1892. Budapest, izr.
24. Haberern György, 1892. Bpest, ág. h. ev.
25. Hackenberger Benjamin, 1892. Gács, ág. h. ev.
26. Hatvany-Deutsch Endre, 1892. Hatvan, izr.
27. Kapoun Rezső, 1889. Bpest, ág. h. ev., t. m., ö. d.
28. Katona Endre, 1891. Zólyom, ev. ref.
29. Kéler Dénes, 1890. Budapest, ág. h. ev.
30. Kiszely Tibor, 1891. Budapest, ev. ref.
31. Kovács Sebestyén Tibor, 1891. Temesvár, ev. ref.
32. Liebermann Tódor, 1891. Budapest, r. k.
33. Ligeti Kornél, 1891. Budapest, izr.
34. Löbl József, 1891. Cservenka, izr.
35. Major Kálmán, 1890. Budapest, ág. h. ev.
36. Maszarek Antal, 1889. Bpest ág. h. ev. ism.
37. Molnár Imre, 1890. Selmecbánya ág. h. ev.
38. Nagy Bertalan, 1891. Bpest, ág. h. ev.
39. Oesterreicher Sándor, 1891. Budapest, izr.
40. br. Podmaniczky György, 1891. Cinkota, ág. h. ev.
41. Quittner Ervin, 1891. Budapest, izr.
42. Reiner János, 1891. Budapest, izr.
43. Ritter Ottó, 1891. Budapest, ág. h. ev.
44. Roheim Géza, 1891. Budapest, izr.
45. Rusznyák Géza, 1891. Budapest, izr.
46. Sass Gábor, 1891. Bpest, ág. h. ev.; t. m.; ö. d.
47. Schweitzer Alfonz, 1891. Budapest, izr.
48. Schweitzer István, 1890. Budapest, izr.
49. Sommer Dezső, 1891. Budapest, izr.
50. Tschögl Pál, 1891. Budapest, r. k.
51. Ulbrich Gyula, 1891. Bpest, ág. h. ev. tm.
52. Varga Sándor, 1891. Ujpest, izr.
53. Vida György, 1891. Budapest, izr.
54. Werkner Albert, 1891. Budapest, izr.

Magántanuló :

55. Pályi Menyhért, 1892. Budapest, izr.

Évközben kimaradt :

66. Hartig Tibor, 1892. Budapest, ág. h.
57. Hindy Iván, 1890. Budapest, ev. ref. ism.
58. Jankó Barna, 1890. Irsa, ág. h. ev.
59. Löbl István, 1891. Uj-Szivác, izr.
60. Valasek Miklós, 1891. Nyitra, ág. h. ev.
61. Wampetich Rezső, 1891, Budapest, r. k.
62. Zádor Géza, 1891. Budapest, ág. h. ev.
63. Zsigmondy Hugó, 1890. Bécs, ág. h. ev.

VI. OSZTÁLY.

1. Adler Jenő, 1890. Budapest, izr.
2. Ángyán Géza, 1890. Budapest, ev. ref.
3. Bácsi Ferenc, 1890. Bpest, ág. h. t. m.
4. Banovics Ervin, 1890. Budapest, ev. ref.
5. Baumann Ferenc, 1890. Bpest, ág. h. ev.
6. Békés László, 1890. Budapest, izr.
7. Bernauer Marcel, 1890. Kis-Tétény, izr.
8. Blaskovich Iván, 1890. Mezőhegyes, ág. h. ev.
9. Block Béla, 1890. Moszkva, r. k.
10. Budinszky Károly, 1890. Bpest, ág. h. ev. f. t. m.
11. Bulyovszky Gyula, 1890. Bpest, ág. h. ev.
12. Cserkúti Engel György, 1890. Bpest, izr.
13. Czigler Béla, 1890. Budapest, izr.
14. Fabriczius Béla, 1889. Bpest, ág. h. ev.
15. Fehér Emil, 1890. Szigetvár, izr.
16. Freund Imre, 1890. Budapest, izr.
17. Friedmann Ernő, 1890. Budapest, izr.
18. Fröhlich Pál, 1889. Torzsa, ev. ref.
19. Gollwitzer Károly, 1889. Bpest, ág. h. ev.
20. Grünhut Zoltán Jenő, 1891. Budapest, izr.
21. Haffner János, 1888. Kölesd, ág. h. ev.

22. Hittrich József, 1890. Komárom, ág. h. ev. t. m. ö. d.
23. Jugovics Lajos, 1887. Budapest, ág. h. ev. f. t. m.
24. Kálai Imre, 1890. Budapest, izr.
25. Krepuska Lajos, 1890. Bpest, ág. h. ev.
26. Mágócsy-Dietz Sándor, 1890. Budapest, ág. h. ev.
27. Maléter Lajos, 1890. Budapest, ág. h. ev.
28. Meller Pál, 1890. Felsősegesd, izr.
29. Moiret Gusztáv, 1890. Budapest, r. k.
30. Münnich Aladár, 1890. Szepes-Igló, ág. h. ev.
31. Ondrejovich Béla, 1890. Bágyon, ev. ref.
32. Pajor Jenő, 1891. Budapest, ág. h. ev.
33. Peer Péter, 1888. Duna-Szerdahely, ág. h. ev.
34. Plán Jenő, 1890. Budapest, izr.
35. Polereczky János, 1889. Bpest, ág. h. ev.
36. Reinitz Ernő, 1890. Budapest, izr. ö. d.
37. Roller Árpád, 1890. Bpest, ág. h. ev. t. m.
38. Rosenberg Gyula, 1891. Nagy-Mihály, izr.
39. Rozgonyi György, 1890. Budapest, izr.
40. Ruttkay Miklós, 1887. Eperjes, ág. h. ev. f. t. m.
41. Salzer József, 1890. Budapest, izr.
42. Sass László, 1890. Bpest, ág. h. ev. t. m.
43. Schwarz László, 1890. Budapest, izr.
44. Somló Ernő, 1890. Budapest, izr.
45. Stern Ernő, 1890. Budapest, izr.
46. G. Sváb Lőrinc, 1890. Szentetornya, izr.
47. Szórády István, 1889. Váty, ág. h. ev. t. m. ö. d.
48. Szórády Pál, 1890. Váty, ág. h. ev. t. m. ö. d.
49. Topscher Kálmán, 1890. Körmöcbánya, ág. h. ev.
50. Vajner Géza, 1890. Budapest, ág. h. ev.
51. Weiner Imre, 1889. Budapest, izr.
52. Weisz Ernő, 1890. Budapest, izr.
53. Weisz Félix, 1890. Wien, izr.
54. Weisz Márton, 1891, Wien, izr.
55. Wieland Frigyes, 1890. Bpest, ág. h. ev. t. m. ö. d.
56. Wolfinger Jenő, 1891. Budapest, izr.

Évközben kimaradt:

57. Blum Döme, 1890. Budapest, izr.
58. Lichtenberg György, 1891. Budapest, izr.
59. Löbl Endre, 1889. Uj-Szivác, izr.
60. Venekei Imre, 1887. Őriszentpéter, r. k.

VII. OSZTÁLY.

1. Alstock Hugó, 1889. Budapest, izr.
2. Basch Rudolf, 1889. Budapest, ág. h. ev.
3. Bulkai József, 1889. Bpest, ág. h. ev. t. m.
4. Eberhard Walter, 1889. Teschen, ág. h. ev.
5. Előd Loránt, 1889. Budapest, r. k.
6. Elischer Ernő, 1888. Wien, ág. h. ev.
7. Fayl Frigyes, 1889. Budapest, ág. h. ev.
8. Fischl Alfréd, 1890. Kavarán (Krassó-Szörénym.), izr.
9. Geduly Olivér, 1889. Bpest, ág. h. ev.
10. Goldberger Rezső, 1889. Budapest, izr.
11. Grünwald Manó, 1889. Párkány, izr.
12. Izák Daniel, 1888. Bpest, ág. h. ev. ism.
13. Jármay Zoltán, 1889. Budapest, ág. h. ev.
14. Kirner Vilmos, 1889. Szilvás (Borsodm.), ág. h. ev.
15. Kiss Gusztáv, 1890. Budapest, ev. ref.
16. Krchnik Emil, 1888. Vág-Ujhely, ág. h. ev. f. t. m.
17. Mandel Géza, 1889. Budapest, izr.
18. Martiny Géza, 1889. Budapest, ág. h. ev.
19. Mauksch Ernő, 1890. Budapest, izr.
20. Pálos Tibor, 1890. Budapest, izr.
21. Pető István, 1889. Kistapolcsány, izr.
22. Pick Károly, 1889. Budapest, izr.
23. Rakovszky László, 1889. Budapest r. k.
24. Reich Lipót, 1889. Bodenstadt, r. k.
25. Reichenhaller Jenő, 1889. Bpest, ág. h. ev.
26. Simon László, 1888. Rákos-Csaba, ág. h. ev. t. m., ö. d.
27. Topscher Béla, 1888. Körmöcbánya, ág. h. ev.
28. Törs Tibor, 1890. Bpest, ág. h. ev. t. m.
29. Ungár Endre, 1890. Budapest, izr.
30. Wahl Rezső, 1890. Budapest, izr.
31. Werkner Ödön, 1889. Budapest, izr.
32. Zsilinszky Mihály, 1889. Bpest, ág. h. ev.

Évközben kimaradt:

33. Berky Oszkár, 1888. Ujpest, ev. ref.
34. Krémer Zoltán, 1888. Sajóvárkony, izr.
35. Lichtenberg István, 1889. Budapest, izr.

Magántanuló:

36. Strasser Herbert Elemér, 1890. Bpest, r. k.

VIII. OSZTÁLY.

1. Agorasztó Miklós, 1888. Budapest, g. k.
2. Baján Arthur, 1888. Uj-Gradiska, ev. ref. ö. d.
3. Beuthe Ágost, 1888. Frankfurt a/M. ág. h. ev.
4. Bihari Imre, 1888. Budapest, izr.
5. Czigler István, 1889. Budapest, izr.
6. Dirner Miklós, 1888. Budapest, ág. h. ev.
7. Fuchs Jenő, 1888. Budapest, ág. h. ev.
8. Gál Bódog, 1888. Bécs, izr.
9. Gosztonyi Ervin, 1889. Budapest, izr.
10. Hirsch Sándor, 1888, Ádánd, izr.
11. Horváth László, 1888. Budapest, ev. ref.
12. Jurenák Ferenc, 1888. Tisza-Földvár, ág. h. ev.
13. Kalledey Jenő, 1888. Budapest, izr.
14. Kálmán Miklós, 1888. Budapest, ág. h. ev.
15. Kellner György, 1889. Budapest, izr.
16. Király Rezső, 1888. Kis-Cell, ág. h. ev. ö. d.
17. Krátky János, 1887. Bagonya, ág.h. ev. t. m. ö. d.
18. Krempels Béla, 1888. Budapest, ág. h. ev.
19. Lamotte Károly, 1888. Bpest, ág. h. t.m.ö. d.
20. Markos Olivér, 1888. Budapest, r. k. ö. d.
21. Marzloff Camillo, 1887. Kolozsvár, ág. h.ev.
22. Müller Ottó, 1888. Pilis, r. k.
23. Münnich Aurél, 1889. Budapest, ág. h. ev.
24. Petánovics József, 1888. Budapest, r. k.
25. Pless Dezső, 1888. Borosjenő, izr.
26. Pözel István, 1888. Budapest, ág. h. ev.
27. Prager Pál, 1887. Bécs, izr.
28. Rappaport Jenő, 1888. Budapest, izr.
29. Rogyák Gyula, 1887. Sopron, r. kath.
30. Schlesinger Károly, 1889. Budapest, izr.
31. Szücs Jenő, 1889. Puszta-Meritő, izr.
32. Virány Egon, 1889. Budapest, izr.
33. Vladár Endre, 1888, Bia, ág. h. ev. t. m. ö. d.
34. Walkó Loránd, 1888. Budapest, ág. h. ev.
35. Zsigmondy Jenő, 1888. Bpest, ág. h. ev. ö. d.

Magántanuló:

36. Jellinek Andor, 1889. Budapest, izr.

Évközben kimaradt:

37. Horváth Andor, Szombathely, izr.

VIII.

TANSZEREK.

I. Könyvtár.

Az 1905—1906-iki iskolai évben a könyvtár szaporodása következő volt:

A) *Vétel útján.*

I. Folyóiratok:

1. *Evangelikus Egyház és Iskola*, szerk. Veres József.
3. *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap*, szerk. Szőts Farkas.
2. *Evangelikus Őrálló*, szerk. Kovács Sándor.
4. *Protestáns Szemle*, szerk. Szőts Farkas.
5. *Budapesti Szemle*, szerk. Gyulai Pál.
6. *Irodalomtörténeti Közlemények*, szerk. Szilády Áron.
7. *Nyelvtudományi Közlemények*, szerk. Szinnyei József.
8. *Egyetemes Philologiai Közlöny*, szerk. Katona Lajos.
9. *Magyar Nyelvőr*, szerk. Simonyi Zsigmond.
10. *Archaeologiai Értesitő*, szerk. Hampel József.
11. *Századok*, szerk. Nagy Gyula.
12. *Mathematikai és Természettudományi Értesítő*, szerk. Kőnig Gyula.
13. *Földrajzi közlemények*, szerk. dr. Cholnoky J.
14. *Akadémiai Értesítő*, szerk. Szily Kálmán.
15. *Magyar Paedagogia*, szerk. Kovács János.
16. *Lehrproben und Lehrgänge.* Herausgegeben von W. Fries u. R. Menge.
17. *Hivatalos Közlöny*, kiadja a m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium.
18. *Literarisches Centralblatt und Schöne Literatur*, szerkeszti Zarncke Ed.
19. *Deutsche Rundschau*, szerk. Rodenberg Gyula.
20. *Revue des deux Mondes.*
21. *Neue Jahrbücher für das klass. Altertum und für Paedagogik*, szerk. Ilberg J. és Gerth B.

22. *Zeitschrift für das Gymnasialwesen,* szerk. Müller H. J.

23. *Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien,* szerk. Huemer, Hauler, v. Arnim.

24. *Archiv f. systematische Philosophie,* szerk. Natorp P.

25. *Deutsche Rundschau für Geogr. und Statistik,* szerk. Umlauft Fr.

26. *Zeitschrift für mathematischen und naturwissenschaftlichen Unterricht,* szerk. H. Schotten.

27. *Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht,* szerk. Poske F.

II. Egyéb művek:

1. Zeller P., *Calwer Kirchenlexikon.* Theologisches Handwörterbuch. 1. 2. Band. Calw—Stuttgart, 1891—93. Vereinsbuch.

2. Lipsius R. A., *Lehrbuch der evang. prot. Dogmatik.* 3. Aufl. Braunschweig, 1893. Schwetschke.

3. Köstlin J. dr., *Luthers Theologie.* 2. Aufl. 1. 2. Band. Stuttgart, 1901. Steinkopf.

4. Köstlin J. dr., *Martin Luther.* 5. Aufl. fortgesetzt v. G. Kawerau. Berlin, 1903. Duncker.

5. Paulsen Fr., *System der Ethik.* 6. Aufl. 1. 2. Band. Stuttgart, 1903. Cotta.

6. Schlessing A., *Deutscher Wortschatz.* 3. Aufl. Stuttgart, 1903. Neff.

7. Kluge Fr., *Etymologisches Wörterbuch d. deutschen Sprache.* 6. Aufl. 2. Abdruck. Strassburg, 1905. Trübner.

8. Engelmann E., *Das Nibelungenlied für das deutsche Haus.* 4. Aufl. Stuttgart, 1900. Neff.

9. *Jahrbuch der Naturwissenschaften 1904—1905.* 20. Jahrg. Herausgegeben v. Dr. M. Wildermann. Freiburg im Breisgau, 1905. Herder.

10. Simrock K., *Die Edda etc.* 10. Aufl. Stuttgart, 1896. Cotta.

11. Hase K., *Kirchengeschichte.* 1—3. Theil. 1. Th. 3. Aufl., 2—3. Th. 2. Aufl. Leipzig, 1895—1901. Breitkopf.

12. Frick O. dr., *Aus deutschen Lesebüchern.* Vol. V. Abth. 1—4. Vol. VI. Abth. 1. Leipzig—Berlin, 1904. Hoffmann.

13. Wilmann W., *Deutsche Grammatik.* 1. 2. Abth. 2. Aufl. Strassburg, 1897—99. Trübner.

14. Zarncke Fr., *Das Nibelungenlied.* 3. Aufl. Leipzig, 1868. Wigand.

15. Simrock K. dr., *Gudrun.* Stuttgart—Augsburg, 1859. Cotta.

16. Kürschner J., *Deutsche Nationallitteratur.* Vol. 1—164. Stuttgart, 1884. Union Deutsche Verlagsgesellschaft.

17. Jespersen O., *Lehrbuch der Phonetik.* Übers. v. H. Davidsen. Leipzig, 1904. Teubner.

18. Paul H., *Prinzipien der Sprachgeschichte.* 3. Aufl. Halle, 1898. Niemeyer.

19. *Langenscheidtsche Bibliothek sämmtlicher griech. u. röm. Klassiker.* 1—110. Bd. Berlin—Stuttgart, 1855—1905. Langenscheidt.

20. Ormándy M., *Növénynevek etymologiája.* Budapest, 1906. Franklin-Társulat.

21. Zwingli U., *Commentariusa.* Fordították dr. Tüdős J. és dr. Pruzsinszky P.

22. Baumgarten Fr., *Die hellenische Kultur.* Leipzig, 1905. Teubner.

23. Drerup E., *Homer. Anfänge der hellenischen Kultur.* München, 1903. Kirchheim.

24. Willamowitz-Möllendorf U. v., *Die griechische u. lateinische Sprache und Litteratur.* Berlin—Leipzig, 1905. Teubner.

25. Mailand O., *Magyar népköltési gyűjtemény.* VII. k. Székelyföldi gyűjtés. Budapest, 1905. Athenæum.

26. Wundt M., *Völkerpsychologie.* II. Bd. I. Theil. Leipzig, 1905. Engelmann.

27. Karácsonyi-Borovszky, *Regestrum Varadiense.* Bpest, 1903.

28. Weber-Wellstein, *Encyklopädie der Elementar-Mathematik.* II. Theil. Leipzig, 1905. Teubner.

29. Payot Gy., *Az akarat nevelése.* Fordította Weszely Ödön. Budapest, 1905. Akadémia.

30. Kidd B., *Társadalmi evolució.* Ford. Geöcze Sarolta. Budapest, 1905. Akadémia.

31. Némethy G., *A római elégia.* Budapest, 1905. Akadémia.

32. Escott T. H. S., *A mai Anglia.* Ford. György E. Budapest, 1905. Akadémia.

33. Dr. Luther M., *Művei.* Sajtó alá rendezte dr. Masznyik E. I. rész. II. kötet. Pozsony, 1905. Wigand.

34. Rethwisch C., *Jahresberichte über das höhere Schulwesen.* XIX. Jahrg. 1904. Berlin, 1905. Weidmann.

35. Mach E., *Erkenntniss und Irrthum.* Leipzig, 1905. Barth.

36. Ostwald W., *Vorlesungen über Naturphilosophie.* 3. Aufl. Leipzig, 1905. Veit.

37. *Kossuth L. Beszédei.* Sajtó alá rendezte Kossuth Ferenc. 1. k. Budapest, 1906. Athenæum.

38. *Az Állatok Világa.* IX. kötet: Rovarok, százlábúak és pókok. Irta Lósy József. Budapest, 1906. Légrády.

39. *Zrinyi M. gróf, Hadtudományi Munkái.* Kiadta R. Horváth Jenő. Budapest, 1891. Akadémia.

40. *Kazinczy Ferenc, Levelezése.* Közzéteszi Váczy János dr. 15. kötet. Budapest, 1905. Akadémia.

41. *Horatius O. F.* Erklärt v. A. Kiessling. 1—3. Theil. 2. u. 4. Aufl. Berlin, 1898—1901. Weidmann.

42. *Kemény Zsigmond br., Összes Müvei.* Közzébocsátja Gyulai Pál. 1—8. k. Budapest, 1896. Franklin-Társulat.

43. *Anhang zu Homeros Ilias* von K. F. Ameis, C. Hentze. 1—8. Heft. 1. Heft 3., 2—6. Heft. 2. Aufl. Leipzig, 1882—1896. Teubner.

44. Ranke L. von, *Die römischen Päpste.* 1—3. Bd. 10. Aufl. Leipzig, 1900. Duncker.

45. Ranke L. von, 1. *Serbien und die Türkei im 19. Jahrh.* 2. *Ursprung und Beginn der Revolutionskriege 1791—92.* 2. Aufl. Leipzig, 1879. Duncker.

46. Ranke L. von, *Hardenberg u. die Gesch. d. preuss. Staate von 1793—1813.* 2. Aufl. 1—3. Band. Leipzig, 1879—1881. Duncker.

47. Ranke L. von, *Zur Geschichte Deutschlands und Frankreichs im 19. Jahrh.* Leipzig, 1887. Duncker.

48. Ranke L. von, *Abhandlungen und Versuche.* Neue Sammlung v. A. Dove u. Th. Wiedemann. Leipzig, 1888. Duncker.

49. Ranke L. von, *Zur eigenen Lebensgeschichte.* Leipzig, 1890. Duncker.

50. Sybel H. v., *Geschichte der Revolutionszeit.* 1—10. Band. Stuttgart, 1897—1900. Cotta.

51. Sybel H. v., *Die Begründung des deutschen Reichs durch Wilhelm I.* 3. Aufl. 1—7. Band. München—Leipzig, 1890—1894. Oldenburg.

52. Naumann C. Fr., *Elemente der Mineralogie.* 14. Aufl. v. Dr. F. Zirkel. Leipzig, 1901. Engelmann.

53. Hertwig R. dr., *Lehrbuch der Zoologie.* 7. Aufl. Jena, 1905. Fischer.

54. Claus C., *Lehrbuch der Zoologie.* 7. Aufl. Bearbeitet von Dr. K. Grobben. Marburg, 1905. Elivert.

55. Tschermak G. dr., *Lehrbuch der Mineralogie.* 6. Aufl. Wien, 1905. Hölder.

56. Zittel K. A., *Handbuch der Palaeontologie.* I. Abth. 1—4., II. Abth. ein Band. München—Leipzig, 1876—1890. Oldenburg.

57. Ostwald W., *Die Schule der Chemie.* 1. 2. Theil. Braunschweig, 1903—1904. Vieweg.

58. Heumann K., *Anleitung z. Experimentieren.* 3. Aufl. von Dr. O. Kühling. Braunschweig, 1904. Vieweg.

59. Dalitisch M., *Pflanzenbuch.* 2. Auflage. Esslingen, 1897. Schreiber.

60. Fritsch K., *Excursionsflora v. Österreich.* Wien, 1897. Gerold.

61. Garcke A. Dr., *Illustrierte Flora v. Deutschland.* 19. Aufl. Berlin, 1903. Parey.

62. Leunis Joh. Dr., *Synopsis der drei Naturreiche.* 1—3. Th. 1—2. Theil. 3. Aufl. Hannover, 1875—1886. Hahn.

63. Schmidt S., *A drágakövek.* 1., 2. kötet. Budapest, 1890. Term.-tud. Társulat.

64. Szabó József dr., *Ásványtan felsőbb tanitásra.* 4. kiadás.

65. Fekete L.—Mágócsy-Dietz Sándor, *Erdészeti növénytan.* 1., 2. kiad. Budapest, 1891—96. Pester Lloyd.

66. Szutórisz Fr., *A növényvilág és az ember.* Budapest, 1905. Term.-tud. Társulat.

67. Hirschfeld O., *Die kaiserlichen Verwaltungsbeamten bis auf Diocletian.* 2. Aufl. Berlin, 1905. Weidmann.

68. Kroll W., *Die Altertumswissenschaft im letzten Vierteljahrhundert (1875—1901).* Leipzig, 1905. Reisland.

69. Zsilinszky M., *Tájékoztató a külföldi egyetemeken magyarhoni prot. ifjak számára tett ösztöndíjakról.* Budapest, Evangelikus egyházegyetem.

70. Lindsay W. M., *Die lateinische Sprache.* Übers. v. H. Nohl. Leipzig, 1897. Hircel.

71. Simonyi Zs., *Középiskolai műszótár.* Bpest, 1906. Athenæum.

72. Thomälen A. dr., *Kurzes Lehrbuch der Elektrotechnik.* 2. Aufl. Berlin, 1906. Springer.

73. *Jahrbuch der Naturwissenschaften 1905—06.* Herausgeg, v. Dr. M. Wildermann. 21. Jarhg. Freiburg in Breisgau, 1906. Herder.

74. *Magyar Oklevélszótár.* Szerk. Zolnai Gyula. 13. szám. Budapest, 1904. Hornyánszky.

75. *Ausführliches Lexikon der griech. und röm. Mythologie* von W. Roscher. 52. Lief. Leipzig, 1904. Teubner.

76. *Értekezések a Társadalmi Tud. Köréből.* XIII. 4—6.

77. *Értekezések a Nyelv- és Széptud. Köréből.* XIX. 6. 7.

78. *Értekezések a Bölcseleti Tud. Köréből.*

79. *Értekezések a Történeti Tud. Köréből.* XX. 4—6.

80. *A Magy. Tud. Akad. elhunyt tagjai fölött tartott Emlékbeszédek.* XII. 12., XIII. 1. 2.

81. *Mathematikai és Természettud. Közlemények.* XVIII. 4.

82. *Archaeologiai Közlemények.* Új folyam.

B) *Ajándék útján.*

1. Rátz L. tanár úrtól:

a) Középiskolai Mathematikai Lapok. 11—12. évf. Budapest, 1904—1905. Franklin.

b) Euclides, Az elemek első hat könyve. Ford. Baumgartner Alajos. Budapest, 1905. Franklin.

2. Ifj. Bókay János IV*b*. o. tanulótól: dr. Márki S., Mátyás király emlékkönyv kolozsvári szobrának leleplezése alkalmából. Budapest, 1902. Athenæum.

3. Dr. Mágócsy-Dietz Sándor I. iskolai felügyelő úrtól: 36 drb bölcsészettudori értekezés.

4. Zsigmondy Jenő közös felügyelő úrtól: Különböző székesfővárosi kiadványok.

5. A gyönki gimn. igazgatójától: A gyönki ev. ref. gimn. története. 1806—1900. Szekszárd, 1905. Molnár.

6. Budapest székes-fővárosi Statiszt. Hivatalától:

a) A Stat. Hivatal kiadványai.

b) Havas S.—Kuzsinszky B., Budapest régiségei. 1—8. kötet, Budapest.

7. Dr. Szontágh Felix úrtól: dr. Madarász Gyula, Magyarország madarai. Budapest, 1899—1903. Nemzeti Muzeum.

8. A nm. vallás- és közokt. m. kir. miniszteriumtól: Az egységes jogosítású középiskoláról. A Szakértekezlet Jegyzőkönyve. Budapest, 1906. Márkus.

9. Singer és Wolfner cégtől:

a) Zalár J., költeményei. 1—3. k. Budapest. Singer és Wolfner.

b) Vajda J., Magyarország és nemzeti önérzet. Budapest. Singer és Wolfner.

II. Fizikai szertár.

Ajándék: *Kéler Napoleon* úr adományából 1 Kolbe-féle elektrométer (60 K). Beuthe Ágost tanuló 20 db diapositiv képet ajándékozott a szertárnak.

A szertár őrének készítményei.

Felszerelés: 1 galvanométerlámpa. A kisérletező asztalba a terem padlózata alatt három áramkör részére való kábelek lefektetése. 1 kapcsoló tábla négy áramkör részére, rheostat, volt- és ampèremérők kapcsolására. Fizikai állandók táblázatai és grafikonok (25 tábla). 1 főzőpohár- és lombikállvány. A motorhoz való ellenállás és kapcsoló szerelése.

Mechanika: 3 db rugós mérleg. Egy készülék a vízszintes hajítás és a szabadesés egyidejűségének kimutatására. 1 diffuziós készülék. 1 gázindikátor. 1 csőállvány Archimedes törvényéhez. 2 készülék a capillaritáshoz.

Hangtan: Készülék hullámvonalak, felhangok bemutatásához és húrok rezgésszámának meghatározásához. Papirrezonátorok a hanginterferentia jelenségének bemutatásához. Mach-féle hullámgép.

Fénytan: Egy nagy üres üvegprizma-minta.

Hőtan: 1 készülék a levegő felmelegedésének bemutatásához. 1 készülék a sötét hősugarak kimutatásához.

Elektromosság és mágnesség: 1 készülék az elektrostatikai tér erővonalainak kimutatásához. Több leydeni palack batteria. Gömbök szigetelő állványon. 2 db bodzabél inga. 1 állvány ritkított csövekben való kisütéshez. 1 Wheatstone-féle híd minta lámpákból. 1 lámpa rheostat. 1 Nernst lámpa-minta. 1 készülék az elektrolyzishez és a folyadékok ellenállásához. 2 db ívlámpa-minta. 1 készülék az ellenállásnak a hőmérséklettel való összefüggéséhez. 2 készülék az elektrodynamikus törvényekhez. 1 elektromágnes. 1 tangens galvanometer-minta. 1 rézvoltameter.

Részben a felsorolt eszközök készítéséhez, részben egyéb kisérleti célokra felhasznált *anyagszerek:* jég, só, carton, papiros, fémlemez, parafin, faggyú, ragasztó, szigetelt és nem szigetelt drótok és kábelek, szigetelő csövek, dugasz érintkezők, foglalatok, szigetelő csigák, csavarok, selyem, biztosítékok, lametta, gyertya, húr, fekete posztó, csillámlemez, üvegcső, deszkák és vegyi szerek 394·26 K. A laboratorium részére beszereztettek a következő tárgyak: főzőedények és lombikok, tölcsérek, Leybold edények, hőmérőcsövek, üvegcsapok, manometercsövek, gummicsövek, csészék, tálak és tálcák, különböző elektromos lámpák, korongok, hengerek, fém megmunkáló szerszámok, száraz elemek 261·12 K. Azonkívül a következő eszközök: 1 elektrometerhez való lámpa 35 K; 1 Plateau készülék 27 K; 3 db rugós mérleg 30 K; könyvre 4·32 K; *összesen 751·50 korona.*

III. Természetrajzi szertár.

A szertár gyarapodása az 1905—1906-diki iskolai évben következő volt:

1. Állattan. *a) Vétel.* Dr. R. Martin: Wandtafeln für den Unterricht in Anthropologie etc. 1—24. *b) Ajándék.* Ulbrich E. úr 170 darabból álló rovargyűjteményt, Schneider R. úr egy fészek- és tojásgyűjteményt, a m. kir. Földmívelésügyi Miniszterium a Rovartani Lapok V—X. kötetét, Mátyás L. II*a.* o. t. Hermann O.: A madarak hasznáról és káráról című munkáját, Bloch J. VI. o. t. különféle

rovarokat, Mezei D. II*a*. o. t. több lepkét, Mayerhofer Gy. II*a*. o. t. 2 darab tengeri kagylóhéjat, Klein F. III*a*. o. t. lávakőbe fúródott Pholas-okat, Fellner A. II*b*. o. t. egy Murex-héjat, Hankovszky S. II*a*. o. t. egy db méh-lépet ajándékoztak.

2. Növénytan. *a) Vétel.* Különféle gyümölcsöket ábrázoló 12 db fali kép. *b) Ajándék.* A kir. magy. tud.-egyetemi növénykert igazgatóságától kapott 62 faj lágyszárú növény az iskola botanikus kertjében lett elültetve. Schanzer P. IV*a*. o. t. Ulva lactuca-t és Fucusokat (Földközi tenger), Gomperz A. II*a*. o. t. két szárított Bougenwillea-t s Piper termőágat, Schossberger V. I*a*. oszt. tanuló jutarostot ajándékoztak.

3. Ásványtan. *a) Vétel.* 30 db kristályminta üvegből, tengelyvázzal, fémállványon. *b) Ajándék.* A m. kir. Földtani Intézet középiskolák számára összeállított minta kőzet-gyűjteményt, Schneider R. úr több ásványt, Szontagh Gy. IV*b*. o. t. 1 db Tetraedritet, Houchard B. IV*b*. o. t. 1 db Achátot, Vécsei L. IV*a*. o. t. 1 db Macskaszemet és 1 db Avanturint, Freiwirth L. I*b*. o. t. 1 db mexicói Achátot, Székely J. I*a*. o. t. 1 db csiszolt borostyánkövet (pókzárványnyal) ajándékoztak.

Fogadják az ajándékozók e helyen is az intézet köszönetét.

IV. Földrajzi és történelmi szertár.

A classica-philologiai szertár következőkkel gyarapodott: Franklin-féle művészettörténeti faliképek II. sorozata. Luckenbach: Olympia und Delphi; Olympia, falikép Restletől. Delphi, falikép Schustertől. Tabula Peutingeriana, Miller kiadásában. Baumeister: Denkmäler des klassischen Altertums. Kéler Napoleon úr adományából beszereztük Apollo, Diana, Hermes, Homeros és Pallas Athene gipsz mellszobrát gyámtartókkal együtt. Scholtz Lajos tanár úr Páriz Pápai Dictionarium Latino-Hungaricum-át ajándékozta. Az intézet VI. osztályának tanulói pedig az intézetnek ajándékul adták a Laokoon szoborcsoport gipszmásolatát.

A történet-földrajzi szertár következőkkel gyarapodott: Stielers Handatlas. Kogutowicz: Teljes földrajzi atlasz. A Balkán félsziget térképe. Márki: Történeti szemléltető képek. Straube: A csillagos ég térképe. Rákóczy színnyomatú arcképe. Hoffmann Lohmeyer: Biblische Anschauungs-Bilder. Morgan: Grosse biblische Wandbilder. Schnorr Carolfs; Bilder aus der biblischen Geschichte. Luther, Melanchton arcképe. Beöthy: A művészetek története. I. rész. Bocskay arcképe. Kéler Napoleon úr adományából beszereztük a következőket: Földgömb III. teljes felszereléssel. Zichy M.: Luther. Fadrusz Kolozsvári Mátyás szobrának fényképe.

V. Modern irodalmi szertár.

Új beszerzés az idén nem történt. Ajándék útján a szertár a következőkkel gyarapodott: Goethe és Schiller weimari szobrának fényképe, ajándékozta Loisch János tanár úr. A finn-ugor nyelvű népek térképe, ajándékozta Tolnai V.

VI. Éremgyűjtemény.

Az éremgyűjtemény ez idén 113 darabbal (55 ezüst, 51 réz, 5 nikkel, 2 bronz) 2212 darabra szaporodott. Kevés híján az érmek már osztályozva vannak, a legtöbb darabonként külön-külön meg is van határozva. A gyűjteményt következők gyarapították adományaikkal: Topscher Samu főbányatanácsos úr magyar és római 20 e, 8 r; Nuber Károly úr 1 bosnyák Tvartko éremmel; Fellner Lucy úrhölgy 1 e; Weisz Dasy úrhölgy 8 e, 9 r; az intézet tanulói közül az I*b*. osztályból Jármay Pál 1 r; — III*b*. oszt.: Farkas László 1 e; — IV*a*. oszt.: Schanzer Pál 1 e; — IV*b*. oszt.: Sándor József 3 e, 1 r; — V. oszt.: Beer F. 1 r; Brachfeld J. 3 r; Dirner Gy. 11 e, 1 r; Elek B. 10 e, 3 r; Földes E. 1 e, 3 r; Ligeti K. 2 r, 3 n; Major K. 2 br; Nagy B. 2 r, 2 n. — Fogadják az adományozók ehelyt még egyszer az intézet köszönetét; a gyűjteményt a jövőben is az ifjúság és intézetünk barátainak szíves jóakaratába ajánljuk.

VII. Mértani szertár.

A rajzteremnek két indirekt vilagítású villamos ívlámpával való felszerelése 359 K 48 f. A gömbháromszögtan tanítására szükséges gömb 47 K 95 f. Összesen 407 K 43 f.

VIII. Szabadkézi rajzszertár.

44 db gipsz 96·60 korona. (Vétel.)

IX. Egészségtani szertár.

A szertár gyarapodása az 1905—06. tanévben a következő volt: (Vétel.) 1 bot az anemometerhez. 1 kettős fujtató (levegővizsgálatokhoz). 1 Bunsen-állvány 3 fogóval. 2 szűrőállvány. 6 teljesen felszerelt palack levegővizsgálatokhoz. 1 Deville-palack. Különféle üvegneműek egészségtani vizsgálatok és kisérleti bemutatásokhoz. 1 agyaglábos. 1 fogkefe. 1 Kresz-féle útmutató tábla: «Első segély rögtöni baleseteknél». 1 teljesen felszerelt nagy mentőszekrény. 10 db diapozitiv (vetítésekhez).

IX.

EGYESÜLETEK.

Arany János-kör. A kör vezetője Loisch János tanár volt. Tagjainak száma: 108 rendes tag a VIII., VII., VI. osztályból és 27 olvasó tag az V. osztályból. Tisztviselői voltak a VIII. osztályból: Markos Olivér első titkár, Kálmán Miklós másodtitkár, Lamotte Károly főpénztáros, Zsigmondy Jenő főellenőr, Kalledey Jenő, Krempelsz Béla főkönyvtárosok; a VII. osztályból: Törs Tibor harmadtitkár, Pálos Tibor pénztáros, Altstock Hugó és Pick Károly könyvtáros; a VI. osztályból: Mágócsy-Dietz Sándor ellenőr, Salzer József és Wieland Frigyes könyvtárosok.

A kör az alakuló- és záró-ülésen kívül tartott 19 rendes és 1 rendkívüli ülést. Napirendre került 6 értekezés, 8 szabad előadás, 3 költemény, 1 fordítás, 9 bírálat, 27 szavalat. Érdemkönyvbe került: 4 értekezés, 3 szabad előadás, 1 költemény, 1 fordítás, 5 bírálat és 5 szavaló neve. Jegyzőkönyvi dicséretben részesült: 1 értekezés, 3 szabad előadás, 3 bírálat és 9 szavaló. Az értekezések és szabadelőadások legnagyobbrészt a magyar és külföldi irodalomból vették tárgyaikat. Hogy a tagok szónoki tehetségét fejlessze, felujította a kör a vitaüléseket; tartott a kör zeneüléseket is, amelyeken az előadók egyes kiváló zeneszerzők életét és műveit ismertették, egyszersmind egyes zeneszámokkal az ismertetést érthetőbbé tették.

A kör Arany János emlékét a március 5-iki rendkívüli ülésén ünnepelte. Markos Olivér elsőtitkár megnyitó beszéde után Simon László VII. oszt. tan. szavalta a költő «Epilogus» c. költeményét, majd Freund Imre VI. oszt. tan. felolvasta «Arany mint ember» c. értekezését; végül Törs Tibor harmadtitkár előadta Arany «Katalin»-jának VI. részét.

Ez ülést megelőző vasárnap, március 4-én a kör testületileg kivonult a temetőbe és a harmadtitkár beszéde után koszorút helyezett Arany János sírjára.

A kör az iskolai életben is élénk részt vett. Október 7-én, intézetünk zárókőletételi ünnepélyén Zsigmondy Jenő VIII. oszt. tan. Serédi tanár úr alkalmi ódáját szavalta; október 31-én a reformáció emlékünnepén Jármay Zoltán VII. oszt. t. alkalmi ódát szavalt; március 15-én Markos Olivér VIII. o. t. szavalta Tóth Kálmán «Előre» c. költeményét, Moiret Gusztáv VI. o. t. pedig a «Talpra magyar»-t; a dal- és zene-egyesület hangversenyén, március 31-én, Zsigmondy Jenő VIII. o. t. «A bújdosó Rákóczi» c. népballadát adta elő; május 23-án a Bocskay emlékünnepen Törs Tibor VII. o. t. szavalta Lam-

pérth Géza «Bocskay emlékezete» c. ódáját és Baján Arthúr VIII. o. t. emlékbeszédet mondott Bocskay István felett.

A kör tagja volt a Természettudományi és a Képzőművészeti Társulatnak és az Uránia egyesületnek. Mint tag kapta a «Természettudományi Közlöny», «Művészet» és «Uránia» című folyóiratokat. Ezeken kívül járatta a «Magyar Nyelvőr»-t, «Magyar Nyelv»-et, s a «Történelmi Életrajzok»-at.

A könyvtár áll, 1269 műből 1769 kötetben; ez idei gyarapodás 33 mű, 114 kötetben. Ebből 7 művet 9 kötetben vétel útján szereztünk be; sok művet ujonnan megvettünk vagy beköttettünk. Ajándék és csere útján 105 kötetben 26 művel gyarapodott a könyvtár. Ajándékozók: a tanári könyvtár: Pallas nagy Lexikona 18 kötetben és még 21 mű 83 kötetben; Ifjusági könyvtár: 2 kötet; Singer és Wolfner kiadó cég: 2 kötet.

Fogadják a nagylelkű adományozók ismételten a kör háláját és köszönetét.

A könyvtár forgalma: 108 rendes és 27 olvasó tag 2784 kötetet vett ki. A kör vagyona volt tavaly 1481·63 kor. Az idei összes bevétel 474·81 korona, a kiadás 722·25 korona volt; ebből könyvekre és főként a könyvtár rendezésére 664·73 koronát költöttünk. A kör vagyona jelenleg 1234·19 korona.

II. *Főgymnasiumi segélyegylet:* A Segélyegyletet ez évben dr. Tóth Kálmán vezette. Ifjúsági tisztviselők voltak: elnök Baján Arthur VIII. o. t., főjegyző Markos Olivér, VIII. o. t., aljegyző Törs Tibor VII. o. t. Osztálypénztárnok s választmányi tagok voltak a VIII. osztályban Krátky János, Rappaport Jenő; a VII. o.-ban: Elischer E., Előd L., Törs T., Zsilinszky M.; a VI. o.-ban: Adler Jenő, Hittrich J., Pajor Jenő, Schwarz László; az V. o.-ban: Előd Egon, Fejér Árpád, Sass Gábor, Oesterreicher Sándor; a IV. *b)* o.-ban Kilczer Gy., Rakovszky P., a IV. *a)* o.-ban: Lübke J., Vámosy L.; a III. *b)* o.-ban: Czentner J., Nógrády J.; a III. *a)* o.-ban: Fellner P., Ungár Gy.; a II. *b)* o.-ban: Elischer O., Soltész J; II. *a)* o.-ban: Farkas Gy., Kuzmik P.; az I. *b)* o.-ban: Jármay P., Perl Gy.; az I. *a)* o.-ban: Ujhelyi Ernő.

Bevételek 1905 junius 1-től 1906 junius május 31-ig: 1. *Tagdíjak a folyó iskolai évről:* az I. *a)* osztályban 148·82 kor.; az I. *b)* osztályban 123·20 kor.; a II. *a)* osztályban 102·15 kor.; a II. *b)* osztályban 173·39 kor.; a III. *a)* osztályban 111·14 kor.; a III. *b)* osztályban 83·40 kor.; a IV. *a)* osztályban 75·78 kor.; a IV. *b)* osztályban 112·94 kor.; az V. osztályban 240·25 kor.; a VI. osztályban 110·52 kor.; a VII. osztályban 54·40 kor., a VIII. osztályban 79·21. kor. *Összesen 1415·20 kor.*

2. *Utólagosan befolyt tagdíjak a mult iskolai évről 35·85 kor.*

3. *Adományok* és pedig: Pesti Hazai Első Takarék-pénztár-Egyesület adománya 200 kor., Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár adománya 100 kor., Magyar Országos Központi Takarékpénztár adománya 50 kor., Rátz László tanár úr adománya a Mathematikai Lapok előfizetési díjából 64·50 kor., Láncy Leo III. *b)* o. t. adománya 6 kor., Jellinek A. VIII. o. t. adománya 2 ízben 40 kor., az ifjúság adománya az Uránia-előadásra összegyült pénzből 29 kor. Vécsey L. IV. *a)* o. t. adománya 20 kor., az l. *b)* osztály külön adománya 20·12 kor., Gábor Ignácz úr internátusának növendékei 26 kor. *Összesen 561.62 kor.*

4. *Szelvénykamat 580·— kor.*

5. *Vegyesek: 6 kor.*

A bevételek összege 2598·67 kor.

Kiadások: 1. *Beiratási díj* 11 tanulóért à 10 kor. = 110 kor. (Ezek a tanulók: Szlovák L. I., Schuch J. IV., Fakla J. IV., Licskó P. IV., Fuchs K. V., Hittrich J. VI., Szórády P. és Szórády J. VI., Wieland Fr. VI., Törs T. VII., Krátky VIII. o. tanulók.)

2. *Tandíjpótlék:* Venekei VI. o. t. tandíjába 10 kor., Kis Jenő I. *a)* o. t. tandíjába 15 kor. Összesen 25 kor.

3. *Bizonyítványdíj és vegyesek* 67·72 kor.

4. *Vasúti menetjegyre* Licskó Pál IV. *a)* o. tanulónak 40 kor.

5. *Szegénysorsú fiúk iroszereiért* 259·78 kor.

6. *Könyvekért és bekötésükért* 974·64 kor.

7. *Ösztöndíjakra* 400 kor.

A kiadások összege 1877·14 kor.

Az egyesület vagyoni állása 1906 junius 1-én:

1) 4% magyar korona ért. járadékban	12500·—	kor.
2) 4% magyar földhitelint. záloglevélben	2000·—	«
3) Takarékpénztári betétben	2880·11	«
Összesen	17380·11	kor.

Szaporodás a mult évi junius 1-e óta 721·53 kor.

Fogadják egyesületünk mélyen tisztelt pártfogói hálás köszönetünket.

III. *Főgimnáziumi ifjuságí gyámegylet.* A főgimnáziumi ifjuságí gyámegylet működése nyolcadik évében is Bereczky Sándor vallástanár vezetése alatt állott. A tanév elején tartott közgyűlés titkárnak Pözel István VIII. oszt. tanulót, pénztárosnak Jármay Zoltán VII. o. t., ellenőrnek Simon László VII. o. tanulót választotta meg. Osztálypénztárosok és ellenőreik a következők voltak: I. *a)* Saxlehner Tibor, Farkas Aurél; I. *b)* Heckenast Gusztáv, Bereczky Vilmos; II. *a)* Kuzmik Pál, Farkas György; II. *b)* Elischer Ottó, Fellner Alfréd; III. *a)* Ráth Géza, Gráf Lajos; III. *b)* Czentner József, Beierl József; IV. *a)* Vámossy Loránt, Lübke János; IV. *b)* Kilczer

Gyula, Wallach Gyula; V. o. Kovách-Sebestyén Tibor, Fejér Árpád; VI. o. Szórády István, Hittrich József; VII. o. Jármay Zoltán, Simon László; VIII. o. Pözel István, Zsigmondy Jenő. Aláírás útján befolyt az I. *a)* o. 26 kor. 50 f., az I. *b)* o. 44 kor., a II. *a)* o. 18 kor. 40 f., a II. *b)* o. 25 kor, 20 f., a III. *a)* o. 24 kor. 10 f., a III. *b)* o. 36 kor. 80 f., a IV. *a)* o. 33 kor., a IV. *b)* o. 42 kor., az V. o. 72 kor., a VI. o. 45 kor. 50 f., a VII. o. 50 kor., a VIII. o. 49 kor. Összesen 466 kor. 50 f. Ehhez járult a mult évi hátralékból 6 kor., tőkekamat 13 kor. 16 f. és időközi kamat 2 kor. 34 f. Az egész évi jövedelem 488 kor. volt. Ennek egynegyedét 122 kor.-t a gyámegylet az egyetemes gyámintézet javára ennek pénztárába fizette be; a szabad rendelkezésére maradt 366 kor.-ból adott a budapesti prot. árvaháznak 20 kor.-t, a rozsnyói evang. árvaháznak 20 kor.-t, a pozsonyi Theol. Otthonának 20 kor.-t, a galsai evang. iskola és tanitói lakás építésére 30 kor.-t, a veszprémi evang. templom tornyának építésére 30 kor.-t, a kapinémetfalvi evang. templom építésére 30 kor.-t, Bachát Dániel-alapítványra 30 kor.-t, Simon László VII. o. tanulónak segélyül 50 kor.-t, Fuchs Károly V. o. tanulónak segélyül 30 kor.-t. A maradványt, 106 kor.-t, az egylet tőkéjéhez csatolta, mely ekkép 544 kor. 13 fillérre emelkedett. A hátrálékból befolyó összeg a jövő évi jövedelemhez fog csatoltatni.

IV. *A főgimnáziumi dal- és zeneegyesületet* a lefolyt iskolai évben is *Rátz László* tanár vezette. Tisztviselői voltak: Münnich Aurél (VIII) elnök, ifj. Zsigmondy Jenő (VIII) főjegyző, Baján Arthur (VIII) főpénztáros, Virány Egon (VIII) főgondnok, Walkó Lóránd (VIII) főellenőr, Elischer Ernő (VII) jegyző, Jármay Zoltán (VII) pénztáros, Ungar Endre (VII) gondnok, Fabricius Béla (VI) gondnok, Előd Egon (V) gondnok. A tagok száma 186. Az énekkari próbákat Erődi Ernő fővárosi énektanár, a zenekari próbákat Kovács Sándor egyetemi hallgató, főgimnáziumunk volt növendéke vezette. Az egyesület 1906 március hó 31-én jótékonycélú hangversenyt rendezett, melynek műsora a következő volt: I. *a)* Schumann: Bilder aus Osten. Előadta a «Dal- és Zene-Egyesület» zenekara Kovács Sándor, főgimnáziumunk volt tanítványának vezetésével. *b)* Bach: Air. Hegedűn előadta Mekler Oszkár, főgimnáziumunk volt tanítványa. Kisérte a zenekar. II. Chopin: Ballade G-moll. Zongorán előadta Gál Félix VIII. oszt. tan. III. Huber Károly: Hunyadi-Ábránd. Trio. Hegedűn és zongorán előadták Plán Jenő VI. o. t., Kálmán Miklós VIII. oszt. tan., Czigler István VIII. oszt. tan. IV. Erődi Ernő: A nyár. Dalműrészlet. Előadta a «Dal- és Zene-Egyesület» énekkara Erődi Ernő énektanár vezetésével. V. Bériot: Scène de ballet. Hegedűn előadta Münnich Aurél VIII. oszt. tan., zongorán kisérte Agorasztó Miklós

VIII. oszt. tan. VI. Popper: Nocturne. Gordonkán előadta Csuka Béla III. oszt. tan., zongorán kisérte Agorasztó Miklós VIII. oszt. tan., VII. *a)* Fuchs: Serenade. Menuetto. *b)* Blon: Blumengeflüster. Előadta a «Dal- és Zene-Egyesület» zenekara. VIII. Bujdosó Rákóczi. Népballada. Szavalta Zsigmondy Jenő VIII. oszt. tan. IX. Hubay: V. Csárdajelenet. Hegedűn előadta Amár Licco V. oszt. tan., zongorán kisérte Előd Egon V. oszt. tan. X. Kovács Sándor: *a)* Præludium. *b)* Intermezzo. *c)* Capriccio. Zongorán előadta a szerző. XI. Régi népdalok. *a)* Befútta az utat a hó... *b)* Fáj, fáj... *c)* Azért jó a disznótor... Előadta a «Dal- és Zene-Egyesület» énekkara. A hangverseny bevételeihez a következő hölgyek és urak járultak felülfizetésekkel: Dr. Haberern Pál 20. K, Dr. Münnich Aurél 20 K, Dr. Wagner Géza 20 K, Dr. Zsigmondy Jenő 20 K, báró Prónay Dezső 12 K, Leipziger Vilmos 10 K, dr. Mágócsy-Dietz Sándor 10 K, Spirkó Ágostonné 10 K, Zsilinszky Mihály 10 K, özv Herics Károlyné 6 K, Baján János 5 K, Kornfeld Zsigmond 5 K, Mouillard N. 5 K, Bloch Imre 4 K, Fellner Henrik 4 K, G. N. 4 K, Dr. Jármay László 4 K, Mandl Géza 3 K, Scholtz Lajos 3·40 K, Ch. F. 2 K, Gárdony Ferenc 2 K, Heinz Pál 2 K, Heller Rezső 1 K. Összesen 182 K 40 f. A hangversenyzongorát a Chmel J. és Fia cég szívességből engedte át. A nemeslelkű adományokért e helyen is legőszintébb köszönetünket fejezzük ki. E hangverseny tiszta jövedelmét az egyesület könyvtárának gyarapítására fordította. E hangversenyen kívül az egyesület házi hangversenyeket is rendezett, melyeken a filharmonikusok által előadott zeneművek kerültek bemutatásra. Egyesületünk életéből felemlítjük még, hogy a választmány egy nagyobb zenekönyvtár alapítását határozta el. E könyvtárban jelenleg 307 mű van 313 kötetben. Értéke 1109 K 32 f.

A jubileumi alap 20 koronás jutalomdíját Münnich Aurél VIII. o. t. kapta meg, az egyesületben kifejtett buzgó működéseért.

Az idei bevételek 1572 K 58 f. A kiadások pedig 2114 K 60 f-t tettek ki s igy a hiány 542 K 02 f. E hiányt a mult évi vagyonból kivonva, az egyesület mostani vagyona 7180 K 82 f, mely összegből 6000 K 4%-os magyar koronajáradékban, 200 K egy Tiszaszabályozási és szegedi nyereménykölcsönben és 980 K 82 f a takarékpénztárban van elhelyezve.

V. *Gyorsiró tanfolyam.* A kezdő tanfolyamban levelező, a haladó tanfolyamban a vitairást tanulták heti 2—2 órában. Rendszer Gabelsberger-Markovits, tankönyv Bódog János-félék. A kezdő tanfolyamban részt vettek 23-an, a haladó tanfolyamban 10-en.

VI. *Szabadkézi rajztanfolyam.* Tichy Gyula rajztanár betegsége miatt november elején félbeszakadt.

VII. *Ifjusági könyvtár.* (I—IV. osztály számára.) Nyolc csoportba osztott *osztálykönyvtárrá* alakított könyvtárunk *rendszeres kiegészítése* volt ezidei szerzésünk célja. Az ifjusági irodalom klasszikusai mellett tekintettel voltunk a legujabb ifjúsági irodalom jelesebb műveire is, különösen ki kell emelnünk a Protestáns Irodalmi Társaság *Házi kincstár* című sorozatos kiadását, ezeknek a «vallás-erkölcsi építő könyveknek» nem volna szabad hiányoznia egy III. vagy IV. osztály ifjusági könyvtárából sem. Könyvtárunk gyarapodását a következőkben jelezzük: Ajándékozás útján gyarapodott 84 művel. Még pedig az I. *a)* osztályból: Székely 3, Schossberger báró 2, Perl, Nyári gróf, Malonyai, Tömöry, Friedmann, Farkas, Marshalkó, Thaly, Weingruber 1—1 művet ajándékozott; az I. *b)*-ből Balla 4, Budinszky, Marschalko, Krepuska, Heller 2—2, Schmidl, Reitzer, Bloch, Obstgarten, Schlesinger, Bloch, Jármay, Fischer 1—1 művet; II. *a)*-ból: Barca, Bruchsteiner, Térey 4—4, Kramer, Vásárhelyi, Feld, Steuer, Kürty, Gattein, Roth, Gertler 2—2, Bruckner, Steinschneider, Hammersberg, Kuzmik P. 1—1 művet; II. *b)*-ből Domony, Fellner, Sonnenberg 2—2, Murai, Dániel, Dillinger, Robert, Lurie, Bondy 1—1 művet; III. *a)*-ból Grünhut, Kramer 1—1 művet; III. *b)*-ből Geönczy 2, IV. *a)*-ból Vécsey 2, IV. *b)*-ből Bókay 7., Dengyel és Wéber tanár úr 1 művet ajándékozott. Szives adományukért, könyvtárunk iránt való érdeklődésükért fogadják köszönetünket s arra kérjük, tartsák meg a jövőben is iránta e jóakaratukat. Vétel útján gyarapodott 97 művel 340·65 korona értékben. Összes szaporodás 186 mű, kiselejtezés 73 mű; könyvtárunk állománya 987 mű. Használta: díjért (1 korona) 247 tanuló, ingyen 42 tanuló; összesen 289 tanuló, 57-tel több mint tavaly. Az osztálykönyvtárakat pedagogiai okokból a magyar nyelv tanára vagy az osztálytanár kezelte.

X. Az ifjuság tanulásbeli haladása.

Vizsgálatot tett		I. a.	I. b.	II. a.	II. b.	III. a.	III. b.	IV. a.	IV. b.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összes.	%
		59	61	56	57	42	43	40	40	54	56	31	36	575	
Jeles	eredménnyel	4	9	9	13	8	6	6	9	4	9	7	12	96	16·7
Jó	eredménnyel	19	20	20	25	14	12	13	15	23	18	12	11	202	35·1
Elégséges	eredménnyel	18	21	16	11	9	12	10	4	14	22	11	12	160	27·8
Elégtelen	eredménnyel	18	11	11	8	11	13	11	12	13	7	1	1	117	20·4
Egy tárgyból	elégtelen	10	6	6	4	5	3	5	8	7	3	1	—	58	10·1
Két tárgyból	elégtelen	4	2	3	3	5	5	5	3	3	4	—	—	37	6·4
Ismétlésre utasitva		4	3	2	1	1	5	1	1	3	—	—	1	22	3·9

XI. Kimutatás az érettségi vizsgálatról.

Rendes tanuló jelentkezett	Magántanuló jelentkezett	Írásbelihez nem bocsáttatott	Írásbeli vizsgálatot tett	Szóbeli vizsgálatoz bocsáttatott	Érettnek itéltetett			Javító vizsgára utasittatott	Ismétlő vizsgára utasittatott	Bölcsészi	Jogi	Orvosi	Mérnöki	Vegyész	Gazdasági	Kereskedői	Művész	Hivatalnoki	Katonai	Diplomaciai	Hirlapirói	Szövész	Még nem választott
					jelesen	jól	egyszerűen			pályát választott													
35	1	1	35	33	13	10	7	3	—	1	9	3	9	—	—	4	1	1	2	—	—	1	2
										33													

XII.

TUDNIVALÓK.

I. *Beiratások az 1906—1907. iskolai évre.* Június 27-én az első osztályba csupán protestáns tanulókat írunk be és vallásküllönbség nélkül azokat, kik az elemi iskola IV-ik osztályát a Deáktéri ev. iskolában végezték; június 28-án ez a korlátozás megszűnik. A II—VIII. osztályokba június 27. és 28-én első sorban azokat írjuk be vallásküllönbség nélkül, akik az előző osztályt nálunk végezték. Június 29. és 30-án is lesz beírás az I—VIII. osztályokba.

Tanítványaink t. szüleit tisztelettel kérjük, *hogy fiaiknak a jelzett két nap (június 27., 28.) valamelyikén való beiratásáról annyival is inkább gondoskodjanak, mivel a be nem iratkozók helyére máshonnan jövőket leszünk kénytelenek felvenni.*

September 1-én d. e. 8 órakor tartjuk a javító és pótló, 3-án a magánvizsgálatokat. September 4-én és 5-én, amennyiben még hely lesz, beiratás lesz az I—VIII. osztályokba.

Valamennyi napon, a beiratások alkalmával, kivétel nélkül és feltétlenül a 10 korona beiratási díj lefizetendő, lehetőleg az első félévi tandíj is. Az ujonnan jövő tanuló köteles beiratásakor a keresztlevelet, illetőleg a születési bizonyítványt, iskolai bizonyítványt magával hozni. A 12 évesek a sikeres újraoltást is igazolni tartoznak.

II. *Tandíjmentességi szabályzat.*

1. Tandíjmentességért oly ág. hitv. ev. és ev. ref. tanulók folyamodhatnak, akik szegénységüket hiteles hatósági bizonyítvánnyal igazolják, és kiknek iskolai bizonyítványa jó rendű és magaviseletük is jó.

2. A szegénységi és iskolai bizonyítvánnyal felszerelt és a kép-

viselő-testülethez intézett kérvényeket a beiratkozás alkalmával kell az igazgatónak vagy helyettesének átadni, s ugyanakkor kell a 10 K beiratási díjat befizetni az iskola pénztárába; a kérvény legkésőbb szeptember 15, illetve február 15-ig nyujtandó be.

3. A tandíj fizetése alól való felmentés évről-évre történik, s vagy az egész iskolai esztendőre, vagy csupán a felére terjedhet, ami a folyamodók anyagi helyzetének s esetleg más körülményeknek méltányos figyelembevételétől függ. A féltandíjmentesek az iskolai esztendő mindkét felére járó tandíjnak felét-felét kötelesek megfizetni.

4. Az egész tandíj elengedésében részesült tanuló is elveszítheti a tandíjmentességet, a második félévre, ha: *a)* az első félévi osztályozás alkalmával általános osztályzata nem éri el a jó fokozatot; *b)* ha magaviseletből kevésbbé szabályszerű, vagy épen rossz osztályzatot nyert. Az elvesztett tandíjmentességért újabb folyamodásnak van helye, ha az illető tanuló az előző félévben az előírt minősítést ismét megszerezte.

5. Ha az egész vagy fél tandíjmentes tanuló az év végén javítóvizsgálatra utasíttatik, s a javító-vizsgálatot oly eredménnyel teszi le, hogy általános osztályzata eléri a jó fokozatot, a következő osztályra ismét folyamodhatik tandíjmentességért.

6. Az 1—5. pontban foglalt feltételek és korlátozások a protestáns árvaházi növendékekre és az iskolafenntartó egyház alkalmazottainak fiaira nem vonatkoznak, osztályismétlés esetében azonban mind az árvák, mind az alkalmazottak fiai megfizetik a beiratási és tandíjat.

III. *A tandíj összege.*

1. Tandíj fejében azon ág. h. ev. tanulók, kiknek szülei a budapesti deáktéri ág. h. ev. testvér-egyházak cselekvő tagjai, egy iskolai esztendőre 60 (hatvan) koronát, a többi ág. h. ev. tanuló, akár helybeli, akár vidéki, 66 (hatvanhat) koronát, az ev. ref. vallásúak szintén 66 (hatvanhat) koronát fizetnek. A nem protestáns tanulók egy évre 120 (százhúsz) koronát, a magántanulók vallásküllönbség nélkül (40) negyven korona beiratási díjat fizetnek.

A vegyes házasságból származott, nem protestáns vallású tanuló is az evangelikusok részére megszabott összegben fizeti a tandíjat, ha apja vagy anyja (az evangelikus házasfél) cselekvő tagja a budapesti deáktéri testvér-egyházak valamelyikének.

2. A tandíjat két részletben kell lefizetni. Első felét (30, 33, illetve 60 koronát) a beiratkozás alkalmával, második felét február hó 15-éig.

3. Az egyházi elöljáróság határozata értelmében az 1905—1906. isk. évtől fogva a tandíjon kívül minden tanuló az egyházi alkalmazottak fiainak s a prot. árvaház növendékeinek kivételével *beiratási díj fejében* 10 koronát fizet.

OROSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM